

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izaja vsak dan zvečer izvenoma modelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plamena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Kako so nas hoteli izdati klerikalcem!

(Dopis z Goriškega.)

Po časopisih je krožila neka izjava, katera naj bi bila zaključila v javnosti debato o volitvah v goriški volilni skupini mest in trgov. Izjava naj bo nekak znak zopet doseženega sporazumljenja med vodilnimi osebami, toda kako se je stvar vršila, ne pojasnjuje. In ker tako »Dan« kot »Edinost« razpravljata še nadalje o tej aferi, imamo pravico tudi mi, da rečemo besedo.

V goriškem mestu je danes že javna tajnost, da je bila cela časni-karska gonja uprizorjena le v namen, da zakrije povsem samolastno postopanje dveh ali treh oseb, ki so na svojo roko izdali parolo, da treba voliti v mestni skupini laške liberalce.

Konstatiramo, da članek, priobčen v našem listu v ponedeljek, povsem odgovarja resnici. Danes nam goriški meščanom ni nobena tajnost več, da »Narodni odbor« v Gorici ni izdal nobenega navodila za volitve. Cela vrsta članov »Narodnega odbora« je to povedala javno in pred svedoki in potrdila, da je »Narodni odbor« sklenil, podpirati laške klerikalce le v slučaju, da dajo ti zadostne garancije, kar se pa ni zgodilo.

Javno se govori po goriških ulicah, da sta dotične volilne oklice in razglase po časopisu na svojo pest izdala dva človeka, ki nimata nobenih odgovornih mest. Govori se, da sta zlorabila firmo »Narodnega odbora«, s tem premetila časopisje in celo javnost, — in člani »Narodnega odbora«, tako napredni, kot klerikalni, to potrjujejo!

Mi naprednjaki (in ti so še na Goriškem, kljub »Edinosti«), pa moramo stvar presojati še z drugega stališča, in sicer z našega strankarskega stališča. Jasno je namreč, da naša narodna stvar ne more trpeti mnogo, če je v deželnem zboru več klerikalcev, ali več liberalcev, ako so ti italijanske narodnosti. Eni so nam tako blizu kot drugi in za napredne goriške Slovence mora biti v tem pogledu merodajno edino le geslo: Divide et impera! Skušati moramo namreč s paktiranjem bodisi z eno ali drugo italijansko stranko, do-

seči čim največ mogoče. Kdor da več, tistega podpiramo.

Ce je pa tako, je v našem interesu, da nobena italijanska stranka ne postane premočna. Paziti je bilo v našem slučaju zlasti na to, da ne postane italijanska klerikalna stranka tako močna, da bi tvorila s slovenskimi novostrojari (3) in škofom večino, ker je bila od vsega začetka javna tajnost, da to doseči, je bil namen omenjenih strank in pa vlade!

In ravno na to se ni gledalo! Izdalo je par mladičev geslo, kar na slepo glasovati za italijansko klerikalno stranko. In ti, ubogi goriški narod, pojdi in ubogaj! Ubogaj ter si naloži zopet na vrat težki klerikalni jarem, ki si ga nosil leta in leta! Ubogaj zato, ker je nezrel mladenič čutil v sebi poklic, voditi goriško ljudstvo po težah, ki sta jih začrtala škof in vlada!

Da, po goriškem mestu se javno govori, da je Faidutti, načelnik laških klerikalcev jasno povedal, da ne mara skleniti z našimi poslanci zveze v deželnem zboru. Mi ne vemo, kaj je na tem resnice: a če je to res, potem je gotovo, da so gotovi ljudje igrali naravnost frivojno igro s političnimi interesi goriškega ljudstva in da se je danes zahvaliti le razsodnosti nekaterih goriških meščanov, da je dana možnost, rešiti deželo nadvlade slovenskih klerikalcev in obenem tudi italijanskih klerikalcev!

Ce ni bilo teh meščanov, ki so se uprli nastopu dveh ali treh ljudi, ki niso imeli nobenih pooblastil, ki so uprizorili celo kopenickiadio, kot se danes v našem mestu poudarja, bi bila zastoni vsa zmaga in naša delegacija je bila izdana na milost in nemilost združenim slovenskim in italijanskim klerikalcem, podpiranim od vlade!

»Edinost« se sklicuje na to, da so novoizvoljeni poslanci proklamirali, da treba iti v boj za Faiduttija. Ali res? Ni nam znano, kaj je sklepal zbor poslancev. Vemo pa, da ni izšla od njih nobena proklamacija; vemo, da jih je večina njih očitno v javnih lokalih odobraval nastop goriških meščanov proti Faiduttiju in celo vemo, da sta dva poslanka, ki imata volilno pravico v goriškem mestu, volila proti Faiduttiju, stoječ na tistem stališču, kot smo ga obraziložili.

Gospodje! Zahvalite trikrat bogu, da Faidutti ni zmagal v skupini

mest in trgov, kajti, če bi se bilo to zgodilo, vas bi goriško ljudstvo v 6. mesecih proklinjalo. Da imate danes še političen vpliv in da boste imeli veljavo v deželnem zboru, se imate zahvaliti tistim, katere sramotite sedaj na najpodležje načine!

Kongres slovenskih strokovnih organizacij.

Ljubljana, 15. avgusta.

Danes se je otvoril v mali dvorini »Narodnega doma« ob številni udeležbi kakih 100 delegatov

I. kongres strokovnih organizacij na Slovenskem.

Kongres je otvoril s kratkim pozdravom vseh došlih poslancev

dr. VI. Ravnhar.

Slavni zbor!

S tem otvarjam kot predsednik pripravljalnega odbora kongres narodnih strokovnih organizacij, prvi kongres. V lepem številu ste se odzvali našemu vabilu. Naj vas kar najiskrenejše pozdravim. Dovolite mi pa, da nekako obrnem dosedanje običaje in da pred vsem pozdravim vas, ki ste zbrani v svojih organizacijah, vas, ki vam je namenjen ta kongres, namenjen njega delu, vas, ki se pustite imenovati »nižji sloji«. Ta sloj je zastopan v našem narodu v ogromni večini in zato je tako pomemben in važen za obstanek našega naroda. Bodočnost naroda sloni na vas in zato mora biti prva skrb vsakega resnega, socialno mislečega moža, da obrača vso svojo pozornost, posveča vse svoje javno delovanje izboljšanju vašega socialnega in gospodarskega stališča. S tem delujemo neposredno na razvoju in na rasti svojega naroda, zlasti njega kulturni veličini.

Prišli ste, da položite račun o dosedanjem svojem delovanju. Namen kongresa pa tiči globlje, namen mu je, da zgradi dosedanje organizacije do skrajnih mej, pritegniti v organizacijo sloje in stanove po strokah, ki še niso organizirani na tej podlagi, končno pa, ako mogoče, ustvariti temelj za zvezo vseh strokovnih organizacij na narodni podlagi. Ako je to delo imenovati ekstenzivno, tedaj pa ni pozabiti intenzivnega delovanja v

posameznih organizacijah. Delovanje, ki ima na eni strani namen, popolniti organizacijo dotične stroke s članstvom, ki stoji še zunaj nje, na drugi strani pa skušati izrabiti v neprestanem vztrajnem, smotrenem delu vsa sredstva, ki naj vas vodijo do postavljenega cilja. Kakšna so ta sredstva, tudi o tem razmišljati je naloga tega kongresa.

Temu pozdravu naj sledi pozdrav vam, ki ste prišli na vabilo in kot gostje obstoječih strokovnih organizacij. Vaše število mi je dokaz, da vlada veliko zanimanje in pravilno umevanje za te vrste delovanje. Kadar bodo najširše naše vrste, zlasti vsa naša inteligenca, prešinjena zavest, da v socialnem in gospodarskem delu tiči jedro vse politike, potem bo lahko mogoče, to politiko postaviti na drugačne temelje, kakor je pa danes. Problem malega naroda je ravno v umevanju njega socialnega razvoja. Hočemo svojemu narodu v vseh njegovih slojih in stanovih blagostanja, omike, napredka; le tako ljudstvo bo zmoglo, da v celoti izkoristi bogastvo domače zemlje ter zastavi pot tujemu kapitalu.

Prvi kongres je to ni vemo sami, da ne nudi slike popolnosti. V mladem razvoju smo še in zato nihče ne more zahtevati viška popolnosti. Toda za tem viškom moramo stremeti; nikdar smatirati kakega uspeha za dosežen cilj, nikdar zadovoljen biti, to morajo postati naša gesla.

Na čelo vsej prireditvi smo zapisali, da je nestrankarska. To je gola resnica, ker je niti ne prireja kaka stranka, niti nima služiti kaki stranki. Služi samo eni stranki: slovenskemu narodu. Tudi ni naperjena proti obstoječim strokovnim organizacijam, bodisi socialistične, bodisi krščanske - socialne stranke. Ako hočejo le - te na svojih temeljih delovati za izboljšanje gnotnega in socialnega položaja svojih pristašev, tedaj imajo glede nas prosto pot. Vsakdo skuša biti izveličan na svoj račun.

Toda, kdo bi tajil, da prireditve ni politična. Ako imamo politiko za znanost o politični umetnosti, kako naj vladamo in uporabljamo javne naše zadeve; potem so vse naše strokovne organizacije politične organizacije; delujejo vsaka zase za okrepitev članstva dotične stroke v materialnem in socialnem oziru, s tem pa delajo na okrepitevi prve na-

še javne zadeve: naroda slovenskega. V tem smislu je vaše delovanje politično, so vaše organizacije kakor vse druge naše kulturne organizacije politične organizacije, in je tudi to prireditev imenovati politično prireditev.

S temi kratkimi besedami uva-jam kongres. Vršij naj se v znamenju resnega in smotrenega dela brez fraz in brez zunanjega bleksa in sijaja. V tem delu je vaša korist, v tem delu pa leži tudi prospeh in bodočnost slovenskega naroda. (Viharno odobravanje.)

Izvolilo se je nato predlog gosp. Milkarja sledeče

predsedstvo.

Predsednik gosp. dr. V. Ravnhar; podpredsedniki gg.: L. Jelenc, I. Škerjanc, I. Kejžar in dr. Brezigar; zapisnikarji gg.: Juvan, De Ancona, Vodeb in Prešeren.

Razdelili so se nato referati po dnevih in urah, nakar je prebral g. Černy pozdravno pismo, ki je je poslala »Česka obec dělnická« v Pragi pod predsedstvom poslanca Václava Frelsa, kateri se je gosp. dr. Ravnhar v imenu kongresa najtopleje zahvalil, pozdravljajoč delstvo, da uvažuje ta jaka češka organizacija prireditve slovenskih strokovnih organizacij: Češke strokovne organizacije so povzdignile češki narod na ono višino, na kateri stoji danes in je pozdravljati s hvaležnostjo, da ta češka organizacija vidi v kongresu slovenskih strokovnih organizacij temelj za procvit slovenskega naroda.

Nato je pozdravil predsednik g. dr. Ravnhar vse došle zastopnike in imenoma društva, organizacije in zveze, ki so bile zastopane na kongresu po svojih odposlancih. Zastopana pa so bila sledeča društva: Mladinska skupina narodno - socialne zveze v Ljubljani; Ženska skupina narodno - socialne zveze v Ljubljani; Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani; Slovensko delavsko podporno društvo; Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju; Društvo slovenskih potnikov v Ljubljani; Izvrševalni odbor narodno - napredne stranke na Štajerskem; Narodno - socialna zveza; Narodna delavska organizacija v Trstu; Zveza jugoslovnskih železničarjev, podružnice Trst, Ljub-

LISTEK.

Povest povesti.

Marija Kmet.

I.

Bilo je o počitnicah, v začetku meseca septembra, ko me je gospa z gradu Dvorec povabila popoldne na čajsko kavo. Preje je bilo deževalo, zdaj pa so legale svetle, bele megle po košatih gozdnatih gričih, se počasi vzdigovale in se razhajale v vrhovih. Solnce je plašno zrla izza beline na nebu, kaplje na drevju so blestele in čas za časom padale po listnatem potu kraj široke reke. Nekaka mračna tiho je zavijala Dvorec v meglen misli, in v sobi, kjer sva bili z gospo Brigito, je bilo vsepolno plašnih, sivih senc, ki so se zvijale po stenah, izginjale na stropu in spet lazile skozi visoka okna. Po stropu pa so se svetlikale lučke, ki so prihajale z reke, ki se je lesketala v solncu.

Nekaj časa sva govorili s staro gospo Brigito o letini in delavcih, o deklah in slabih razvadah služinčadi. Časih se je zamislila gospa, gledala je tako mirno skozi okno, da bi človek mislil, da je okamenela ta suha, visoka postava, da so zastale te velike sive oči . . . Še vedno je bila po-

stavna gospa Brigita, četudi je bila že zelo v letih. Vsi so jo spoštovali in človek se je nehote priklonil, ko je videl to mirno, dostojanstveno ženo, ki je z očesom in brez besedi zaukazovala in poveljevala. Čisto sama je živela v gradu, le časih, enkrat v letu, jo je obiskal gospod, srednje starosti, enako miren in dostojanstven, o katerem je rekla gospa, da je njen daljni sorodnik, nekak sin njenega nečaka. In živela je leto za letom na Dvorcu, hodila leto za letom po istih sobah, istih poljih in travnikih, poveljevala z istim mirom. Nikdar je ni človek videl, da bi se smejala ali bila živahna in vesela. Še kot otrok sem imela veliko spoštovanje do te visoke gospe, in kadar sem jo videla, ko smo vsi zatopljeni v igro na travniku strmeli v ta blede obraz, smo se razkropili na vse strani, ali pa odprli usta in zijali vanjo polni strahu.

»Pravijo, da je zakleta,« je dejal nekoč deček, in od tedaj smo jo gledali še z večjim strahom.

Ko mi je pa takrat, ko sem šla k birmi, dala lep šopek krasnih belih rož, da jih dam škofu ob sprejemu v vas, se mi je naenkrat prikupila, in tudi ona me je imela rada. Večkrat me je poklicala v grad in mi dala sadja ali slaščic in me vselej narahlo pobožala po razkuštranih laseh. In tako so tekla leta, bila sem že v me-

stu, v šolah, dobila sem službo v mestu, daleč od Dvorca, le na počitnice sem prihajala domov. In neke počitnice me je gospa Brigita z grada povabila večkrat k sebi na kavo. Vedno sem se čudila njeni svežosti v mislih in besedah in njenemu krepkemu zdravju. Nikdar ni zbolela, nikdar se prehladila. In ko me je časih ob prihodu v počitnicah ugledala, je dejala: »Moj Bog, kakšni ljudje ste zdaj, kakšni mladi ljudje naj bodo to! Saj ste blede in slabi, kakor bi imeli šestdeset let za seboj. Čudno, kam prehaja vsa tista žilava moč od nekdaj . . . Verjemite, da smo v vaših letih cveteli kakor rože, zdravi in krepki.« In prišla me je za roko in mi odkazala prostor. Rada sem ji verjela, da je cvetela kakor roža, saj je bila še sedaj tako močna. Časih sem mislila, da mora biti ona naj-srečnejši človek na svetu; pa kmalu sem videla, da se motim, zakaj, časih je tako neizmerno žalostno pogledala, tako globoko zavzdihnila, da sem vedela, da jo nekaj teži in tlačil kakor vse druge . . .

To popoldne torej je sedela kakor navadno vselej, kadar sem prišla, v starem naslonjaču, naslonjena nazaj in roke iztegnjene ob straneh naslonjača, da so se natančno videle modre žile na ozki, beli koščeni roki. Zavedala se je vedno modre krvi, ki se je pretekala po njenih žilah in je

rada pravila o plemenitaših in visoki gospodi iz njenih časov. Danes pa sva govorili o razvajeni služinčadi, in jaz sem ji nato pravila o mestu. In h koncu sem pristavila: »In gospa — nikdar ne mislite, da bi šli v mesto?«

»V mesto?« se je začudila, potem pa je zamahnila z roko. »Kaj bi z mestom, sedaj — kakor prirasla sem na te zidove, te visoke, mračne sobe in na vso to okolico. Saj bi se mi zdelo, kakor da bi se vzdignila polja in vstali travniki, če bi odšla v mesto za vedno, kakor, da bi vsa ta rodovitna zemlja vstala in klicala po osveti zato, ker jo zapuščam zdaj, ko sem tako privezana nanjo, ko sva si tako dobri prijateljci.« Utihihla je, in jaz sem jo z začudenjem gledala. Nato je spet povzela. »Kaj mislite, kaj bi mi naj bilo več, kakor mi je ta grad in ta zemlja, v kaj naj bi verovala, komu se bolj zaupala? — Narava, ta velika krepka narava zunaj, ta me drži kvišku. Tako zdrava je in močna, in res mi je žal teh dandanašnjih ljudi, ki so vsi polni boleznih, in tako nekako duševno bolelni so. Od kod to, kaj menite?«

Kaj bi ji odgovorila? Sem mari vedela odkod je res ves ta propad mladih ljudi, ki presedavajo po krčmah cele noči in omedlevajo v slabotnih nazorih. Dejala sem le:

»Odkod res, gospa, tudi splošno opažajo to.«

»Kaj ne? tako čmerikavih in slabotnih ljudi kakor je dandanašnji mladež, se ne vem spominjati. Nima jo trdnega cilja, ne krepke moči, kar pešajo. Tu naši kmetje, na primer, saj bi šlo, če bi se trdno oprijeli dela, in bi imeli res neomajno voljo, da morajo kaj doseči. Zemlja se joka, verjemite mi, joka se in toži, ko jo lastni sinovi zapuščajo in odhajajo v Ameriko. Kaj je tam? Pokopljejo svoje moči pri mrtvih strojih, prisluženi denar zapijejo, ali če pridejo z denarjem nazaj, so že tako opešani, da kmalu umrjejo. In zemlja, naša zemlja prehaja v tuje roke, ali pa — ah — vse gre kratkomalo v nič — je prenehala nejevoljno in se ozrla proti oknu. Jaz spet nisem vedela, kaj bi rekla, kaj naj vendar, sem si mislila, ko pa nimam nobenih izkušenj, nobenih takih, ki bi bile vredne, da bi se govorilo o njih. Vendar sem rekla:

»Res je, zdi se mi, da bi mladih lahko več naredila, posebno če je telesno zdrava. Seveda, oni reveži, ki so pohabljeni . . .«

Čudno me je pogledala gospa in mi mirno segla v besedo. »Oni so živi mrličji.«

»Mrličji?« Pogledala sem jo tudi jaz vsa začudena, pa gospa Brigita mi ni odgovorila, le roke je sklenila, jih krepko stisnila, da je zapokalo v členkih in zavzdihnila.

ljana, Maribor, Zidan most, Kanal; Klub obrtnih pomočnikov, Maribor; Narodno - socialna mladinska organizacija v Trstu; Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem; Zveza jugoslovanskih učiteljev; Zveza jugoslovanskih železniških uradnikov v Trstu, podružnice Ljubljana, Zidan most, Maribor; Društvo uslužbencev mestnega užitninskega zakupa; Društvo trgovskih sodelavcev v Ljubljani; Skupina narodno-socialne zveze v Kočevju; Slovensko zidarstvo in tesarsko društvo v Ljubljani; Napredno politično in gospodarsko društvo za I. mestni (Poljanski okraj); Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija« v Ljubljani; Društvo mestnih nižjih uslužbencev; Slovensko delavsko podporno društvo v Celju; Trgovsko društvo v Mariboru in Društvo državnih sodno - pisarniških oficijantov in pomočnikov v Ljubljani.

K besedi se je oglašil nato gosp. dr. J. Mandič iz Trsta.

Kongres lokalnih narodnih organizacij v Trstu je imel le bolj lokalni pomen ter je imel za podlago samo boje in težnje delavskih organizacij, združenih pod tržaško centralo. Današnji kongres pa ima popolnoma drugo lice. Sodelovati imamo ne le pri pregledu svojih vrst, slovenskih delavcev, sodelovati imamo tudi pri delu, da dosežemo eventualno ozko združitev teh organizacij v prid proletarskemu delavskemu stanu. Izvenstrankarsko delo v korist delavskim slojem je pravilna pot, katero si je začetil današnji kongres, ki bo mogel zavzeti odlično mesto v zgodovini slovenskega naroda, morda tudi v zgodovini celega jugoslovanskega delavstva.

Konstatiram, da je današnji kongres nadstrankarski in da nima služiti interesom in namenom nobene stranke. Ob razkovanosti naših političnih razmer se to ne sme zgoditi, če hočemo doseči uspehe za delavstvo. Naše slovensko javno življenje bi izgledalo drugače, če bi se manj politiziralo in več delalo in če bi se politika ne zanašala celo že v privatno življenje. Naloga kongresa ni, da bi pokazali nova pota, marveč je naloga kongresa, da brez politike udeležimo, kar je praktično za procvet naših takozvanih nižjih slojev. Če tedaj kongres ne bo mogel roditi takoj neposrednih sadov, je že velike važnosti, da so se našli zastopniki narodnih delavskih slojev. Gotovo je, da naš narod še malo umeva socialno politiko in da so socialna vprašanja le privrsek drugim javnim problemom, toda od rešitve socialnih vprašanj, je pri proletarskem narodu, kakršni smo Slovenci, odvisna tudi rešitev naroda samega. K plemenitemu demokratičnemu delu smo se zbrali in upamo, da prihodnje leto, ko se zopet sestanemo, ne bomo več razpravljali samo o tem, kaj naj storimo, marveč, da bomo stali že pred izvršenim dejstvom zveze vseh narodno - socialnih organizacij na Slovenskem.

V imenu izvrševalnega odbora narodne stranke na Štajerskem se je zahvalil predsedniku za pozdrav g. Lešnjaka iz Celja, ki je zlasti naglašal, da je na Štajerskem, kjer je 60% slovenskega prebivalstva, delavsko ljudstvo, še precej slabo preskrbljeno s strokovnimi organizacijami. Štajersko delavstvo se mora še mnogo učiti od organizacij, zlasti v Primorju, Trstu in Ljubljani, zato pozdravlja kongres, želeč praktičnih

navodil in pouka. Upa, da bodo tudi štajerski Slovenci do prihodnjega leta pokazali precej lepih uspehov v prid lepši bodočnosti slovenskega naroda.

Za N. D. O. v Trstu in Zvezo jugoslovanskih železničarjev je izpregovoril g. Mrak iz Trsta, naglašajoč, da so se Tržičani radi odzvali vabilu, da morejo podati svojim bratom izven Trsta prijateljsko roko. Želje delavstva niso pretirane. Delavstvo zahteva samo, da se ustanove taki življenjski pogoji, da bo tudi delavec mogel spodobno živeti. Na Slovenskem se je na tem polju še premalo delalo. Skrajni čas je, da uvidimo, da je od sreče delavstva odvisna tudi sreča slovenskega naroda. Do sedaj je manjkalo našim strokovnim organizacijam enotnega vodstva in enotne smeri, zato je bilo tudi težko izboljšati zadovoljivih uspehov za slovensko delavstvo. Da so se zlasti tržaški delavci odzvali vabilu, izvirajo iz želje sodelovati pod devizo koncentracije vseh ljudi, ki žele dobro slovenskemu narodu in slovenskemu delavstvu, pod devizo koncentracije ljudi, ki žele slovenskemu delavstvu brez razlike političnega mišljenja in konfesijske, boljše bodočnosti. Jasno začetni program bodi uspeh tega kongresa.

Končno je prečital predsednik g. dr. Ravnihar še brzojavno pozdrav oseba opatijske male železnice, ki pošlje svoje delegate v nedeljo v Ljubljano, nakar je zaključil dopoldansko sejo.

V popoldanski seji kongresa je sporočil predsednik gosp. dr. Ravnihar brzojavne pozdrave deželne odbora. Narodne delavske organizacije v Trstu, skupine glavnih skladiščnikov v Trstu in gg. Petriča in Štolfe v Trstu. Udeležba je bila popolnoma izredno velika. Zlasti dame so se seje v velikem številu udeležile, tako da je bila mala dvorana nabito polna. Nato so sledili referati.

Prvi referat je podala pisateljica ga. M. Govekarjeva. Žal, moremo njena temeljita izvajanja prinesiti samo v ekscerptu.

»Mnogo boš trpela in možu boš v strahu.« Ta svetopisemski izrek je veljal dolga stoletja, dokler se ženske niso začele zavedati svojih človeških pravic. Žena je bila tedaj spoštovana k večjemu kot mati in vzgojateljica otrok, osebno pa ni bila svobodna. Može umirajo za domovino, žene pa rode nove borilce, vendar pa naj le trpe in molče. Tako je bil ženski duh stoletja in stoletja sužen, tlačen in je čedalje bolj otopljal. Življenjske razmere so se izpreminjale, žena pa je ostala vedno na isti stopnji, kar pomeni nazadovanje. Zibelka ženskega gibanja je tekla v Ameriki. Leta 1780, ko je divjala vojna za osvoboditev Zedinjenih držav, so se bojevale ženske ob strani moških. V dobi francoske revolucije leta 1793. je tudi Francoska sprejela načelo: Ako ima ženska dolžnost stopiti na morišče pod giljotino, se ji mora priznati tudi pravica, stopiti na govorniški oder v parlamentu. Istočasno je delovala na Angleškem Mary Wollstonecraftova. Pravi ženski pokret pa se je pojavil v Ameriki v letih 1848. in 1850. Od tedaj so se širile ženske organizacije in danes stoje ameriške ženske organizacije na višku razvoja. Tam imajo danes zdravnice, odvjetnice, vseučiliške profesorice, zobozdravnice, lekarničarke,

propovednice, uradnice, ravnateljice podjetij itd., pa tudi konduktke, dimnikarice, krovke, kotlarke, kovačice, fizarice, detektivke i. dr. Zlasti mogočnega vpliva je imelo to gibanje na Angleškem, kjer je deloval John Stuart Mill za žensko enakopravnost. Čudno se nam zdi, da se bore Angležanke danes s tako obupnimi sredstvi, toda na Angleškem je 1,300.000 žensk več kakor moških, tudi se moški malo ženijo. Če bi bil ves ta 1,300.000 žensk navdušen za svoj »naravni poklic« kot žena in mati, ga ne more doseči, morajo si ustvariti na drugem polju življensko podlago.

Izpremenjene gospodarske razmere v XIX. veku so vrgele tudi ženske v življenje. Stroji so dekletom odvzeli domače delo, zato se je ženska pričela odtujati rodbini in domu. Število žensk, ki si služijo svoj kruh, je raslo od dne do dne s številom neporočenih. Ne le, da se ženstvo množi hitreje kakor moški spol, morejo moški le težko preživljati rodbino, vsled tega mora tudi žena, ki nima dote, delati.

Socialno enakopravnost pa je mogoče doseči le s kulturno enakopravnostjo. Ženske so stremile po višji izobrazbi in višjih šolah; naletele so zaradi bojnosti pred konkurenco na odpor moških. Ustanovila so se ženska društva, ustanavljali tečajni šole. Ženske so začele posesti višje šole in prva ženska je bila leta 1846. Angležinja promovirana za zdravnico. Leta 1868. ji je sledila Rusinja. Na polju umetnosti je leta 1912. dosegla Francozinja »Rimsko nagrado«. Ime ge. Curie je znano. Pisateljice ni treba omenjati.

Žensko delo je danes potrebno povsod, v tovarnah, pisarnah, v učiteljskem stanu in splošno je sodba o njih, da so marljive, solidne in vestne.

Kar pa se tiče političnih pravic, je omeniti, da se je ustanovil v Zedinjenih državah leta 1868. teritorij Wyoming, ki je sprejel žensko volilno pravico. Takrat je štel teritorij 5000 prebivalcev, danes šteje 100.000 prebivalcev. Ta teritorij je bil s svojim ustrojem sprejet v Zedinjene države. V Wyomingu so ženske danes tudi odvetnice in podjetnice. Enako je v državah Colorado, Utah in Zidaho. V Avstraliji imajo ženske že popolno enakopravnost. Finska je dala leta 1906. ženskam aktivno in pasivno volilno pravico, leta 1907. ji je sledila Norveška. Avstrija pa je ostala zadnja med zadnjimi. Prvo gimnazijo so dobile v Avstriji žene leta 1890. v Pragi in 1892. na Dunaju. Leta 1897. se je ženskam odprlo vseučilišče, na Francoskem, v Italiji, Švici, na Ruskem je ženskam odprti tudi juridični oddelek, samo Avstrija to še odklanja.

Uspeh avstrijskih žensk so posledica truda »Splošne avstrijske ženske zveze«. Nemški »Bund der österr. Frauenvereine«, ki združuje okoli 50 ženskih društev in kateremu pripada tudi »Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani, zastopa težnje avstrijskih žen. Z Nemkami pa že konkurirajo Slovanke, zlasti Čehinje. Omenja nato ustanovitev ženske gimnazije na Češkem leta 1890., prvo avstrijsko Čehinjo, ki je promovirala leta 1902. v Pragi za doktorja medicine. Omenja »Ženski klub češki« v Pragi in boj za žensko volilno pravico, ki ga propagira zlasti »Klub za žensko volilno pravico«. Ta vojna se razteza tudi na Moravsko. Tudi so Čehinje večkrat kandidirale v deželni zbor in lani je bila izvoljena pisateljica

Ilfja Vikova Kunčička. Na slovenskem jugu je žensko gibanje še v povojih, ker prevladujejo v meščanskih krogih še prekonservativna načela. Toda tudi slovensko ženstvo zahteva svoje socialne pravice in svojo politično enakopravnost.

Kot druga predavateljica je nastopila pisateljica gdca. M. Komarova.

Iz njenega jedrnatega govora moremo žal prinesiti samo kratke odlomke. Spodbujala je ženstvo h krepiki organizaciji, zlasti ženske nižjih in srednjih slojev. Naglašala potrebo ženske izobrazbe ne le za gospodinjstvo, temveč tudi za materinstvo. Razlika med moškim in ženo, vir nesreče v zakonih leži tudi v manjši izobrazbi žene in v izključitvi žene od življenja. Omenila je razne ženske organizacije, zlasti »Splošno slovensko žensko društvo«, »Društvo učiteljic« in »Žensko skupino narodno-socialne zveze«.

Govoril je nato ustanovitelj Narodne delavske organizacije v Trstu, gospod

dr. Mandič

o položaju delavstva in uslužbencev vseh strok na Slovenskem. Razmotrival je strukturo slovenskega naroda, ki je malo agraren v svoji ogromni večini. Nad dvetretjino slovenskega naroda, 879.000, živi posredno ali neposredno od poljedelstva, agrikultura pa, ki nosi na Slovenskem vse znake male posesti, ne more preživljati tisočev in tisočev. Od tod priseljevanje v industrijska središča, Trst, Gorica, Ljubljana, od tod izseljevanje v Nemčijo in Ameriko. Novi priseljenci nimajo strokovne predizobrazbe in zato se množe vrste težakov in dninarjev. Naloga dobro umenovane socialne politike je, da povzdiguje te šibke eksistence ter jih stori v večji meri deležne sadov onega blagostanja, ki izvira iz industrializiranja našega ozemlja. Sreča in bodočnost naroda je v industriji.

Klici: Narodnjaki, le ustanovljajte banke, pivovarne, paroplovne družbe itd., dokazujejo le neumevanje blagodejne funkcije, ki jo ima koncentrirani kapital tudi za delavstvo. Položaj našega delavstva je žalosten. Raztrganost slovenskega ozemlja, zastrupljenost našega javnega političnega življenja, pomanjkanje višje strokovne izobrazbe tlačijo slovensko delavstvo v vrste težakov in dninarjev. K temu prihaja pa tudi v poštevit politični moment. Pripadnost k temu ali onemu narodu je pri nas v Avstriji vprašanje lažjega ali težjega pridobivanja kruha. Govornik je tudi navedel nekatere kričeče slučaje v dokaz, kako daleč sega nestrpnost tuje kapitala v boj proti našim delavcem. Tu ne pomaga vzdihovanje, temveč je treba smotrnega in sistematičnega dela. Poročilo razmotriva končno tri skupine delavskih organizacij na Slovenskem in navaja razne panoge socialne politike, ki naj bi se izvedle.

Kot zadnji v včerajšnji seji kongresa je govoril nato državni poslanec gospod

dr. Ravnihar

o splošnem položaju na Slovenskem ter o kulturnem in gospodarskem razvoju slovenskega naroda. Uvodoma je podal gosp. poročevalec temeljit zgodovinski pregled priseljevanja, rasti in razvoja slovenskega naroda na gospodarskem in kulturnem polju. Omenil je boje kmečkega ljudstva slovenskega, razvoj književnega jezika in literature, turške voj-

ske, socialne in narodne boje, ter prešel na najnovejšo dobo Slovencev, ki je prišla z Napoleonom, na odpravo tlačanstva, znižanje in končno odpravo desetine. Končno je opisal dobo narodne probuje, ko je začel naš narod propadati. Toda naprej naj govori govornik sam.

Naš prepoved je zgradil pohujšanju močen jez, dasi ni bil tako silen, da bi je mogel zaustaviti popolnoma. Vzroki temu leže največ v narodno-gospodarski šibkosti naši, dasi je leto 1848. postavilo tudi slovenskega kmeta na lastne noge in je le ta v vsakem oziru postal najtrdnjša naša opora. Zadrugištvo (posojilnice) ga je povsem osvobodilo tujega kapitala. V tem oziru imajo starejši naši zavodi neprecenljivih zaslug. Te hvale ne moremo peti kasneje naraslemu številu posojilnic in denarnih zavodov. Preveč jih je, mnogo jih je ustanovljenih brez dejanske gospodarske potrebe iz politično-strankarskih ozirov. One so mnogo vzrok preveliki današnji zadolženosti kmetijskega posestva, ki je imelo nemejeno priložnost, zadolževati se.

Vzlic temu moramo reči, da prihaja kmet še danes pri nas v poštevit kot najglavnejši činitelj vsega našega javnega življenja. Štejem na Slovenskem 75,4% poljedelcev, 13,4% obrtnikov, 3,5% trgovcev in 7,7% bivajočih v javnih službah ter liberalnih poklicev. To je socialna struktura našega naroda danes in s tem moramo računati.

Ogromna večina prebivalstva je kmetijskega stanu, obrt in trgovina sta neznatna. Zategadelj je naš razvoj v kulturnem oziru, pa tudi v ekonomičnem oziru tako počasen. Umetnost slovnost, znanost, veđa — doma nimajo zadostnih odjemalcev. Ni ljudi, pa tudi ne kapitala za to. Kulturo ustvarja gmočnost in te nimamo v zadostni meri.

Sorazmerno nismo rasli v drugih stanovih: trgovci, obrtniki, industriji. Tudi to je eden izmed vzrokov našega raznarodovanja. Narodna struktura je bila nepopolna in ni čuda, da je na prazna mesta sedel tujec. Dasi se slovenski narodni element za 3 do 4% bolj plodi kakor nemški, smo vendar n. pr. na Štajerskem od leta 1830. do leta 1900. padli za 7,68%, Nemci pa zrasli za 7,57%. To pa z razloga, ker so Nemci v boljšem gospodarskem razvoju, ki je vzrok, da se priseljevanje nemškega življa iz agrarnih krajev v industrijske (notranja kolonizacija) vrši naglo in tako krepi nemški življenj. Zato je tako težka narodna osamosvojitvev po obmejnih krajih, kjer so mesta in trgi v nemško-italijanskih rokah. Neslovenski večji posestniki, trgovci in obrtniki, ki jim je na razpolago neslovensko uradništvo, vzdržujejo ondi, dasi so v manjšini politično moč nad ondotnim slovenskim prebivalstvom kmetijskega stanu.

Prepočasni se razvijamo v teh masah. — Da je temu res tako, kaže dejstvo, da v nobeni drugi avstrijski narodnosti socialistična organizacija ni našla tako neugodnih tal kakor pri nas. Te razmere so vplivale kolikor toliko tudi na naše notranje-politično življenje, o čemer pa nočem razpravljati, da se mi ne bi moglo očitati, češ, da nosim strankarsko-politične nazore v to razpravo.

Te razmere pa hkratu pospešujejo rak-rano našega narodnega telesu: **izseljevanje**. Napravila nam ogromno škodo. Z izseljevanjem izgubljamo cvet svojega ljudstva, svoje najboljše in najčvrstejše sile. Za

II.

Nekaj časa je molčala, potem me je pogledala z globokim pogledom in mi dejala nekako s predrugačnim glasom: »Sicer ni moja naveda praviti komu, kar vam bom zdaj povedala, pa nekako — no, rada vas imam — poslušajte torej.«

Napeto sem zrla v gospo, kaj vse to pomeni, komaj sem si upala dihati, ko je gospa pričela z mirnim in tihim glasom:

»Bila sta mož in žena, zdrava in mlada po duši in telesu. In živeča sta srečno. Žena ni bila ena izmed onih, katerim je zunanost in obleka vse, polagala je resnost tudi na dušo in bila je izobražena in duhovita. Mož je bil mož dela in trdne volje, živel je le domu in delu.

Porodil se jima je otrok, deček, — in v nesrečo — bil je hrom. Izpočetka tega ni opazila mati. Oče, ki je imel zdravniške študije, pa vendar ni živel izrecno temu poklicu, ampak je bil postal rajši poljedelec in je skrbel za svojo obširno posestvo in domačijo. Torej, oče je sicer nekaj opazil, dozevalo se mu je nekaj, pa ni hotel verovati sam sebi, ne vsem knjigam, ne celi zdravniški vedi. Prestažno se mu je zdelo kaj takega. Opazoval je otroka, ga preiskaval, stikal po novih knjigah o tej bolezni — pa vse ni nič pomagalo. Otrok je rasel, pričel govoriti, izhodil pa ni.

Oče je presedel na skrivoma cele noči, se mučil in študiral, študiral ... Skoro zmešalo bi se mu bilo. Mati pa ga je povpraševala, čemu otrok ne izhodi, kaj mu je. On jo je tolažil kolikor je mogel, češ, da se to dogaja dostikrat, da ne izhodi otroci tako brž, časih celo šele po štirih letih. Ni skrivnega pa je begal od zdravniha do zdravniha, pustil v ženini odsotnosti preiskati otroka — in s strahom in grozo je zaznal, da je otrok hrom, hrom za vse življenje. Nobene pomoči ni bilo zanj, tudi vse klinike bi bile brezuspešne. Tedaj se je postaral za več let, in žena mu je čitala skrb in starost z obraza.

In nekoč ga je zasačila, ko je slonel ves sklonjen nad otrokom, ga preiskaval, nazadnje pa se je sesedel na stol, izbulil oči in zaškrta z zobmi. Topo je zrl v strop in hropel. Tedaj pa je ona skočila k njemu, objela ga krog vratu in kriknila: »Ti si mi prikrival nekaj groznega, izvijal si se mi, nisem mogla do tebe. Zdaj, zdaj te imam! Govori — govori resnico! Kaj je z najinim otrokom?«

Ni imel moči, da bi bil skočil kvišku, zaječal je in molčal. Ona pa je divje zavpila: »Kaj je z otrokom?! Ne prikrivaj mi ničesar! — Govori!« In prišla ga je za roko in mu srepo pogledala v oči. On pa je mahnil z rokami in govoril blebeteja kakor norec: »Hrom je — za vse življenje hrom — brez pomoči.« In je

naslonil glavo na mizo in brezglasno zaihtel. Ona pa je — Tu se je stresla gospa in stisnila ustnice. Jaz sem zadrževala sapo in rekla boječe:

»Kaj je ona?« Tedaj me je gospa spet mirno pogledala in povzela:

»Ona pa je odšla mirna in kakor steklena iz sobe, vzela otroka, se vrgla na zofo in ga poljubovala kakor v brezumni strasti. Potem pa je govorila sikaje in trpko: »Ti moj dragi, ti moj ljubi — ti moj otrok! Na svet sem te prikricala — in kaj — kaj sem ti dala za to pot? Ah — kaj sem ti dala? Hromec si — hromec! Ah!« — In je padla in se stresala v joku — a otrok — otrok se je smehljaj — Spet je prenehala gospa Brigita in čudno motno so se ji zasvetile oči. Zamižala je, pa spet pričela:

»Živela sta mesec dni, oba — oče in mati — kakor v trdi okamenosti, in besede so jima bile kakor ognjene pšice. Rezke in ostre gube so se jima urezale v obraz. Slednjic se je oče udal usodi, je hodil po svojih opravkih kakor preje, a ni si upal pogledati ljudem v oči. Kakor bi ti storil velik zločin človeštvu se je zazdel sam sebi, kakor bi bil stokratni ropar in morilec. Ljudje so izvedeli o hromosti njegovega otroka, a nihče ni črnil besedice, s pomilovanjem so zrlj nanj. On pa je tiho delal, tiho hodil, tiho govoril ...

»Mati — Težko je zasopla gospa, meni je bilo strašno čudno, ni

sem se je upala pogledati, kakor iz daljave sem slišala spet oni mirni, tihi govor:

»Mati je preždeli cele dneve in noči pri otroku, nosila mu je rože in mu pravila pravilice. A vsaka beseda je bila tiha, nema prošnja za oprostje, da ga je prikricala na svet, ona — otroka, ki je bil hrom. Z vsako besedo, z vsako rožo, ki mu jo je prinesla, ga je prosila odpustanja. Otroka pa jo je nemo gledal in jo poljubljal na ustnice.« Spet se je prekinila gospa Brigita in pogledala nekam v daljavo.

»Nekoč sta bila na vrtu,« je spet povzela, »in belo cvetje se je razsipalo nad njima, metulji so letali krog njiju. Otroci so tekali za metulji in jih lovili. In tedaj je nekaj sladkega pripolzelo na obraz hromega otroka, raztegnil je ročici in je hotel ujeti metulja. Pa ta mu je odletel nad belo cvetje. Tedaj je mlo pogledal otrok mater in ji dejal: »Mamica, zakaj ne tekam kakor oni-le? Metulja bi rad!« Ona je stisnila ustnice in se prišla za prsa. »Hočeš metulja?« mu je rekla. »Ujamem ti ga!«

»Ne, ne — mamica,« je del otrok, »sam ga hočem ujeti! Pusti me iz tega voza!« In v trenutku se je vzel in — padel na tla. Ona se je stresla, pobrala otroka, ga pritisnila k sebi in govorila: »Odpusti, dragi, mili!« — Otrok jo je začuden gledal, in ustnice so se mu pretegnile, in debele

solze so mu polzele izpod gostih trepalnic.

»Mama, mamica — ne morem hoditi, ne morem ...« »Odpusti!« je kriknila ona, ga divje poljubila in odhitela z njim z vrta.

Gospa je spet zamižala in zavzdihnila. Meni je tako čudno butala kri v glavi, a nisem si upala črtniti besedice. Spet sem zaslišala oni glas, ki je udarjal monotonno ob stene:

»In tisti večer je odšla za hip v trg. Ko se je vrnila, je odšla v otrokovo sobo, kjer je otrok spal. Tiho in oprezno je pokleknila pred postelo in se stresala, kakor bi jo bili kosali živo in govorila je pridrušeno in hropeče: »Odpusti, odpusti, ne morem — ne morem!« Pa kar naenkrat, kakor bi jo bil pičil gad, je skočila kvišku, vzela stekleničico strupa in ga vili v otrokova usta ...

In kakor z velikim trudom in neznošno bolečino je pristavila tiše: »... V otrokova usta — in otrok se je nasmešnil, požrl pijačo, se zvil v dve gube in izdihnil ...

Postajalo mi je mrzlo in vroče, plašno sem pogledala gospo Brigito. Skoro bi bila kriknila. Gospa je počasi sklonila glavo in se sesedla v dve gube. Debele solze so ji počasi polzele po mrtvaško bledem licu. In izgnanila je trudoma roko proti meni. Razumela sem, tiho vstala, se priklonila in odšla ...

kulije hodijo tlačit velikemu kapitalu na Nemško in v Ameriko. Iz slovenskega dela Štajerske se je od leta 1880. do 1910. izselilo 73.000 duš. Iz Kranjske se je od leta 1869. do 1910. izselilo 104.173 duš, od teh jih pride samo na zadnjih 14 let 62.241 duš in na zadnjih 10 let 48.131. To so ogromne številke, ki bi jih ne mogel prenašati niti številoma močnejši narod, nego je naš. Statistika je v tem pogledu še zelo nezadostna. Te številke so samo uradne, koliko jih pa odide v tujino brez nadzorstva? Želeti bi bilo natančnejših podatkov, koliko denarja nosijo izseljenci seboj v tujino in koliko se ga zopet vrača. Zlasti pogrešamo številke, kdo in koliko izmed izseljencev prihaja zopet domov, v kateri dobi, njegovo telesno in duševno stanje, njegovo znanje kot kvalificirani delavec itd. Stoprav ko bi imeli zanesljive podatke v vseh teh ozirih, mogli bi pod račun napraviti črto ter izračunati saldo v breme narodnega življenja.

Zamenjali pa bi posledice z vzroki, ako bi hoteli izseljevanje ovreti siloma. Odstraniti je vzroke. Položaj je danes torej tak, da je velika večina Slovencev kmetijskega stanu. Poljedelci imajo malo in srednje posest, velika posestva so redka. Obrt in trgovina sta razven na Kranjskem le v manjšem delu v naših rokah. Nekaj velindustrije za celoto še ne more priti v poštev. Vsi ti stanovi z delavstvom vred so gospodarsko odvisni od veleposrednika, veletrgovca, veleindustrija. Ta odvisnost je ob enem narodna, kajti agrarni in industrijski trgovski kapital po ogromni večini ni slovenski.

Spričo še dosti dobrih šolskih razmer imamo zadostnega naraščanja za liberalne poklice (zdravnike, odvetnike itd.) in za javne službe (učitelje, uradnike). Toda pravzaprav vsled gospodarske svoje odvisnosti, ki pomenja tudi politično nesvobodo, ne moremo tega naraščanja nameščati v taki meri in tako kakor bi bilo potrebno in za narod koristno. Tujerodno uradništvo nam zaseda mesta, ki gredo edino sinovom našega naroda. Vidimo to v obmejnih krajih: ogromna večina slovenskega prebivalstva, trg ali mesto obvladuje neznanatna nemška ali italijanska manjšina, uradništvo je nemško ali italijansko. Postavlja se pri nas na glavo načelo, ki ga nemški politiki zahtevajo za Česko: vsaki narodnosti lastno uradništvo. Vsako drobtinico, ki jo v tem pogledu dobimo, dosegamo z največjim naporom. Glavno narodno-politično delo naših parlamentarcev se razkaja v tej smeri.

Kaj nam je torej potreba? Obupati? Ne! Znani sociolog Gumplovicz nam je dal spričevalo, da smo na najboljšem potu, da postanemo iz rodu — narod, organizem večje popolnosti.

Glede omike nismo najzadnji izmed narodov avstrijskih: stojimo pred Poljaki, Rusi in Srbohrvati, kajali 58,5% pismenih ljudi. Tudi je ni ali 58,5% primernih ljudi. Tudi je ni stroke, ki ne bi zaposlovala našega človeka. O možnosti kulturnega razvoja ne more biti dvoma, duševne zmožnosti nam morajo priznati, kakor sploh plemensko našo usposobljenost in žilavost, ki ni nikdar omagala, kakor silno nas je tudi uničevala sila tujerodcev. Geografska lega je kar najugodnejša, križišče važnih trgovskih cest in morje pred nami. Blagor narodu, ki zmora kaj takega!

Ako danes nismo na višji stopnji, kakor jo zaslužimo, so vzrok izredne razmere v preteklosti in pa tudi nekaj lastne krivde, ki je bila zamudila marsikak ugoden trenotek. Da pa nosimo v sebi dovolj življenjske sile, dokaz temu je razvoj našega naroda tekom zadnjih šestdesetih let. V kulturnem in gospodarskem oziru smo napredovali znatno. Proces se je vršil s hitrostjo kakor pri malokaterem narodu. V razmerji s kratko dobo, ki ni imela pred seboj nobene zgodovinsko utemeljene razvojne podlage, smo korakali s hojo velikanova.

Kje so torej še verzeli, ki jih je zapažati? Naj govorimo o gospodarski ali kulturni, ali politiki kot taki, pametna in zdrava je ta politika, le ako se ozira na gmojne in duševne potrebe vseh slojev in vseh stanov v državi in v narodu. Hoče harmonijo v razvoju celote: zato ne sme pospeševati ene posameznosti na škodo drugih. Ta harmonija je v našem narodu zrušena vsled previsečega kmetijskega stanu, ki z njim ni v nobenem razmerju stališče naše obrti in trgovine. Ako je v Avstriji sploh 13.709.204 oseb, ki se pečajo z poljedelstvom in gozdarstvom in 12 milijonov 441.504 oseb — torej skoro enako število —, ki so gospodarski odvisne od trgovine in industrije, potem vidimo, da je to razmerje na Slovenskem (75,4% — 17%) preaknjenost na škodo trgovini in obrti. Avstrija se splošno industrializuje, sledeč sijajnemu vzgledu Nemčije. Na Slovenskem tega valovanja še kar nič ne občutimo. In to je slabo. Kot obmorski narod moramo biti več trgovci, kakor agrarci. V tej smeri se nam nudi blagostanje in bogastvo. Industrijalna politika nikakor ne izključuje agrarne, marveč jo dopolnjuje. Usoda kmetijskega stanu je že davno in od dne do dne bolj vezana z industrijo.

Naumann piše, da se kmetom dobro godi, če je dosti posla v industriji in je zaslužek dober; kajti živi jih konsum mase. Če narašča industrija, narašča potreba po mesu, če ima delavec zaslužek, ima rokodelce posla. Čim bolj se razširja industrija po deželi, tem več je kmetov, ki so bolj zainteresirani na industriji, nego na povišanju carin in žitnih cen na svetovnem trgu. In Von der Goltz konstatuje, da v Nemčiji poljedelstvo najmanj uspeva ondi, kjer je industrija malo razvita in kjer prebiva malo industrijalnega ali mestnega prebivalstva.

Delati nam je torej na industrializaciji slovenskega naroda, na najsilnejšem pospeševanju trgovine in obrti. Zdravo misel združništva je prenesti tudi na to polje. Obstoječe trgovske šole, zlasti pa državna obrtna šola v Ljubljani nam dobro služijo. Seveda neostaja še mnogo. Pogrešamo višje in visoke trgovske šole (akademije). Naša zahteva mora biti, da se ta ustanovi in sicer v Trstu. Trst mora postati naš trgovski emporij, odkoder nam »morja široka cesta« kaže pot v svet; Ljubljana ostani kulturno in politično naše središče.

Ob rastoči industrializaciji naraščalo bo tudi število našega delavstva. Kolikor mi je bilo na razpolago statistike, štejejo danes delavstva na Kranjskem krog 26.000, na Štajerskem 108.000, v Istri 49.000, na Koroškem 26.000, skupaj tedaj 211.000

oseb. Od teh jih je organizovanih s socialističnimi strani le krog 40.000, in nekaj tisočev s krščansko-socialne strani. Velika večina delavstva torej ni v nobeni organizaciji. Narodnim strokovnim organizacijam se odpira prostrano polje. Na Češkem je delavstva blizu 900.000, od katerih jih je v socialistični organizaciji le krog 100.000. Od 325.000 delavcev dunajskih jih je tudi le krog 100.000 v socialni demokraciji.

Delavstvo bo le v trdni organizaciji imelo svojo silo, kajti vsako delovanje, ki naj ima uspeh, mora biti organizovano. Brez organizacije ne doseže ničesar. Zakaj njemu nasproti stoji svetovna sila kapitala, proti kateremu kapitalna sila delavstva, to je njegovo delo, zaleže le tedaj nekaj, ako nastopa združeno in enotno. Trdi se sicer, da se spričo mednarodnemu značaju kapitala nobeno gospodarsko vprašanje ne da rešiti izključno z narodnega stališča. To je deloma resnica, a ravno tako je res, da se gotova gospodarska in socialna vprašanja dajo rešiti najlažje v vsakem narodu zase. Ako se bode druge ostale stanove in sloje narodove prepričalo, da je vprav v narodovo korist, ako so vsi sloji enako deležni solnčne toplote, potem se bo v prvi vrsti z narodnega stališča reševalo delavsko vprašanje. Pri Slovencih tem lažje, ker nimamo lastnega velikega kapitala in se vže ves naš narodni boj obrača proti tujemu kapitalu kot tlačitelju in izkoriščevalcu našega naroda v celoti.

Pa zopet ne smemo pozabiti na posebno sestavo našega naroda, ki je po veliki večini agrarnega značaja. Zato smatram za eno najbližjih in poglavitnih socialnih naših nalog: rešitev problema našega malega in srednjega — drugih itak nimamo — kmetijskega posestnika. Iz tega se je rekrutiralo naše meščanstvo, naša inteligenca. Še danes črpamo iz njega svežih svojih sil. Našo mejo na Koroškem, Štajerskem in na Primorskem straži kmet. Na njem je, da brani in čuva rodno grudo, on s svojo maso reprezentuje narod slovenski. Naj pride ta v tuje roke, tedaj moramo v svoji bilančni knjigi računati z nenadomestljivo izgubo. To grudo ne samo obdržati, ampak izgubljeno skušati pridobiti nazaj — mora biti prva zapoved vsakemu narodu. Lastninska pravica do grude odločuje o mejah doh. naroda. Domovina!

Vidimo torej, kako važno je prav za nas Slovence kot narod poljedelcev kmetijsko vprašanje. Tem važnejše, ako se pripravljamo na industrializacijo, ko bode kmet moral vže biti usposobljen, da zadosti vsem zahtevam in potrebščinam industrialnega življenja narodovega, ko bode moral misliti na najintenzivnejšo izrabo prirodnih sil. Spoznavanje teh sil s pomočjo tehnike in kemije, uporaba stroja v poljedelske svrhe, uvidevanje važnosti najrazsežnejše združne organizacije — te naloge čakajo tudi našega poljedelca. Zato pa, če kdo v našem narodu, potrebuje kmet naš lastne strokovne organizacije.

Socialna demokracija, ki je znala izborno organizovati industrialno delavstvo, je zamen poskušala pod svoj prapor priklicati poljedelca. Temeljna misel socializmu, da je od strani zasebno lastnino kot temelj sedanjega družabnega reda in vpevu družabnemu redu, ta misel, ki je

tako vabljava za brezimnetnega delavca, je ostala povsem nerazumna pe-ljati skupno lastnino kot temelj nove-ljedelcu. Vsaki poljedelec je nekaj kapitalista in nič ne tako ljubo-sumen na svojo nepremično in pre-mično posest kakor on. Recite danes kmetu, pa naj bo še tak revež in za-dolžen čez glavo, da se priklopi stranki, ki ima namen podružabiti proizvajalna sredstva, javno organi-zovati produkcijo ter javno razdeliti dobra — zavrnil vas bo kot bitje z druge neznane zvezde. Nemški soci-jalist David priznava, da gospodar-ska načela, ki veljajo za veliko indu-strijo, ne veljajo tudi za poljedel-stvo. Obratni stroški za veliko pro-dukucijo pri poljedelstvu se stopnju-jejo, brž ko se preide k intenzivne-mu obratovanju, pri industriji ravno nasprotno.

Vodja francoskih socialistov Jaurés pravi: »Zemljišče kmeta je kos njegovega življenja. Na njem je stala njegova zibel, ono leži blizu pokopališča, na katerem počivajo nje-govi starši in na katerem bo počival enkrat sam. In iz prostora pod lipo pred hišo lahko vidi cipreso, ki bo senčila njegovo zadnje spanje. Kme-tovo zemljišče je obris in pojem do-movine.«

Naš kmetovalec je zadolžen do grla. Prevelika priljubljenost zadolževa-nja je naravnost proletarizirala naš-ega poljedelca. V modernem kmeto-valstvu nezadostno šolan, da bi z in-tenzivnim obratovanjem izrabil svo-jo posest, na drugi strani pa neza-dosten trg, kamor bi razpečaval svo-je pridelke, mu je skoro nemogoče, da bi dosegel obrestovanje ali celo amortizacijo svojih dolgov.

Smeri, v katerih je iskati rešitev naše male in srednje kmetijske pose-sti, nam kažejo tele pripomočke.

Regulacija hipotekarnega in osebnega kredita (razdolžitve). Hi-potekarni kredit naj bi bil nizko obrestovan in neodpovedljiv, vračljiv pa v malih letnih rentah. Splošna prisil-na amortizacija hipoteknega posojila. Ustanovitev deželnih hipoteknih bank, ki naj bi imele monopol za de-lanje hipot. posojil na kmetijska pose-stva. Najvišja meja hipotekarne za-dolžitve: posojilo čez to mejo je osebno. Podlaga osebnega kredita bi bila le osebna spretnost, zaupanje dolžnikovo, produktivnost njegovega premoženja — kakor je to pri tr-govcu ali obrtniku. Menico je izklju-čiti, tudi za osebni kredit velja le dolžno pismo. Eksekucija na posest-va je nedopustna za osebni kredit. Osebni kredit naj posredujejo Reif-eiznovke.

Institucijo nedeljivih in neza-dolžljivih rodni kmetijskih domovin je uveljaviti zakonitim potom. Enako tudi posebno dedno pravo. Kmetijski stan se organizuj v obligatornih kmetijskih družbah javnopravnega značaja z razsežno socialno-politič-no agendo. Podpirati je zasebno gos-podarska samopomočna stremlejn-ja in melioračna podjetja. Obliga-torno zavarovanje proti elementar-nim škodam. Zahtevati je reformo strokovnega šolstva. Združništvo je izgraditi do najskrajnejših posledic.

Tak je torej današnji gospodar-ski in socialni položaj naroda slo-venskega. V spoznavanju tega polo-žaja nam je začrtana smer, kjer iska-ti od pomoči in kje moramo zastaviti svoje delo. Naša politika mora torej biti v prvi vrsti gospodarska in soci-

jalna. Socialno delo in narodno dele-sta pri nas istotna pojma. Prav zate-gadelj je organizacija v tem smislu najvišjega pomena, samo da se le-ta ne sme omejit na en stan, ampak mora obsegati vse stanove, ki so za narodovo sestavo koristni in potreb-ni. Delo nam je potemtakem dano, treba je samo oprijeti se ga. To delo morata spremljati vera in zaupanje v lastno moč, v svojo energijo, nič se ni treba zanašati na tujo pomoč, sa-mi se moramo uveljavljati. Na koncu koncev moramo imeti pred očmi važno stališče Slovencev za splošno Slovanstvo: zabranjevati German-stvu združitev Adrije s Severnim morjem. Tej svoji nalogi postanemo kos le kot v vseh svojih stanovih krepe, gmotno podprt in s tem pa tu-di kulturno razvit narod.

Razvila se je nato zelo živahna debata, o vprašanju višje strokovne organizacije vseh obstoječih organi-zacij, v katero so posegli gg. dr. Mandič, Mrak, Franchetti, Škrjanec, Černi, Brand-ner, Pesek, Kejžar, Engel-man, Ecker, Lesničar, Ju-van in dr. Ravnihar. Debata je trajala čez sedmo uro zvečer in se nadaljuje jutri. O debati sami iz tak-tičnih ozirov ne moremo poročati.

Mir na Balkanu.

Odpust rezervistov.

Zdavnaj že so vsi balkanski na-rod odredili demobilizacijo svojih vojsk. Zadnja je morala biti seveda Avstrija, dasiravno njeno vojaštvo ni nastopilo nikdar aktivno. Že pred meseci, ko je bilo rešeno skadrsko vprašanje in ko se je uklonila Črna gora zahtevam Avstrije se je govo-rilo, da bo prenehalo sedaj izjemno stanje v južnoavstrijskih deželah. Faktično od tedaj ni bilo povoda lahkomišljeno zapravljati milijone davkoplačevalcev, vendar je bila Berchtoldova zunanja politika še vedno v strahu, pred neposlušnimi Srbi. Morda so bile pripravljene že nove afere, da bi vsaj deloma upra-vičile oboroženo stanje na avstrij-skem jugu. Zaradi onega donavski-kega otoka, ki ga je Avstrija okupirala pač ni bil upravičen tak aparat. Bla-maže, ki jih je doživela avstrijska zunanja politika, bi bila spravila pod streho tudi brez bajonetov. Sedaj šele, ko je nastopil na Balkanu mir se je tudi avstrijska vojna uprava spomnila svojih ubogih davkoplače-valcev in svojih rezervistov, kate-rim je propadala doma trgovina in obrt in ki jih čaka skrb in pomanjka-nje, ko sledejo vojaško suknjo. Pre-klicana je bila odredba o vojnih da-jatvah v Bosni in Hercegovini, za-kon o podporah rodbinam vpoklica-nih rezervistov pa ni stopil nikdar v veljavo, zato ga tudi preklicevati ni treba.

Glede odpusta rezervistov, ki se izvrši ba je v najkrajšem času, je iz-dalo vojno ministrstvo sledeča po-drobna določila: Vsi rezervisti in nadomestni rezervisti letnikov 1902 do všteti letnik 1909, dalje vsi kmetovalci in družinski vzdrževate-lji, ki so nameščeni v nadomestni re-servi, vštetiš one, ki so z ozirom na njihove zasebne odnošaje dosegli ugodnost, dasi niso zadostili v polni, v zakonu določeni meri tozadevnim zahtevam, dalje rezervisti in nado-mestni rezervisti letnikov 1910 in

Dolga roka.

M. Gardenhire.

(Dalje.)

»No, vsaj vendar nimate ničesar, iz česar bi mogli sklepati na kako olajšujočo okolščino. Vsa dejstva so znana, toda edino, kar se more iz tega sklepati, je popolnoma jasno: javen umor!«

»Vsekako je težak slučaj,« je pripomnil, »toda skoraj gotovo se bo tudi v tem oziru našla resnica, kakor hitro bomo imeli v rokah ključ. Vendar pa so tudi zločini, katere je nemogoče odkriti.«

»To pravite vi?« sem začuden vskliknil. »Kateri pa?«

»Zločine, ki so komaj vredni, da se jih odkrije — take, ki jih zakon sam povzroča, in katerim je predpo-goj ne toliko moralna propalost, ka-kor pa samopridnost — na primer ti-hotapstvo. Eden mojih znancev je izdeloval iz voska olive, ki so imele namesto pečke dragocen dijamant. Dal je olive v steklenice, na vsakih dvanaest eno ponarejeno, ter jih iz-važal tako v Italijo. Carinski uradni-ki bi morali razbiti sto steklenic, da bi preprečili tihotapstvo. Tu ne po-maga zvižčnost, marveč si je treba drugače pomagati. Toda drugič več o tem?«

Dvojica kunccev naju je zmotila, tako da nisva več mogla nadaljevati pogovora o človeških zmotah, do-

kler se nisva ustavila pred vratni ze-lenega predvrtja, za katerim je bila nizka hiša.

Ker je voz precej ropotal, je pri-šel iz hiše Vining ter nama hitel na-proti.

»Zelo prijazno od vas, da ste prišli,« je pozdravljaj Connerra, »in od vas tudi,« se je obrnil proti meni.

»Brez njega bi ne mogel ničesar storiti,« je rekel Connerr, se na-smehnil ter me zaupljivo potkal po rami, »drag prijatelj mi je in pripravi moje misli vedno na pravo sled. Ka-ko gre vaši gospej soprogi?«

»Hvala, dobro, samo preveč je v skrbeh zaradi uboge Millicente. Bil je grozen prizor, ko se je stric Byrne vrnil domov.«

»Tako, ali je tukaj?« je vprašal Connerr.

»Ker se ni bilo bati, da bi pobeg-nil, so ga danes dopoldne izpustili, ko sem na sodišču za njega depoi-riral kavicijo. Celo mr. Holden ni ugo-varjal.«

»Mr. Jasper Holden?«

»Da, rekel je državnemu pravd-niku, da kot dober kristjan ne so-vraži osebo mr. Byrneja, čeprav je ljubil svojega nečaka kot lastnega otroka. Po njegovem prepričanju se bo mr. Byrne vedno stavil na razpo-laganje tej težki obtožbi. Rekel je celo, da namerava danes zvečer še sem priti.«

»Čemu?«

»No, čuti se — kakor je rekel —

v gotovem oziru soodgovornega za nesrečo. Njegov spor z mr. Byrne-jem je tega tako razburil, da je raz-dražljivi mož izvršil ta zločin.

Jaz sem se plemenitemu postop-anju Holdenovemu tem manj upi-ral, ker se mi je zdelo, da bo učinko-vala na javno mnenje in v prosep mo-gega strica. Iz tega naziranja je tudi naš pravdni zastopnik, ki nam je na-svetoval, naj vljudno in obzirno sprejmemo Holdena.«

Connerr se je zadovoljil s tem, da se je molče smehljaj, dočim naju je vedel Vining v hišo, in sicer v parterno stanovanjsko sobo, ki je ti-pična za farmerske hiše v južnih de-lih države.

Pri našem vstopu se je dvignil neki star mož, ki je z dvema dama-ma sedel pri kamini, v katerem je udobno prasketal ogenj, kajti navzlic milemu vzušju zunaj je bilo v so-bah občutljivo mrzlo.

Ko sem pozdravljaj mrs. Vinin-govo, sem skrivoma opazoval hčer, sloko, mlado deklico s prikupljivimi potezami. Njena lepota je trpela sa-mo vsled žalosti in prelitih solz.

Oče je bil zamišljen in obupan. »Dober dan, gospodje,« je odgo-ovoril na naš formalni pozdrav. »Mr. Vining mi je zatrjeval, da mi vi mo-rete pomagati, čeprav si ne morem misliti — kako.«

Če celo moja lastna hči proti meni pričuje, tedaj ne morem nič-sar več povedati. Prepričan sem, da

dela v dobri veri, vendar pa mi je vse popolnoma nerazumljivo.«

»Povejte nam, mr. Byrne, kako se je stvar dogodila,« je rekel Con-nerr, »morda boste potem z najino pomočjo začeli vse razumevati.«

Stari mož je takoj ugodil tej za-htevi. Hitro, da je ena beseda segala v drugo, je slikal najnavadnejše do-godke onega kritičnega dneva tako natančno in obširno, kakor ih je v duhu gotovo že stokrat premislil in presodil. Ena okolščina, ki jo je ved-no znova ponavljaj, ga je posebno bolela: da so dvomili nad njegovo besedo. Sosedji sicer niso našli pro-č vrženega orla, toda kako lahko bi plazeča se lisica odnesla ptiča ter veter izbrisal sledove ter razpihal perje.

Sicer pa je s svojim poročilom potrdil le to, kar sva že vedela. No-vega nama tudi on ni mogel pove-dati.

Nato je Connerr izprašal hčer, ki je vsa v solzah ponovila le to, kar mi je že Connerr povedal, namreč da je videla, kako je njen oče ustrelil mladega Holdena ter na to omed-lela.

Ko se je zopet zavedla, so bili sosedji okoli nje zbrani. Njen oče je bil že aretirani. Poročnik Randall ji je potem vse pojasnil. Toda navzlic svoji žalosti je vedno govorila res-nico, kakor jo je njen oče vedno učil. Več ni mogel Connerr od nje izve-deti.

Kmalu na to smo sedli k mizi ter povečevali v žalostnem molku.

Ko smo na to zunaj na prostem kadili svoje smotke, se je Connerr sam izprehajal po sadnem vrtu, do-čim sva se mr. Vining in jaz pego-varjala.

Bližajoč se ropot voza, je nazna-njal obisk. Šli smo torej zopet v hišo, kamor je med tem časom prišel mr. Holden.

Ko smo vstopili, je govoril z mr. Byrnejem in damama. Vining naju je predstavil bankirju kot svoja pri-jatelja.

Najina navzočnost ga ni iznena-dila, kajti v farmerski hiši so obiski kaj vsakdanje.

»Smatral sem za svojo dolžnost, da vas obiščem, mr. Byrne,« je re-kel, držeč se korektno kot star trgo-vec, vendar pa je bil njegov glas ne-kako čudno trd in nesimpatičen. »Tako dolgo smo stanovali v istem okraju, da sem pač dolžen, obiskati vas. Obtožbo zastopati, to je stvar državnega pravdnika, ne moja. In končno tudi ne vem več o vsej zade-vi, kakor drugi. Zaradi svojega ne-čaka sem zelo žalosten, nič manj pa zaradi vas.«

Ostro sem ga opazoval, ravno-tako tudi Connerr. Bankir je bil ve-lík, suh. Imel je sive lase in neko ostro potezo v obrazu, kakor tudi bodeče oči, ki niso poznale izraza sočutja.

(Dalje prihodnjik.)

1912, ki aktivno služijo pri oddelkih, ki so dislocirani v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, se imajo prestaviti nazaj v neaktivno razmerje. — Nadomestni rezervisti letnikov 1910 in 1911, ki so bili po določilih starega brambnega zakona nadštevni ali menj sposobni in oddeljeni v nadomestno rezervno in ki so bili v Bosni, Hercegovini in v Dalmaciji in pri gorski artileriji v aktivni službi, se premeste v neaktivno stanje in sicer po številu toliko, kolikor jih omenjeni oddelki lahko pogrešajo, da ostanejo tako močni, kot je natančno določeno tudi v ti odredbi. Letošnji nadomestni rezervisti teh kategorij, ki še ne morejo biti odpušteni, ostanejo še nadalje v aktivni službi kot delno dopolnilo armade. — V Bosni, Hercegovini in Dalmaciji dislocirani bataljoni morajo imeti po 480 mož. — Vsi rezervni gašisti, oz. aspirantje in kadetni aspirantje, ki so zaradi posebnih razmer v aktivni službi, se morajo, če so služili za časa krize štiri tedne aktivno, premestiti takoj v neaktivno razmerje, ostali pa se premeste po 4tedenski aktivni službi.

Koliko so stale Avstrije zadnje vojne priprave za časa balkanske vojne se sodi različno. Nekateri malo pretiravajo, večina pa navaja stroške v izmeri, ki se zdi večini premajhna. »Neue Freie Presse« piše, da znašajo stroški zadnjih vojaških operacij Avstrije okrog 200.000 K, Ogrsko pa 110 do 115.000 K, torej skupno okrog 310.000 K. V tej vsoti so zapadene tudi nove vojaške potrebščine, ki so potrebne za dovršeno celokupno armado Avstro-Ogrske. Večje investicije, posebno za mornarico, se bodo pokazale še le v posebnih kreditnih zahtevah. O kritju izrednih potrebščin bodo predloženi delegacijam in parlamentom za prihodnje jensko zasedanje posebnih predlogi.

Povodom mobilizacije je bilo vpoklicanih tudi veliko rezervnih častnikov. Ko je dobilo moštvo kratke dopuste, so dobili dopuste tudi rezervni častniki. Toda pri tem je našla vojaška oblast čudno pot glede izplačevanja pristojbin. Med tem ko dobe aktivni častniki svoje pristojbine tudi za časa dopusta, so vojaške oblasti rezervnim častnikom za časa dopusta pristojbine odtegnili. Proti eni teh odločb vojaške uprave je vložil dunajski odvetnik dr. Maks Körner po poti instanc pritožbo na vojno ministrstvo. Vojno ministrstvo pa je to pritožbo zavrnilo in potrdilo odlok vojaških uradov, češ da velja v miru določbe glede vojaških pristojbin samo za čas navadne orožne vaje. Proti temu odloku vojnega ministrstva je vložil dr. Körner pritožbo na državno sodišče.

Črnogorsko - srbska meja.

Črnogorski delegati, ki so zapustili Bukarešto skupno s srbskimi delegati, ostanejo na svojem povratku en dan v Beogradu, da se dogovore s srbsko vlado glede bodoče meje med Srbijo in Črno goro. Črnogorski ministrski predsednik Vukotić je izjavil, da je stal črnogorsko ljudstvo odstop Skadra več žrtve, kot cela vojna, dasi je Črna gora v ti vojni imela sorazmerno drugim državam največ izgub. Srbija, ki je delila z nami dobro in slabo, nam bo gotovo priznala, kar nam gre. Po vojni s Turčijo so nastale sicer med Srbijo in Črno goro malenkostne difference, toda te že takrat niso prišle v poštev, popolnoma pa so izginile sedaj po srbsko-bolgarski vojni. Če bi pa kljub temu prišlo le do najmanjšega nesporazuma, bo odločal sporazumno z obema državama samo ruski car.

Rusko stališče.

Ruski finančni krogi so vprašali ruskega finančnega ministra, če se je Rusija res zavezala napram Bolgarski, da ji osvoji Odrin. Ruska vlada je odgovorila na to vprašanje sledeče: Če bi dobila Rusija mandat Evrope, da prežene Turke iz Trakije in iz Odrina, pri čemer bi Rusija dobila tudi garancije, da ne bo vsled tega oškodovana, bo Rusija to rade volje storila. Če bi se pa glede tega vprašanja evropski kabineti ne mogli zediniti, potem bo Rusija v očitnem eventualnim mednarodnim zapletljajem od tega koraka odstopila.

Evropska sramota.

Če velesile od sedaj niso poskušale prisiliti Turčijo z diplomatskimi koraki, da se umakne iz Odrina, je to danes, ko je Turčija v Trakiji zbrala svoje čete, mogoče samo z vojno, ki je pa najbrže ne mara nobeden pričeti. Tako piše »Kölnische Zeitung« in odrinski delegati pravijo, da so nad vse zadovoljni s svojim dunajskim obiskom.

Spomenica, ki so jo izročili turški odposlanci iz Odrina sekijskemu načelniku Machiju, pravi: 600 let živimo pod turškim gospodstvom in nikdar nismo bili v tem času vzemirjeni ne v svoji veri, ne drugače. Glasno izjavljamo, da Bolgari od prvega dneva svojega prihoda niso prizanesli niti našim ženam, niti otrokom. Sedaj hočemo obiskati glavna mesta Evrope, da orišemo trpljenje naših ubogih pokrajin. V Trakiji je samo 189 Bolgarov (lepo so morali Turki delati). Če bo Evropa Nebolgarje zopet izročila Bolgarski, bo prišlo do obupnega boja do zadnje kaplje krvi.

Enver beg je tedaj takozvanim velesilam zagodel pesmico, ki bo velesile še prav občutno bolela. Sedaj manjka samo še, da dajo velesile Turčiji kako nagrado, ker je bila tako prijazna, da se ni zmenila za njih sklepe. Kaj bo Turčiji Odrin in Trakija, če pa turška vlada nima denarja, da bi ohranila te pokrajine. Kje ste evropski žepi? Avstrija bi pač lahko tu veledušno posodila do svetega Nikolaja par milijonov, saj bo posodila tudi Albaniji in tudi ne bo zahtevala obresti. Avstrijski davkoplačevalci kar koprne po novih davkih.

V Sofiji še vedno niso prenehali slepiti ljudstvo in mu delati popolnoma neupravičeno upanje. Še vedno pravijo, da stališče Turčije v vprašanju Odrina nikakor ni vznemirljivo in da ima bolgarska vlada garancije, da bodo velesile popravile bukreški mir v prilog Bolgarski in dale Bolgarski tudi Odrin nazaj. Glede Trakije pravijo, da pride v prvi vrsti v poštev blokiranje maloazijske obali in grožnja, da si velesile razdele Anatolijo. Prazno upanje!

Turki pa korakajo naprej, prišli so že v okolico Gumdžine. Pri Buku so Turkom pomagali tudi Grki. Velesile pa danes prav nič ne govorijo več, da ne pripuste ponižanja in zmanjšanja Bolgarske.

Največji junak.

IV.

Zelal bi, da bi bili okrog 3. oktobra lanskega leta, ko se je mobilizacija šele pričela, tam nekje na meji, kjer so hiše raztresene, kjer so same planine in lesovi, kjer ni časopisov, ne godbe, ne govorov, ne manifestacij, ne dijakov, ne žensk, kjer ni šuma mestnih ulic in ne meteža železniških postaj.

Tu ni ničesar, kar bi moglo izzvati navdušenje ali oduševljenje razpoloženje. Če bi se slučajno znašli tu kje na potu, bi vam kot električni toki udarjali na dušo in srce zvoki pesem, ki so odmevale z desne in leve, vzkliki, ki so se slišali od nekje iz daljave, kjer so skupine mladeničev in mož v opankah in kučmah hitele, vsaka po svoji stezi, ali vse le enemu cilju: v kraj mobilizacije. Kdo je tu ustvarjal navdušenje. Kdo je veleval tem ljudem, naj dvigajo, srečajo vas, svoje kape v zrak in vas pozdravljajo z obrazom, igrajočim same radosti? Kdo? Duša narodna, kmetska duša, sila narodna. Ono veliko večno srbsko, kar živi v vašem kmetu.

Bili so oddelki, ki so bili že v borbi in so imeli že ranjene in mrtve v času, ko je došla proklamacija o napovedi vojne.

Kdo jim je mogel prečitati proklamacijo, ko so ti voji stali v toči svinčen in so bili noč in dan v ognju na predstražah?

Njemu, srbskemu kmetu, ni bilo potreba nobene proklamacije. Od meje male, stare Srbije pa preko velike, nove Srbije — do Bitolje, Elbasana in Drača, koliko njiv in livad je prehodil, na koliko hribov se je vzpel, slabo oblečen, gladen, z bremenom na sebi in svinčenko pred sabo!

Koliko okopov je osvojil, v kolikih bitkah je sodeloval, ne da bi kdo bil navduševal s kakim govorom, ne da bi se bili pred njim častniki tolkli po prsih!

Njemu, srbskemu kmetu niso bile potrebne proklamacije, ne govori, ne parade! On je korakal naprej, neumorno, upognjen pod svojim bremenom, kakor stopa upognjen nad svojim plugom včeraj, danes in jutri in orje svojo njivo težko in mučno, toda z ljubeznijo in razumevanjem.

Kakor vihar in nevihta je vdrla vojska srbskih kmetov v Albanijo.

Okrog polnih hiš, ki so bile zapuščene šele pred par urami, so predle mačke, švigali psi, begale črede konj, bleketale ovce, mukale krave in letale jate kokoši preko plotov. Na potu so stali polomljeni vozovi, natovorjeni z najrazličnejšimi stvarmi, na njivah so bili v še svežih brazdah plugi, izpred katerih so pravkar šele izpregli vole.

To je bil prelom oblakov, vihar, grom z vedrega neba sredi dneva.

Zvečer, ko so valovi ljudi, ki so po borbi čez dan prodirale s severa, se ustavljali po hribovih, da si privežejo dušo, da se ogrejejo in dajo v usta zalogaj kruha, da naslone glavno na kamen, da bi mogli jutri vstati sveži ter nadaljevati oranje, sejanje in snovanje nove srbske države, se je kazala ista slika samo nekoliko drugačna.

Na desni in na levi so na vrhovih goreli ognji, morje plamenov se je dvigalo v nebo, ognjeviti stebri povsodi, kakor daleč sega oko.

Do tu, kjer so goreli ognji, je prodril vihar, tu je ležal srbski kmet na trdi zemlji. Tu si je odpočivala vojska srbskega kmeta, ž njo pa je tudi počivalo maščevanje, povračilo in kazen božja sovražniku za njegova zlodejstva, za vse pokore, ki jih je od njega moralo prenašati plemo tega kmeta skozi stoletja in stoletja!

S srbskim kmetom je šel tudi njegov vol, ki sicer ni vlekel pluga, pač pa je vlekel topove; ni vozil žita, pač pa je vozil streljivo; ni vlekel brane, pač pa je vozil kruh, mostove, motike, sekire, bolnice, ranjenice.

Na vse strani, v vseh smereh turške carevine je stopal srbski kmet, kačoz pot s puško, za njim pa je bil njegov vol, ki je vlekel sabo vse vojne potrebščine.

Srbskega kmeta in njegovega vola je videl Drač in Prizren, Bitolj in Kratovo, Kosovo in Kjustendil, Plovdiv in Odrin!

Tam nekje daleč je divjala bitka, tu je srbski kmet bredel po vodi do vratu, hitel je z gore visoke kakor Triglav, dež je lil, veter je tulil, a zadaj v ozadju je škripalo po gorskih serpentinah, po strašnih cestah, v vetru in snegu, skozi meglo po ozki poti navzdol na stotine vozov, je stopalo tisoč in tisoč volov z velikimi rogovi iz Morave, Mačve in Šumadije. A na vseh krajih je bilo enako.

Padel je Bitolj. Izmučen, bled, zaraščen, s premrlimi nogami si je odpočival s puško v roki v šotoru prvi kmet, a drugi kmet je že peljal uplenjeno turško streljivo v Veles.

Goreli so mali ognji, tam v šotorih so se sušile košulje in čistile puške, a po bitoljskem polju je škripalo sto in sto velikih srbskih vozov, v katere je bilo vpreženih na tisoče volov, velikih, belih in črnih, sivih in z velikimi rogovi.

Včeraj so šli naprej, danes se vračajo nazaj.

Ni bil to samo kmet, ki je preplaval kakor povodenj Turčijo; tudi njegov vol je bil z njim. Ta dvojica, ki doma preživlja Srbijo, ta dvojica se je tudi napotila, da poveča Srbijo.

Ta vojna je bila poplava, preliv kmetske moči preko mej, selitev cele srbske vasi.

In kakor stari hodijo, kako mladi delajo na njivi, kako orjejo in kopljejo, koliko so izorali in okopali, kakor ded in babica majajoč se stopata skozi sadovnjake in livade po oranica in razorih, da vidita, kaj delajo otroci, kako napreduje delo, tako so tudi za krepkim volom in močnim kmetičem prihajali starši, očetje in matere.

Celo Albanijo so prehodili, brezbržno kakor da bi hodili med domačimi domovi, s palico v roki, vsi po istem potu kakor njihovi sinovi in vsi peš, s torbo na ramah kakor da bi jim doma v vasi nosili jelo na njivo.

Potovali so tedne, mesece, našli so svoje in se vračali domov. Tudi pred Odrin so došli, do Drača in Lješa. Došli so do okopov odrinskih in skadrskih in se med točo svinčenk pozdravljali s svojci.

In ako je tako, ali so še ljudje, ki se čudijo in vprašujejo, kdo je zmagal v tej vojni?

So ljudje, ki pravijo: kmet ni vedel, zakaj gre, šel je v vojno, ker je moral!

O da, so med nami ljudje, katerim je dušo omračila Evropa, kultura in civilizacija, jih zapletla v svoj vrtinec in jim oslepila oči, da ne vidijo več svojega naroda.

Štajersko.

Iz poštne službe. Poštni konceptni praktikant dr. Jožef Lebar je bil imenovan za poštne konceptista.

Iz Trbovelj nam pišejo: Naša občina je po številu prebivalstva ena izmed največjih na Štajerskem. In je tudi ena izmed davčno najkrepkejših. Poleg rudnika je precej industrije, trgovine in obrti. In v takem kraju nimamo — telefona! Blizu imamo v Ljubljano, Zagreb, Celje in vendar — daleč. Predno dojde tje pismo, dohiti naslovnik brzojavka, premine dan. Potrebo telefona čutijo industrijanci in obrtniki, trgovci in posestniki. Potreben bi bil tudi iz ozirov javne varnosti. Poštna uprava bi morala vedeti, da bi se v

Mrastniku in Trbovljah oglašilo za telefon lepo število abonementov. Zakaj torej nič ne stori za vpeljavo telefona v naši občini? Nekdo je pravil, da zato ne dobimo telefona, ker tega ne želi rudnik. Gotovi uradniki se vedno vozijo v Celje k rudarski oblasti in opravijo tam tisto, kar bi se lahko sicer po telefonu opravilo, a zaslužijo lepe dijete. Nujno želimo, da se zganejo naši možje brez ozira na te zgledarce in store resne korake za doseg telefona. Če se bo začela graditi nova proga iz Celja v Trbovlje — Hrastnik, bo mogoče doseči tudi telefonska omrežja za Laški trg, Rimske toplice, Zidani most. Iz nekega vira smo poučeni, da bi se poštna uprava tudi nikakor ne upirala telefonski zvezi Celja s Sevnico, z Rajhenburgom in Brežicami. Ampak nekdo mora biti tu, ki to zahteva in ki doseže tudi kake doneske od interesiranih posameznikov, občin in okrajev. Kaj ko bi začel to akcijo naš občinski odbor?

Iz Trbovelj. V nedeljo, dne 10. t. m. so zopet pokazali trboveljski rodoljubi svojo požrtvovalnost in narodno gorečnost v prid glavni družbi sv. Cirila in Metoda. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda je priredila cvetlični in bonbončni dan. Vključ nagajivosti vremena so naše gospe in gospodične z vstrajno in neutrudljivo pridnostjo začele s prodajanjem že zgodaj dopolne; popoldne pa, ko je lilo kakor iz škafo, so se pridno sušale od gostilne do gostilne, seveda popolnoma premočene. Pa kaj dene našim brhkim dekletom, samo da je dobila družba svoto 315 K 58 v, katero je izročil gosp. učitelj Kuhař osebo vodstvu družbe v Ljubljani. Kakor rečeno, lahko bi bilo tudi 600 kron, a nam je ta presneti Pluvius malo račune prekrizal. Iskreno zahvalo in pohvalo moramo tem potom izreči vsem gospe in gospodičam, ki so bile v odboru te prireditve. Jako laskavo pohvalo naj prejmejo pred vsem gospe: Karla Pertotova, Mija Mollova, gđna. Anica Kramarjeva, ga. Kernova, gospa M. Florenčinjeva, gospa predsednica ženske podružnice Ana Dimnikova in gospa Tejštanova kot načelnice odsekov po posameznih okrajih. Dalje sta se odlikovala s svojo pridnostjo in krepko podporo tudi gosp. Jos. Moll, dični predsednik moške podružnice, in član gosp. Hugo Kern. Vsem gospodičam prodajalkam naše priznanje in obča pohvala. Imajo naj sladko zavest, da so delale za naš tlačeni narod. Živele! Drugim pa, posebno našemu trboveljskemu vaškemu dijaštvu, ki se je tokrat absentiralo in se odlikovalo s svojo nagajivo, pa odkritosrčno pomilovanje. Ponavljamo ob tej priliki, da se pri takih narodnih prireditvah ne vpraša: kdo jih priredi, ampak, v kako korist so prirejene. In menimo, da stoji naša družba sv. Cirila in Metoda višje nego vsi drugi osebni pomisleki. Nesebičnim delavcem in delavkam pa ob tej priliki: Bog vas živi še mnogo let in korist in podporo našega milega naroda! — Na zdar!

Iz Celja. (Slovenca ne trepe v službi.) Vodja celjske elektrarne g. Koch je sprejel v službo mladega Slovenca iz Ljubljane in mu dal zagotovilo, da bo služba trajna. A glej — koncem tedna mu je že rekel, da ni več dela zanj in ga je odslavljal. Vzrok temu postopanju je, da je odslavljenec Ljubljančan in da je rabil narodne vžigalice. Monterji, med katerimi je precej Slovencev, ki pa so se menda izneverili svoji narodnosti, imajo med seboj dogovor, da ne sme noben Ljubljančan dobiti službe v elektrarni; ti monterji so se pritožili in uspeh je bil, da je bil omenjeni mladi mož odslovljen iz službe.

Celjski avtomobil pa slovenjebistriški nemškutarji. Ko je še pokojna »Sloga« živela in razsajala po spodnještajerskem nemškutarskem polju, so neljubo občutili njeno jezo tudi slovenjebistriški nemškutarji. Večkrat jim je potipala srce in obisti in preiskala to čudno, Turkom prijazno plemo z laterno v rokah, da so kričali, kakor da bi prestajali najhujšo operacijo. Pa »Sloga« je izdihnila svojo blago dušo in Bog ji bodi milostljiv. Slovenjebistriški nemškutarji so si oddahnili in sliči se, da nameravajo napraviti veliko slavnost v šparksu, da slavnostno pokopljejo »Slogo«. Kot slavnostni govorniki nastopijo »Slogini« najljubši prijatelji namreč g. Fekonja, dr. Janežič in pa notar Wiesthaller, Südmarkovec in renegat v eni osebi; dični dr. Janežič misli bojda tako le govoriti: »Slavna gospoda! Znane cajtenge, izhajajoče v pašaliku dr. Šusteršiča so prenehale na naše veliko veselje. Da damo temu našemu veselju izraza, pozivljam vse navzoče od očka Stigerja pa do Francna Petzoltovega, od Oratscha žnidarja pa do Oratscha šoštarja, da daruje vsak po možno-

sti za Südmarkin naseljevalni odsek. Za te malenkostne vsote bode, gosпода malen, dobro oškodovani, ker bode, lahko nekontrolirano grabili na kupe slovenski denar; kajti liberalna »Sloga« je zaspala, klerikalnih slovenskih listov se nam pa ni treba bati, ker imajo itak preveč dela z »brezverskimi liberalci«. Tako približno je mislil govoriti gromovnik dr. Janežič in hotel je že dalj časa s konceptom svojega vsebinsko jako kondenziranega govora v žepu ošabno po Slov. Bistrici. Pa kolo časa se nevdzdržema vrti in vsak trenotek prinese nekaj novega. In tako je prišla tista usodepolna nedelja, ko je avtomobil spravil našega ljubelega doktorja iz koncepta. V Bistrici je namreč pridržal v polnem teku avtomobil, se ustavil pred hotelom »Austria« in iz njega so izstopili sami mladi gospodje, ki se jim je že na licu poznalo, da so žurnalisti; kajti bili so jako zvedavi, vsaka malenkost jih je zanimala, prisluškovali so na vseh koncih in krajih in delali tudi s svinčnikom razne opazke. Dr. Janežič se je takoj informiral, kdo so ti gospodje. Na veliko svojo začudenje pa izve, da je med njimi štajerski urednik »Slov. Naroda« v Celju! In zvedel je tudi, da ta avtomobil pridržal večkrat iz Celja v Slov. Bistrico in se bahaško vozi skozi naše vele-mesto, čisto drugače, ko pa oni znani motovilci glavarja nemškutarjev g. Francina. In dr. Janežič so začeli tako tuhtati: kaj pomaga, če je zaspala »Sloga«, pa je »Slov. Narod« tukaj in je »Narodni List«. To sta dva lista, za katerimi stoji cela stran-ka, dočim je bila »Sloga« le tak bolj sama za se. In spričo teh neljubih dejstev je moral naš ljubi Janežič iz- vleči koncept svojega govora iz žepa in ga raztrgati na drobne kose, ker se je v svoji osnovni misli, da smrt »Sloge« pomeni za slovenjebistriške nemškutarje odstranitev popolne kontrole slovenske javnosti nad njihovim počenjanjem, temeljito zmotil. Izustil je grdo kletvico na slovenske žurnaliste in se zapisregel, da opiše vse te stvari natančno, kakor samo on zna, v svojem leibžurnalu »Grazier Tagblattu«.

Iz Sevnice. Dne 17. t. m. priredi tukajšnja požarna bramba, ki se je pred 1 letom s silo in z velikim trudom otrsela nemškega povelja, prvič kot taka, veliko veselico, ki se vrši ob lepem vremenu na vrtu g. Simončiča pri Savi, zvečer pa v hotelu g. J. Bajca s sodelovanjem sl. železničarske godbe iz Zidanega mosta. Ob slabem vremenu se vrši veselica v vseh prostorih hotela g. Bajca, ozir. g. Simončiča.

Iz Rogatca. (Poneverba v okrajnem zastopu?) Po trgu se govori, da je okrajni tajnik Kaiser poneveril pri galici 500 K. Ker ni znano, ali je ta škoda poravnana ali ne, pozivamo tem potom prav resno g. okr. načelnika, da stvar pojasni, oziroma ji spravi v red. Če je Kaiser nezanesljiv človek, zakaj se ga sploh drži pri okrajnem zastopu? Ali edino iz tega razloga, ker je Nemeec? Kako pa pridemo do tega davkoplačevalci, da ni v okr. zastopu rednega gospodarstva? Pri nas morajo biti vedno kake poneverbe; enkrat pri okr. bolniški blagajni, drugič pri okrajnem zastopu. To je menda tisto »vzorno« in »solidno« nemško gospodarstvo, ki bi mu sicer lahko še Slovenci napravili konec, ako bi bili malo bolj odločni.

Iz Središča. Gosp. Jakob Zadravec, posestnik paromlina v Središču je izročil blaginjičarki tukajšnje C. M. podružnice znesek 10 K, ki ga je nabrala vesela družba v njegovem vinogradu v Kajžarju. Pri-srčna hvala!

Iz Slov. Bistrice. V nedeljo je doletela Bistričane velika čast. Naš državni poslanec Pišek z domačim deželnim poslancem sta napravila shod in povabila nanj svoje volilce, da se pomenijo, kako hočejo predstaviti državno cesto, ki pelje iz Poljskave v Slov. Bistrico. Seveda je bil namen shoda, da se spet nasuje volilcem peska v oči in se jih potolaži, ker so se že postali upravičeno nevoljni na svoja poslanca, ker še celo dobo svojega poslančevanja nista dosegla za svoj okoliš niti toliko, kolikor je črna za nohtom. Najljubše delo naših dičnih poslancev je predstavljati državno cesto enkrat na progi Poljskava-Bistrica, spet drugič Bistrica-Konjice. Kar se tiče proge Bistrica-Konjice je že bilo res enkrat v polnem teku zaradi prestavitve ceste, da se odpravijo veliki klanci, ki jako ovirajo promet. Ampak naša nadevna poslanca sta bila pri tem delu popolnoma nedolžna. Idejo prestavitve ceste je namreč sprožil zveza avtomobilistov, ki je bila pripravljena tudi prispevati v denarju. Naša poslanca pa sta to priliko lepo pograbila in začela pripovedovati svojim volilcem, koliko truda sta imela, kako sta morala obletati vse

instance v Gradcu in na Dunaju od uniformiranega portirja pa do namestnika in še dalje do samega ministra, da izposlujeta prestavitel cest. Pa seveda njih trud ni imel nikakega uspeha — kedaj je še pa dosegel kak klerikalni poslanec kaj koristnega za svoj okraj in sedaj se jezita na te neumne odbornike občin svojega okraja, da so s svojim nasprotovanjem onemogočili izvršitev njunega načrta. Stvar je pa namreč čisto drugačna. Naša poslanca sta govorila o prestavitvi ceste samo tedaj, kadar sta potrebovala zaupnico od svojih volilcev, drugače pa sta molčala, kakor molčijo grobovi na slovenjebistriškem pokopališču. In ker se visoki gospodi na Dunaju in v Gradcu ni zdelo ukvarjati s stvarmi, za katere celo ljudje, katerih dolžnost bi bila, ne kažejo nobenega zanimanja, so vrgli vso stvar enostavno v — koš.

Iz Sredilja. Tu je umrl najstarejši tržan, Tomaž Borko, po dom. Markofic. Bil je rojen l. 1825.

Iz Maribora. »Straža« je priobčila v številki z dne 11. avgusta na uvodnem mestu članek, v katerem poziva mariborske in okoliške Slovence, naj se udeležijo na dan otvoritve novega mostu dne 23. avgusta v velikem številu v Mariboru. List pravi: »Dajmo prosto duška svojim srčnim čustvom in zastopnik presvetlega cesarja naj spozna, da je Maribor dvojezičen, a mariborska okolica slovenska. Slovenci, na plan!« Stališče, da se otvoritve Slovence na vsak način udeležimo in da ne ostanemo doma, kakor svoj čas v Brežicah, je čisto pravilno. Ampak nekam presplošen se mi zdi »Stražin« oklic. Ali naj dela naše ljudstvo samo štafazo nemškemu meščanstvu? Ali naj razobesimo na vsak način po slovenskih hišah poleg deželni in državnih tudi slovenske zastave? Naši poslanci bodo gotovo izposlovali, da se bo pri otvoritvi govorilo tudi slovenski. In povedali bodo namestniku, da se naj prepovedo tudi frankfurkarice, če ne bo slovenskih zastav. Organizirati se mora slovensko odzdravljanje in drugo. Če se bo že kaj aranžiralo, in to je potrebno, se mora izvršiti aranžma res dobro in pravilno.

Roroško.

Izgubila se je. Iz Kovič pri Bilčevu poročajo: V nedeljo, dne 3. avgusta je šlo več ljudi skupaj v gozd nabirati maline. Ne ve se, kje, kdaj in kako se je ločila 12 letna deklica Tilda Schöfmaco od družbe. Naenkrat je ni bilo več in tudi zvečer ni prišla domov. Po dolgem iskanju so jo našli vso ranjeno, raztrgano. Revica je strdala, parkrat tudi zunaj na prostem prenočevala. Deloma je oglušela.

V koritu utonil. 11. t. m. zvečer je dve leti stari Palter Greier padel v korito pri vodnjaku ter utonil. Otrok je bil na reji pri tujih ljudeh.

Primorsko.

Goriški občinski svet in agende prenešenega delokroga. Iz Gorice poročajo: 13. t. m. ob 9. uri zvečer je imel goriški občinski svet sejo. Župan Bombig je poročal o dekretu namestništva, v katerem so se odvzele občini agende prenešenega delokroga. Občinski svet je sklenil, da se ne bo pritožilo, marveč je prešel čez to točko na dnevni red. Je pač grozdič — preklislo.

Neurje. Iz Kobarida poročajo: Dne 6. t. m. je ob hudem viharju treščilo v Jurčevu hišo v vasi Krn. Strela je ušla hišo, ki je do tal pogorela. Zgorelo je vse blago in 120 kron gotovega denarja. Rešiti se ni dalo ničesar. Zgorel je tudi Jurčev in Pomolov hlev. Človeških žrtev ni. Naslednjega dne je treščilo v »stan« planine na Polju za Krnom. Zgorela je vsa oprava, mlečni izdelki in sploh vse, kar je bilo v njem. Po srečnem naključju ni onega večera nihče v stanu spal. Škoda cenijo na 5000 kron.

Koze v Trstu. 14. t. m. so v Magdalenski bolnišnici zopet konstatirali dva slučaja koz.

Iz Opatije. G. Ljubica Gregorčičeva je ustanovila v Voloski št. 307 gospodinjstvo šolo. Učenke se sprejemajo tudi na šestmesečne in na trimesečne tečaje. Na zavodu je prekrbljeno za pouk v vseh gospodinjstvih predmetih pa tudi za splošno izobrazbo.

Ne igrate se z užigalicami. Iz Sv. Lucije poročajo: Pretekli teden se je igral štiriletni deček gostilničarja Ivana Krajnika na postaji z užigalicami. Obklea se mu je vnela, vsled česar je dobil smrtnonevarne rane. Drugi dan je deček umrl.

Tatvine. Iz Trsta poročajo: Ze delj so se vršile na Lloydovih parnikih, ki vozijo v Dalmacijo, večje tatvine in sicer navadno dan pred odhodom. Uvedli so preiskavo, ki pa ni imela

uspeha. Policijski inspektor Tiz pa je dognal, da je kradel Janez Tomaich, ki je prevzel nalaganje in iskrcavanje blaga. Pri hišni preiskavi so našli mnogo ukradenega blaga. Tomsicha so aretirali.

Potegnjeni sofer. Iz Trsta poročajo: Na velikem trgu je pristopil k nekemu soferju mlad, elegantno oblečen človek, baje iz ugledne tržaške rodbine. Zahteval je, naj se ga popelje po mestu. Ko se je vozil že celo uro po mestu, se je Trsta naveličal in pozval zato soferja, naj ga odpelje v Gorico. Pozno ponoči je sofer svojega gosta odpeljal nazaj v Trst. Dospeli v ulico Ireneo della Croce, je gospod pozval soferja, naj malo počaka, češ da ima majhen popravek. Sofer je čakal in čakal, veselil se je svetlih kronc, a elegantni mladenič je izginil.

Tihotapci. Iz Trsta poročajo: 14. t. m. ponoči ob eni je finančni stražnik Künzer zasačil dva moža, ki sta nosila veliki culi. Oba sta poskušala naskrivoma priti čez carinsko črto. Stražnik ju je poklical. Toda neznanca sta začela bežati. Stražnik jima je sledil. Kar naenkrat pa sta se obrnila ter napadla stražnika. Eden od tihotapcev je ustrelil proti stražniku, ki se je težko ranjen zgrudil. Tihotapca sta pobegnili. Ljudje, ki so šli mimo, so našli ranjenca ter ga pustili prepejati v bolnišnico. Krogla mu je zdrobila nos ter šla skozi levo oko.

Sad hazardne igralnice. Iz Opatije poročajo: Pred nedavnim časom je prišla sem mlada učiteljica Poljakinja in se naselila v nekem hotelu. Čez nekaj časa je iz sosedne sobe ukradla 300 kron. Do tega čina jo je privedla pravzaprav nesreča in lahkomišelnost. Ves svoj denar je namreč zaigrala v opatijski hazardni igralnici.

Sleparski Italijan. Iz Pulja poročajo: Veliko senzacijo vzbuja beg Janeza B. Coste iz Neapolja, ki je v zadnjem času ustanovil tu več podjetij ter vodil tudi garažo. Costa je napravil za 100.000 kron dolga. Aretirali so tudi njegovega rojaka, ki je bil pri njem knjigovodja. Nam pač prinašajo blagoslov ti italijanski privandrovc!

Nesreča na morju pri Pulju. Iz Pulja poročajo: 14. t. m. opoldne se je prigodila dve milj od Pulja velika nesreča. Le torpednemu čolnu vojne mornarice se je zahvaliti, da ni bilo človeških žrtev. Italijansko jadralno »Intendente« je na poti iz Kvarnera proti Benetkam iznenadil vihar. Jadralnica je vozila 450 ton soli. Voda je začela zalivati jadralnico. Osem mož moštva je začelo klicati na pomoč ter skušalo odstraniti vodo. Toda zaman. Ladja se je vedno bolj potapljala. Moštvo je poskakalo v reševalne čolne ter poskušalo ladjo privežati ter jo potegniti v pristanišče; toda ladja se je potopila pred očmi mornarjev. Tudi vojna ladja »Nadvojvoda Friderik« je prihitela na pomoč. Škoda znaša 100.000 kron.

Dnevne vesti.

+ Nič hudega! Dr. Zajec spada med navidezno najvnetejše pristaše dr. Šusteršiča. Čez drn in strn hodi za njim in ostal mu bo zvest vsaj toliko časa, da ne bo — drugače kazalo. Naposled je to naravno. Kaj pa je dr. Zajec sam po sebi, po svoji osebnosti veljavi, po svojih političnih zmognostih in po svojem vplivu? Nič! Trikrat nič! Kar je dosegel, to mu je vse daroval dr. Šusteršič in če ta zahteva brezpogojno pokornost in zvestobo, se temu ni čuditi. Saj je mogoče, da, celo prav verjetno je, da so se v duši dr. Zajca že ganili zelo močni dvomi o dr. Šusteršiču, zvestoba njegova najbrže ni več posebno zanesljiva, a hladni razum mu velja, da to prikrije. Naj je tudi stališče dr. Šusteršiča že hudo omajano — toliko moči ima še, da lahko dr. Zajca igraje vrže nazaj v nič. Tega se dr. Zajec zaveda in zato se je tudi na shodu, o katerem govorimo na drugem mestu, potegnil za dr. Šusteršiča. Ej, ko bi bil vedel, da se bo na tem shodu govorilo o Kamili Theimerjevi in o njenih obdolžitvah, gotovo bi bil raje doma ostal. Kakor strela z jasnega, tako ga je zadelo to ime in ga je spravilo v tako zadrego, da sam ni več vedel, kaj govori. Mož, ki ve, kaj govori, vendar ne bo rekel, da to ni nič hudega, kar je Kamila Theimerjeva očitala dr. Šusteršiču. Nič hudega! Kje je pa imel dr. Zajec svoje misli, ko je to znil? Nič hudega! Dr. Šusteršiču je Theimerjeva očitala, da je zgol iz osebnih vzrokov preprečil ustanovitev gospodinjstva semenišča za ves slovanski jug, semenišča pod vodstvom šolskih sester, in s tem oškodoval ljudstvo in tudi klerikalno stranko — dr. Zajec pa pravi, da to ni nič hudega. Kamila Theimerjeva je očitala dr. Šusteršiču, da je izdal in prodal svojo lastno stranko za to, da je postal deželni glavar na Kranjskem in da je to čast dosegel s spletkami in lažmi proti

svojim lastnim tovarišem — dr. Zajec pa pravi, da to ni nič hudega! Kamila Theimerjeva je očitala dr. Šusteršiču, da je brez vrednosti dež, odpora porabil 60.000 K deželnega denarja za popolnoma nepotrebno opremo svojega stanovanja, celo dr. Lampe kot finančni referent ni nič vedel o tem, dr. Šusteršiču se ni vredno zdelo, da bi bil to povedal finančnemu referentu; dr. Lampe je za stvar šele izvedel, ko je videl na hodniku — slikarje. Vse je bilo zaradi tega predznega postopanja dr. Šusteršiča ogorčeno. Vse je zabavljalo in sakramentiralo, dr. Lampe in dr. Pegan ravno tako, kakor dr. Krek in drugi poslanci, dr. Zajec pa pravi: nič hudega! In končno je Kamila Theimerjeva izpregovorila tudi o denarnih kupčijah dr. Šusteršiča, rabila izraze, katerih vsak pomeni smrtno razžaljenje, a dr. Zajec pravi — tudi to ni nič hudega. Vsak najneznatnejši človek bi na taka očitavanja odgovoril s tožbo, vsak najneznatnejši človek bi stopil pred sodišče in zahteval, da se mu izreče očitavanja dokažejo, samo dr. Šusteršič se ne upa storiti tega koraka, ker ima slabo vest in se boji dokaza resnice. A o vsem tem pravi dr. Zajec: nič hudega! Res, moralno stališče dr. Zajca je občudovanja vredno. Naj stori dr. Šusteršič kar hoče, dr. Zajec bo vedno rekel »nič hudega« — vsaj dokler bo dr. Šusteršič imel kaj moči!

+ Kupčija s senom. Vse dobavljanje sena za vojaštvo 3. kora so za dobo 3 do 5 let prevzele zadrage. Za Ljubljano je prevzela dobavo »Gospodarska zveza«, ki je že poslala svoje voditelje na Vrhniko, da so se domeni s kmeti. S tem je uničenih mnogo trgovcev s senom in so dobile zadrage nekaj monopol. Če bo to producentom in državi na korist, je zelo dvomljivo. Sedaj namreč ne bodo zadrage imele pri nakupovanju sena nobene konkurence več in bodo lahko na cene pritiskale in producete oškodovale. Prevzele so dobavo sena po borznih cenah, ki so bile na umeten način spravljene precej visoko; če bi te borzne cene ostale, bodo zadrage lahko imele lepe dobičke — kmetovalci in država pa seveda nobene koristi, kajti kmetovalec bo dobil premalo plačila za svoje blago, država pa bo blago predrago plačevala. Zna se pa zgoditi, da bodo borzne cene padle in takrat bodo zadrage, ker jim je zagotovljen monopol, še prav posebno pritiskale na kmetovalca in mu stiskale ceno in kmetovalec se bo moral udati, ker ne bo konkurenčnih kupovalcev. Cela akcija meri na ustanovitev monopola za nekatere zadrage in izkoriščanje producentov in države. Vojaški erar bo moral dobro paziti, kako blago bo dobival, kajti o tem ni dvoma, da bodo zadrage poskušale tudi slabo blago spraviti v denar. Posebno jim dišijo takomenovani »pušeljni«, pri katerih upajo, da se bo dalo vojaški erar izkoriščati. Erar si mora vsega dobro ogledati svoje ljudi, ki prevzemajo blago, da se ne bo zopet tako zgodilo, kakor pred nekaj dnevi na ljubljanskem kolodvoru, kjer je šele opozoritev neprizadetega strokovnjaka dala povod, da je bila večja množina sena škartirana.

+ Protestni shod proti lažem poslanca Jarca v Novem mestu. Novomeški župan g. Rozman je, vstreljajoč splošni želji, za torek 19. t. m. zvečer sklical v mestno dvorano javen protestni shod, na katerem se bodo zborovalcem pokazale laži, ki jih je prof. Jarc na svojih znanjih, ponesrečenih shodih nagromadil in istotako tudi laži, ki jih zadnje »Dol. Novice« prinašajo. Za ta shod je določen sledeči spored: 1. Razgovor o poročilu drž. in dež. posl. Jarca na shodu obrtnikov dne 4. avgusta v »Rokodelskem domu«. 2. Poročilo o vedoma neresničnih poročilih »Dol. Novic« glede javnega shoda z dne 27. julija in shoda obrtnikov dne 4. avgusta v »Rokodelskem domu«, kakor tudi o drugih poročilih o delovanju mestnega občinskega odbora. 3. Posamezni nasveti in interpelacije. Da naprednjaki pokažejo, da se na javnih shodih ne boje klerikalcev, so tudi ti povabljeni na shod; posl. Jarc pa, ki se je na svojem »javnem ljudskem« shodu žal novomeškega župana, je zdaj od župana še posebno povabljen na ta shod.

+ Shod dr. Jarca na Sv. Gori pri Zagorju ob Savi — velik poraz klerikalcev. Za včeraj je sklical »Kmetijska zveza za Moravce in okolico« javen ljudski shod pod milim nebom po maši, na katerem bodo poročali deželni poslanec dr. Zajec. — Župnik sv. Gorski Lovšin je prej izrecno oznanil na prižnici, da bo »javen ljudski shod pod milim nebom«. Zanimanje za shod je med kmeti od napredne strani bilo zelo živahno. Ko je videl dr. Zajec, da ne poudarja tako gladko, kakor do sedaj, kljub te-

mu, da je romanje, se je nekam jako nervozno obnašal. — Gospod Ivan Taufer, ga je vprašal, če je v resnici javen ljudski shod in kdo, da je sklicatelj, na kar mu je povedal, da je društveni shod. Taufer vpraša, ako bode tudi on dobil besedo, na kar mu vsi zagotovijo. S tem so si kmetje na prigovarjanje Tauferja zadovoljili, da puste mirno zborovati, ker v drugem slučaju bi bil shod takoj razbit. Takoj ko je prišel dr. Zajec govoriti, je bilo prvo, da je psoval in sicer s psovki, kakršnih se le naj pijanci poslužujejo in se je celo tako daleč spozabil, da je navzoče imenoval smrkovce. — Vse te psovke so dale povod, da se ni moglo parlamentarično zborovati, ampak se je vnela čisto navadna polemika med Tauferjem in Zajcem in vmes so tudi kmetje posegli. To je trajalo skoraj 3 ure. Ob sebi je umevno, da jih je dr. Zajec jako bridke čul; tako daleč se je spozabil, da je hotel kozarec v Tauferja vreči in to večkrat in štirikrat je poslal svojega »generala« Jurčeta, litjskega župana, po orožnike, da naj gredo mir delati. — Najhujši poper je bil zanje Kamila Theimer. Spozabil se je tako daleč, da je rekel: to je neumna baba ta Kamila Theimer in če bi tudi res bilo, kar dr. Šusteršiču očita, bi to nič hudega ne bilo. Med tem se pa oglasi kmet Ivan Grabnar iz Kostrevnice, ter mu zabursi v obraz; tako vi gospodarite z našim denarjem, da kar 60.000 K vržete skozi okno. Obenem je tudi prošil naj se mu da beseda, kar se je obljubilo. Vsaj dr. Zajec ne plača niti vinarja deželne naklade, dobiva lepe tistake iz kmetičkih žuljev — da lahko pije šampanca. Trdil je celo, da je gospodična Theimer vsa tista pisma, katera je pisala v »Slovenskem Narodu«, preklicala. — V kateri številki? so se čuli glasovi. Vas li ni sram tako grdo lagati. Sram vas bodi. Že zopet laže itd. so leteli klici. Celo se je drznil dobesedno trditi, da je dr. Kokalj Theimerjevo vprašal glede honorarja in obenem zahteval plačila od nje, in da se je Kamila izrazila, da se naj na tistega obrne, kateri bo njeni testament uredil in on bode plačnik. — To je farbarija in nič drugega ne, so bili klici. — Vprašalo se ga je tudi, zakaj da je deželni odbor oddal cesto Črnomelj trdnici Lončarič, ki je bila za več tisočakov dražja kakor pa trdnica Zajc in Horn in Zajc in Horn je vendar klerikalna trdnica. Mož ni znal odgovoriti. Prišel pa je na svobodni zakon, katerega da hočejo liberalci vpeljati, a tu jo je tudi pošteno skupil, zabrusilo se mu je, da naj klerikalci pred svojim pragom pometajo. V Hotiču imate župana, kateri živi že več let v divjem zakonu z omoženo žensko in tudi posledic je dovolj tega občejanja. Hotel je očitati nam, da nismo Slovenci, češ, da se vezemo z Nemci. Klicalo se mu je: Kaj pa občinski volilni red za mesto Ljubljano, s katerim ste pot v občinsko upravo odprli Nemcem, nemška gimnazija, Elsner? Izdajalci slovenskega naroda ste, samo, da lahko še sedite pri koritih. — Izdati ste hoteli našo slovensko trobojnico, a pošteni klerikalci iz zelene Štajerske so vam pot prekrizali. Čemu ste v deželnem odboru za dr. Peganu predlog glasovali? — Tu pa je Zajec zatajil dr. Pegana, reki, da njemu prav nič mar ni, če dr. Pegan strelja kozle. — Po hudi kontroverzi je ves spehan hočeš ali nočeš nehal govoriti. — Takoj zahteva Taufer besedo, kakor se mu je prej zagotovilo, župnik Lovšin pa pravi, da hoče samo nekaj prebrati in potem dobi Taufer besedo. Čital je predlog: Današnji shod izreka na vse nesramne napade na našega preblagorodnega gospoda deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča in dr. Ivana Křeka, obenem neomejeno udanost. Prosim, da glasujete zato. — Glasovalo je za predlog 38 navzočih in prilično 150 pa proti. Ko je dr. Zajec videl ta poraz, je hitro rekel predsedniku, da se ne sme dati Tauferju beseda in da naj hitro zaključijo shod, kar se je tudi zgodilo. — Ogorčeni klici so se slišali: lopovi, lažniki, sleparji, sram vas naj bode, ker se bojte resnice — in prišlo bi do rabuke, da niso nekateri jeznih kmetov potolažili in jih pozivali, da se naj odstranijo, ter s tem se bode pokazalo, da smo mi naprednjaki dostojni. Torej ljudski glas je obsodil dr. Jarca, ter mu zadal udarec, kakoršnega še ni doživel kot politik in to ob priliki božje poti. — Mi vstajamo, a vas je strah! Več takih shodov po Kranjskem, potem pa bode konec klerikalne vlade.

+ Razmerje pri c. kr. drž. železnici v Trstu in zapostavljanje slovenskih uslužbencev. C. kr. železniško ministrstvo in njega ekscelenco želez. ministra Forsterja opozarjamo na spodaj navedeni slučaj, da odredi preiskavo in vendar enkrat ustreže splošni želji slovenskega naroda, da nam vendar v popolno slovenske kraje ne pošilja, oziroma na-

stavlja nemško - nacionalnih uslužbencev, ko imamo dosti dobro kvalificiranih Slovencev in naj obenem opozori gospoda dvornega svetnika Galamboša v Trstu, da so Slovenci njegovega izzivanja že davno siti do grla. Dvorni svetnik gospod Galamboš je splošno nepriljubljen ne samo pri ljudstvu, temveč tudi med uslužbenci, brez razlike strank; vsestransko se mu očita, da postopa z uslužbenci skrajno nepravilno, tako da je že nastal največji odpor proti njemu. Mož spada že davno v pokoj, ne pa, da se mu daje še zaslonbo, saj to gotovo ni v korist železniški službi. — Evo najnovejše iz poslovanja dvornega svetnika Galamboša: Uradni list št. 35 z dne 10. avgusta, izdan od c. kr. državne direkcije v Trstu, je prinesel imenovanje novega postajevođe v Soteski v Bohinju, proga Jesenice - Trst, tedaj v čisto slovenskem kraju naše divne Gorenjske; ta načelnik je strogonacionalni Nemec, ki slihi na ime Pfeifer; ime njegovo že pove, da je Nemec; moč lomi slovensčino za silo, a tako, da je človeka takoj strah, ako ga posluša. Omeniti še treba, da je za gori omenjeno postajo, ki je bila razpisana, prosilo 12 kompetentov, med temi je bilo 9 dobro kvalificiranih Slovencev in ostali trije so bili Nemci. Seveda so bili Slovenci izpodrinjeni in gospod dvorni svetnik Galamboš je imenoval gori omenjenega Nemca za to postajo, da bo delal zopet propagando za nemški most do Adrije. Občani občine Boh. Bele, Nomenj in Boh. Bistrice, ki imamo opraviti na tej postaji, odločno protestiramo proti temu vsiljenemu uradniku in smatramo to imenovanje za napad na slovenske narodne pravice. Pozivljamo c. kr. železniško ministrstvo, naj, ako ljubi pravico, takoj ukaže c. kr. ravnateljstvu v Trstu, da anulira to imenovanje in naj nam da Slovenca, ki je nepristranski, ki je popolnoma zmožen slovenskega jezika tako, kakor je bil sedanji postajevođa, kateremu gre v tem oziru vsa čast. Proti njemu ni bilo od nobene strani pritožbe, bili smo splošno zadovoljni z njim in je bil zelo priljubljen med nami. Gospe državne poslance, brez razlike strank, pa opozarjamo na gori omenjeno krivico in prosimo, da napravijo v tem slučaju primerne korake, da se to imenovanje na vsak način prepreči.

+ Deželnemu odboru v premislek ali hruškega Korbarja postopanje glede občinskih računov. § 66. obč. reda za vojvodinjo Kranjsko pravi, da se »morajo vsakemu občanu, ako to zahteva, izročiti ob njegovih stroških prepisi proračunov in letnih računov.« Te pravice so se skušali občani občine Dobrunje, kjer županuje slavnoznani Korbar, že večkrat poslužiti, a vedno zaman. Korbar namreč nikakor noče dati računov. Še l. 1903 sta zahtevala prepisi občinskih računov na svoje stroške občana Bitenc in Knižek, a Korbar ga jima ni hotel dati. Zato sta se pritožila na dež. odbor, ki je ukazal Korbarju dne 30. junija 1903, št. 7806, da mora dati prepis računov, pa Korbar ga kljub ukazu dež. odbora ni hotel dati. Zato mu je dež. odbor dne 21. novembra 1903, št. 13811 znova ukazal, da mora dati prepis najkasneje v osmih dneh. Zdaj se je Korbar zbal in je »ponižno podpisal« sporočil dež. odboru dne 6. decembra 1903, da je občinske račune nekam založil, da bo pa dal prepise, kakor hitro jih najde. Stvar se je pa zdaj dež. odboru čudna zdelo, zato je pisal Korbarju dne 14. decembra 1903, št. 14572 »vnovič in zadnjič, da takoj poišče račun za l. 1902 in proračun za l. 1903 in izda zahtevano prepisa. Ako županstvo najdalje v 14 dneh ne predloži sem dokaza, da se je to zgodilo, pošlal bo dež. odbor na stroške župana uradnika na lice mesta stvar urediti, razen tega bode zapadel župan občutni globi.« A zdaj je Korbar dež. odboru kratkoma izjavil, da je račune izgubil. Dež. odbor je obvestil o tem tožnika v dopisu z dne 14. januarja 1904, št. 593 z besedami »računa sta se baje izgubila« (torej ni verjeti!) in je sklenil 19. januarja 1904 revizijo. Tudi letos so zahtevali občani od Korbarja zamen prepis občinskega proračuna. V ilustracijo razmer v naši občini in ker stvar nikakor ne more in ne sme iti tako naprej, priobčujemo nad vse značilno zgodovino, kako zahtevamo zastojni prepis občinskega letnega računa za l. 1912 na svoje stroške. Ta račun mora sestaviti župan glasom omenjenega § 66. reda najkasneje do 1. marca naslednjega leta. Neki občan občine Dobrunje je zato prosil za prepis koncem februarja, da se ne bi mogel izgovarjati Korbar, da je vložil prošnjo prepozno. Ker se pa Korbar za to vlogo sploh ni zmenil, je romala 8. aprila pritožba zoper njegovo postopanje na dež. odbor. To pritožbo je rešil dež. odbor 5. maja, o čemer je zvedel pritožnik privatnim potom.

Ker ga pa Korbar do 12. julija o rešitvi ni obvestil, se je pritožnik zno-va pritožil na dež. odbor in spravi ob enem stvar v »Slov. Narod«. Zdej se je Korbar zganil in poslal sledeči dopis, s katerim se je sam obsodil: »Gospodu Mihi Bokavšek v Štepanji vasi št. 8. — Vaši prošnji za prepis občinskega letnega računa za l. 1912 županstvo ne more ugoditi, ker ne kaže prepisov letnih računov izročiti ob poljubnem času in bi bilo to po preteku razpoložljive dobe vsekakor tudi brezpredmetno.« Dopis je dostavil g. Bokavšku 20. julija zjutraj, torej se mu je zelo mudilo. Obsodil se je pa zato sam, ker mora biti letni račun 14 dni, preden se predloži občinskemu odboru, javno razpoložen in ta razpoložitev mora biti letni račun 14 dni, preden se predloži Korbar obč. odboru račun, je pa bila šele 24. julija t. l., torej je nam nerazumljivo, kako more govoriti možakar o preteku razpoložljive dobe že 15. julija, s katerim je blagovolil svoj dopis datirati, in to tem manj, ker je vložil g. Bokavšek svojo prošnjo že februarja. Tudi vprašamo Korbarja, kje je javno naznanil, da je račun razpoložen. Na steni svoje hiše, kjer naznanja razglase o premovanju živine itd., tega ni storil, svojega stanovanja pa menda celo sam ne smatra za javen prostor, če bi se skušal s tem izgovarjati. Z ozirom na to vprašamo dež. odbor, ali veljajo za Korbarja postavbe ali ne. Če veljajo, potem se mu naj ukaže, da da prepis. Ob enem smo radovedni, ali je kaznoval dež. odbor Korbarja z globo, s katero grozi, ker je predložil obč. račun najmanj pet mesecev prepozno. Prosimo tudi, da mu ukaže razglasiti vse odloke na občinski deski na zunanji strani njegove hiše, ker se v hišo sodi ni varno, kakor je povedal Bricelj z Hrušice. Tudi proti reviziji bi ne imeli ničesar. Vsekakor prosimo pojasnila, zakaj ravno v dobrih občini ni mogoče priti do računov.

+ Nemška pritožba proti pragmatiki za mestne uradnike. Ko se je sprejela v občinskem svetu službene pragmatike za mestne uradnike, so se nemški občinski svetniki po svojem načelniku dr. Ambrositschu pritožili na deželni odbor in na deželno vladu radi dveh točk te pragmatike. Ni jim bil po volji § 1. uradniške službene pragmatike, ker se v njem izrecno ne zahteva od uradnikov znanje nemškega jezika, § 6. B pa jim ni bil všeč zategadelj, ker določa, da veljajo pri nastavljanju uradnikov kot dokaz zahtevanih studij spričevala, izdana ne samo od avstrijskih učilišč, marveč tudi vseh učnih zavodov na Hrvaškem in v Slavoniji, v Bosni in Hercegovini. Deželni odbor je to pritožbo z rešitvijo z dne 17. aprila 1913. št. 6429 odklonil poudarjajoč izrečno, da smatra izpodbijane točke »za umestne in primerne«. Glede spričeval pa naglašala deželni odbor: »Spričevala hrvaško-slavonskih in bosansko-hercegovinskih učnih zavodov pa je po mnenju deželnega odbora smatrati za enakovredna usposobnostna dokazila, kakor na tuzemskih učiteljskih izdanih spričevala.« Tudi deželna vlada je samo deloma ugodila nemški pritožbi. Zavrnila je pritožbo dr. Ambrositscha proti § 1. službene pragmatike, ki ne zahteva od mestnih uradnikov izrečno »znanja obeh deželnih jezikov« in utemeljuje to zavrnitev tako-le: »Nobenega zakonitega predpisa ni, ki bi urejeval službeno razmerje občinskih uslužbencev glede na njihovo jezikovno znanje. Ako torej občinski svet ljubljanski ni sklepal o ureditvi pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz službene razmerja med mestnimi uradniki in mestno občino, in ni izdal nobenih določb glede jezikovne usposobljenosti, ki se naj zahteva pri nameščenju občinskih uradnikov, se to ne more smatrati kot kršenje veljavne zakona. Deželna vlada torej v tem oziroma nima povoda se posluževati prepovedne pravice, ki ji pristojno po § 84. ljubljanskega občinskega reda.« Ugodila je deželna vlada deloma pritožbi proti § 6. B I., ki se tiče veljavnosti spričeval, izdanih po učnih zavodih v Hrvaški in Slavoniji, v Bosni in Hercegovini. Zabranila je namreč izvršitev tega sklepa samo glede politično konceptnih, zdravniških, živnozdravniških, tržnonadzorstvenih in tehničnih uradnikov, dočim je deželna vlada glede ostalih uradnikov razsodila tako-le: »Kar se tiče otalih v § 5. službene pragmatike navedenih službenih kategorij, je treba naglašati, da ni zakonitega predpisa, iz katerega bi se dalo sklepati, da se more posebnega kvalifikacija, ki se zahteva v tozadevnih specialnih določbah, pridobiti samo na kakem tuzemskem učnem zavodu. Zato deželna vlada nima povoda za braniti, da bi se izvršil sklep obč. sveta ljubljanskega z dne 6. marca

1913. glede v § 5. lit. c, e, f, g in h uradniške službene pragmatike.« — Dr. Ambrositsch je torej dejansko popolnoma pogorel tudi pri deželni vladi, ker glede konceptnih, zdravniških, živnozdravniških, tržnonadzorstvenih in tehničnih uradnikov itak določa službena pragmatika v § 5. lit. a in d, da morajo napraviti predpisane izpite na kakšnem tuzemskem zavodu!

+ Še enkrat Karl Deschmann in nemška — olika. Po nepotrebnem vznemirja naše Nemce Trdinovo pismo o Deschmannu, ki ga je objavil »Ljubljanski Zvon«. Seveda zlobni ljubljanski dopisnik graških listov je poročal namenoma tako, kakor da bi bil »Zvonov« urednik, g. dr. J. Šleibinger, obenem avtor dotičnih ostrih besed. Razumljivo je torej, da velja vsa ogorčenost v prvi vrsti uredniku, katerega se je razžaljeno nemštvo razen v graških listih, celjske vahtirne in celovških »Freie Stimmen« spomnilo tudi v zasebnih »pozdravih«. Le eno tako nežno cvetko z vrta finih nemških manir naj čita slovenska javnost in presodi, ali ni naš zadnji hribovski hlapec visoko nad tako-le podivjanostjo, ki je priromala na odprti karti iz Kroisbacha pri Gradcu: »In Nr. 7 der gemeinen slow. Zeitschrift »Ljubljanski Zvon« schreiben Sie über einen Verstorbenen mit einer unerhörten Rohheit und Gemeinheit. — Mit einer wendischen Holzlatte sollte Sie der Schinder erschlagen wie einen tollen Hund. Wandern Sie aus zu Ihren Bluthunden am Balkan, dort gehören Sie hin — Sie gemeiner wendischer Hausknecht und erbärmlicher Schulmeister!« — Sveta jeza je dopisnika tako prevzela, da je »pozabil« podpisati svoje ime. In taki ljudje bi nas radi učili — dostojnosti!

+ Sodba ruskega lista o slovenskih razmerah. »Prikrpatskaja Rus« z dne 14. t. m. piše: »Nikjer ni najti toliko časopisov, ki služijo odkrito interesom narodnih sovražnikov, kakor med Jugoslavlani. Zlasti med Slovenci so postale v zadnjem času razmere obupne. Kdor je preje poznal Slovence, bo sedaj opazil med njimi velik preokret na slabše. Kamorkoli se ozreš po Slovenskem, povsodi sedaj opaziš, da Nemci smelo dvigajo glavo ne samo v Ljubljani, marveč po vsi Kranjski. Sedanji deželni glavar dr. Šusteršič je obenem tudi vodja slovenskih klerikalcev. Da bi uničil slovenske naprednjake, se je dr. Šusteršiču posrečilo potom klerikalne večine v deželnem zboru izvesti takšen deželnozbornski in občinski volilni red, ki mora naprednjake oropati dotedanjega njihovega zastopstva v deželnem zboru in mestnem občinskem svetu ljubljanskem. Dr. Šusteršiču se je v resnici posrečilo zmanjšati število naprednjakov tako v deželnem zboru, kakor tudi v ljubljanskem občinskem svetu, zato pa je dal Nemcem možnost, da zopet igrajo v prestolnici in v deželi veliko vlogo. Na ta način so to, kar so zgradili slovenski naprednjaki, zlasti slovensko gospodstvo v avtonomnih korporacijah, uničili slovenski klerikalci in sicer iz strankarske strasti ter s tem povzročili, da so se Nemci vgnezdili tam, kamor jim je bil preje vstop nemogoč. Če bodo Šusteršič in klerikalci tudi v bodoče tako postopali, se bo nazadnje še zgodilo, da bodo Nemci zapovedovali tako v deželnem zboru, kakor v občinskem svetu ljubljanskem, prav tako kakor so sedaj na Hrvaškem vzpričo nekdanjega hrvaško - srbskega spora gospodarji situacije Mažari.«

+ Klerikalci z revolverjem v roki. V Hrvaškem Sokolu v Šibeniku so bili v zadnjem času na dnevnem redu razni spori. Povzročitelji vseh teh sporov so bili maloštevilni klerikalci, ki so hoteli komandirati v društvu. Ker klerikalne spletke le niso prenehale, se je večina odločila napraviti kratek proces ter je vse klerikalne intrigante, katerim sta bila na čelu neki Drezga in Kulič, izključila iz društva. Preteklo nedeljo je šibeniški Sokol napravil po morju izlet v Rogoznico. Sokoli so se zbirali v telovadnici. Ko so ravno hoteli oditi na parobrod, so prišli v telovadnico v sokolskem kroju izključeni Drezga, Kulič in petero njihuj takisto izključenih tovarišev. Dobre besede, da so izključeni iz društva in da nimajo pravice se v sokolskem kroju udeležiti izleta, niso nič zalegle, Drezga in tovariši so se pridružili Sokolom in so z njimi hoteli na parnik. Pri mostičku na parnik so društveni odborniki zabranili Drezgi in tovarišem, ki so izključeni iz društva, vstop na parnik, ki ga je društvo najelo za svoj izlet. To je klerikalce tako razjarilo, da so potegnili revolverje in nože ter si s silo hoteli priboriti pristop na parobrod. Situacija je postala tako nevarna, da so slučajno navzoči vojaki, rodod Čehi, potegnili bajonete, da branijo Sokole pred podivjanimi klerikalci. Končno

so morali posredovati orožniki, ki so z golimi sabljami napravili mir. Na to je navzoči okrajni komisar prepovedal izlet, kar je Sokole in mnogoštevilno občinstvo, ki se je hotelo udeležiti izleta, še bolj razburilo. Sele po posredovanju župana dr. Krstelja, ki je odklonil od sebe vsako odgovornost za eventualne dogodke vsled prepovedi izleta — je bil na to izlet zopet dovoljen. Kakor se vidi, so klerikalci povsodi enaki. Kakor so pri nas delali v Sokolstvu zgago, dokler nismo temeljito pomedli z njimi, tako delajo sedaj neprimlike tudi v sokolski organizaciji v Dalmaciji.

+ Naloge Čukov. V glasilu Čukov čitamo o nalogah čuče organizacije sledeče: »V verskem oziru: Orli morajo biti prvoboritelji v boju zoper pijančevanje in ponočevanje, zoper brezverstvo, zoper liberalne liste, zoper svobodomislne družbe; v političnem oziru: Orli morajo biti prvi agitatorji pri volitvah, da pridejo naši možje v občinske zastope, v deželni in v državni zbor... Te naloge je Čukom preciziral dr. Aleš Ušeničnik. Očitno je torej, da so Čuki le navidezno telovadna organizacija, v resnici pa so politična organizacija.

Iz Dunaja. G. dr. Fr. Vidic, urednik državnega zakonika na Dunaju je bil ad personam pomaknjen v VII. plačilni razred.

— Volitve v Gorici. V današnji številki smo prijaviili dopis iz Gorice, ki se bavi z zadnjimi volitvami. Prijavili smo ta dopis, da se stvar popolnoma pojasni, sicer pa naj bo zdaj konec debatam.

— Ljubljanci! Tržaški Slovenci prispo v Ljubljano s posebnim vlakom jutri v nedeljo 17. t. m. ob 9. uri 20 min. dopoldne. Vabimo vse zavedno ljubljansko občinstvo, da pohiti ta dan na južni kolodvor, ter pozdravi vrle tržaške bojovnike. Kakor čujemo se bodo po nekaterih hišah razobesile zastave, prosimo, da storijo enako vsi posetniki hiš vsaj tistih ulic, kjer se bode spreved vršil.

— Ob priliki prihoda izvenljubljanskih gostov, ki pridejo jutri, v nedeljo, ob 9. uri 20 minut v Ljubljano, bodo razobešene zastave, vsled česar se obračamo do naprednih hišnih posetnikov vsaj v ulicah, kjer bo korakal spreved, da razobesijo zastave. Spreved se bo vračal iz Mestnega doma z godbo na čelu v Narod. dom, kjer je naročeno za tržaške goste skupno kosilo. Ljubljansko občinstvo pozivljamo, da se sprejema gostov udeleži v čim večjem številu.

— Cvetlice za veselico v prid družbi sv. Cirila in Metoda naj blagovolijo cenjeni darovalci poslati do nedelje ob 4. popoldne v restavracijo Narodnega doma. Tja se pošiljajo tudi dobroti za srečolov.

— Za jutrišnjo veselico imajo člani moškega veselicega odseka danes ob 8. uri zvečer zadnji sestanek, da si razdele delo na veselici.

— Nebeški pozdrav katoliškemu shodu. Prihodnji teden se začne v Ljubljani katoliški shod, a prvi pozdrav te priredbe smo doživeli včeraj. Na praznik Marijinega vnebovzvetja je poslalo nebo grozno točo. Zjutraj je bilo vreme prijetno in nebo jasno, popoldne pa so se začeli naglo mabzirati oblaki, nastal je nalive in okrog četrte ure se je usula taka toča, da so bile ceste in polja kar po beljena. Toča je tolkla dobre pol ure tako strašno, da je bila groza. Padala so zrna, debela kakor mala kurja jajca. Koliko škode je toča povzročila, se pač še ne da preceniti.

— Gledališka predstava pod milim nebom. Zdej smo dobili v Ljubljani tudi najnovejši način predstavljanja dramatičnih del: predstave pod milim nebom. Nekaj kurjoznega je to vsekakor, vendar ni misliti, da bi se take predstave udomačile. Slovenske igrance je napolnila velika stiska, v katero so prišli vsled gledališke krize, da so napravili predstavo pod milim nebom. Žal, da je ploha, ki se je včeraj vsula, uničila tudi njihove nade. Za predstavo je bilo mnogo zanimanja, a marsikoga so preplašili črni oblaki, ki so se začeli zbirati popoldne, da ni šel pod Tivoli in marsikoga, ki je bil že tam, je ploha prepodila. Nekaj sto ljudi je vendar prisostvovalo predstavi. Posebno priznanje zaslužijo igralci, da se po slabem vremenu niso dali motiti; igrali so celovdežju. Igra »Knez Semberjski« je taka, da se da dobro in uspešno predstavljati tudi pod milim nebom in je predstava zelo ugajala zbrane mu občinstvu. Vprizoritev je bila slikovita. Največ priznanja so želi g. Danilova, g. Skrbinšek in g. Danilo. Po predstavi je bil v tivolski dvorani varieté, pri katerim so sodelovali gdč. Thalerjeva in gg. Bukšek, Danilo, Molek, Povhe in drugi. Občinstvo se je izborno zabavalo.

— Režiserju Antonu Verovšku, ki je v Kraljevi težko obolel, se je

bolezen nekoliko okrenila na bolje. Obolelemu Verovšku so požrtvovalno in človekoljubno pomagali slovenski letoviščarji, zlasti pa g. Moser z Dunaja, za kar zaslužijo polno priznanje in zahvalo Verovškovih sorodnikov in slovenske javnosti.

— Kje je krščanska ljubezen in obzirnost? Pred par dnevi so pripeljali z Bleda nevarno bolno gospo, vdovo prof. Orožnovo na njen dom v Ljubljano. Gospa se je doma onesvestila. Toda tudi njena sestra je morala v posteljo, ker ji je vsled žalosti in skrbi postalo slabo. Poklicali so usmiljenko, ki naj bi stregla obe. Ker je bilo stanje gospe Orožnove zelo nevarno, so poklicali kaplana od Sv. Petra, naj jo prevede, oziroma da v poslednje olje. Ko je kaplan prišel, mu je usmiljenka pojasnila nevarno stanje bolnice. Toda kaplana je to kaj malo brigalo. Začel je kričati nad onesveščeno bolnico ter jo tresti in suvati, da se je njena sestra, ki je ležala v sosednji sobi zelo prestrašila. Škandal je, da postopa duhovnik-kaplan s težko bolno bolnico na ta način. Najbrže se mu je mudilo v posojilnico ali pa v kako drugo politično organizacijo. Vsak dan nam prihajajo ravno iz šentpeterske fare razne pritožbe, torej iz fare, katere župnik je šel z najsvetejšim na volišče v Moste. Ljudje le žele, da bi se duhovniki te fare nekoliko več brigali za svoje duhovniške dolžnosti.

— Toliko potov! Neki gospod iz Ljubljane se je oglašil na državni policiji za orožni list. Sicer je ta gospod zelo znan, vendar so mu na policiji rekli, da se mora izkazati z domovinskim listom. Sicer bi marsikdo mislil, da zadostuje tudi kaka druga legitimacija, vendar se je gospod brez ugovora vdal. Preskrbel si je domovinski list in šel drugič na policijo, trdno upajoč, da zdaj dobi orožni list. Kaj še! Rekli so mu, naj pride naslednji dan! Moral je tretjič na policijo in šele zdaj je dobil orožni list. Toliko potov — to je vendar malo preveč!

— Na naslov c. kr. poštnege ravateljstva. V Bohoričevi ulici št. 13 je nastanjena mešana trgovina ter prodaja poštne vrednote. Na hiši je tudi poštni nabiralnik. Pred par dnevi pa sta lastnika trgovino zaprla, tako, da sedaj ni v celem tamošnjem okolišu dobiti poštne vrednote in so tamošnji prebivalci prisiljeni hoditi ponje v precej oddaljeno trgovino na Martinovi cesti. Če je že trgovina zaprta, naj bo, saj stranka sama trpi, nikakor pa ne gre, da ni preskrbljeno za poštne vrednote, katere občinstvo vsak čas potrebuje in mora radi tega imeti nepotrebna daljna pota.

— C. kr. policijsko ravateljstvo v Ljubljani. Zglaševalni urad c. kr. policijskega ravateljstva bo v ponedeljek, dne 18. avgusta t. l. radi splošnega sražanja za stranke zaprt.

— Triperesna deteljica iz Rožne doline. Tri skupaj v mali hišici stanujoče delavke tobačne tovarne so se posvetovalle, kako bi v večjo čast božjo in poveljanje nepotrebnega takozvanega katoliškega shoda odstopile svoje stanovanje udeležnikom te strankarske prireditve, da bi imele večje zaslužnje pred bogom in pred ljudmi. Sklenile so soglasno, da odstopijo za ta čas hišico, toda samo oženjenim, da se ne bi storil kak greh. To so sklenile in pri tem ostane. Ena teh gorečnic bo spala ta čas pod streho na pesti mrve, ki se je nakosila pri hišici, druga bo prenočevala na skrini, tretja pa bo kar sedela in bedela celo noč, samo da bodo tuji lepo sprejeti. Pa recite, da niso naše vrle delavke tobačne tovarne vnete za sveto stvar, ki se bo ugajala na tej pristno klerikalni slavnosti, ki je silno potrebna zaradi bližajočih se deželnozbornskih volitev.

— Iz Bohoričeve ulice se nam piše: Da gredo ljudje na počitnice, ni dandanes nič posebnega. Tudi pri nas imamo branjevca, ki sliši na ime Klun. Odpotoval je že pred enim tednom z gospo soprogo ter zaprl trgovino z dostavkom, da je na počitnicah. Koliko škode je pri tem napravil katoliškemu shodu in koliko manj udeležnikov bo, ko ne dela več reklame v svojem izložbenem oknu za to cerkveno in versko prireditev! Ob enem prodaja pa Klun tudi poštne stvari, znamke in enako. Prosimo sl. poštno ravateljstvo, da naredi red v tem oziru in da poveri prodajo drugemu trgovcu, ki bo imel trgovino vedno odprto.

— Avba za 400 kron! Naše dične delavke v tobačni tovarni se iz svetega navdušenja za klerikalno stranko kar pehaajo in kosaajo, katere bo več dolga naredila in se tem lepšo pokazala ob priliki katoliškega shoda. Kakor srake znašajo nekatere stara, oguljena krila, vonjajoča po plesnobi, zlate avbe, svetle sklepance, pisane rute itd.; vse to in tako si izposojujejo, samo da bo sijaj, ozir. baharija večja. Druge pa, ki se nimajo nikamor zateči po take reči, kupu-

jejo novo blago za silno drag denar, za žulje svojih rok. To je vrvenje kakor v ulnjaku: vsaka bi bila najrajši najlepša. Pri tem pa nič ne de, če po prodajalnah še stari dolgovi niso poravnani. Krono tem bahaškim pojavom pa je postavila neka kakor trska sloka smodkarica izpod Golovca, ki si je omislila za to prepotrebno slavlje avbo za 400 kron — ne smejte se — za štiristo kron! Ko so je zavidne tovarišice radovedno povpraševale, če je res tako draga, se je odrezala: »Eno leto sem za njo že delala, eno leto pa še bom!...« To so krvavi žulji!

Nestrpnost šentviškega župnika. Iz Št. Vida nam poročajo: Včeraj ob pol 3. bi se moral vršiti krst, toda župnik Zabret ni hotel krstiti, češ, da nima časa. Poslal je mežnarja v škofjeve zavode po duhovnika. Tam pa ni bilo nikogar, ker so šli menda vsi v Dravljie ali pa v Kleče. Tudi župnik Zabret bi moral iti v Dravljie, toda še je ob pol 5. Vprašamo, ali ni prva krščanska dolžnost, krstiti otroka. Naj bi se župnik Zabret nekoliko bolj brigal za svoj poklic nego za politiko, ker sicer bodo ljudje prav gotovo prišli do prepričanja, da je njegov poklic le goli — humbug.

Konji so utonili. Zidarski mojster g. Fuso v Kranju poslal je svoje uslužbenke po pesek pod savskim mostom v Kranju. — Konja sta se splašila na produ, ter dirjala z vozom v Savo, kjer sta utonila. V četrtek so ju potegnili iz deroče reke. Vredna sta bila okoli 2000 K.

Pretep. V sredo okoli 6. zvečer je šel klepar Domines iz Kranja v svoje stanovanje. Že po poti se je prepiral z voznikom vulgo Rešetovim iz bližnje vasi Klanec. — Voznik je šel za vozom naprej, klepar je pa zavil proti svoji delavnici, kjer je pričel izzivati zraven stanujočega čevljarja Puclja. Ker so ženske začele svariti čevljarja, da naj se varuje, češ, da ima klepar v roki nož, skočil je zadnji proti eni teh žensk, ter jo hudo poškodoval. — V nekaj trenutkih je bil klepar ves v krvi, kajti čevljar je napad na njega odbil s čevljiarskim nožem, ker ga je izzivanje doletelo ravno pri delu. — Klepar je dobil težko poškodbo nad levim očesom. Njegova žena in otroci (7 po številu) so se že preje potikali po bližnji vasi Klanec, ker jih je oče (klepar) ves čas preganjal. — Ko so pa to videli, sta tekla žena in sin njemu nasproti ter ga odpeljala proti vodi. — Med potjo pa zagleda klepar voznika ter ga sune z nožem v rebro; ni veliko manjkalo, da ga ni smrtno nevarno ranil.

Shod v Novem mestu. Iz Novega mesta nam pišejo: Naš župan je sklical za torek dne 19. avgusta ob 6. popoldne v mestno dvorano, vsem Novomeščanom, brez razlike političnega prepričanja, pristopen javen shod, na katerem se bo obravnavalo o temeljnih delnicah Dolenjske železnice in pa o poročilu državnega in deželnega poslanca Jarca na shodu ob navzočnosti nekaterih obrtnikov dne 4. t. m. Ker je shod zelo važen, bo tudi gotovo mnogobrojno obiskani in se torej nudi lepa prilika našemu čast. gosp. vikarju — uredniku »Dolenjskih Novic«, da bi na tem shodu tudi junaško branil neresnična poročila v »Dolenjskih Novicah«. — Kolikor moža poznamo kot zelo marljivega in vestnega v svojem poklicu, upamo, da bo tudi kot urednik častno nastopil, saj on ne pozna ne denuncianstva, ne toliko hvalisane ligurjanske morale! Ne, on je mož po božji volji. Torej, gospodine, na svidenje! — Da se bo shoda gotovo udeležil tudi naš vrli domačin in veleučeni gosp. državni in deželni poslanec Genčij Jarc, ni dvomiti, posebno, ker si je med tem časom gotovo priskrbel potrebnih informacij in se naučil računstva, s katerim bo dokazal, da niso imetelji temeljnih delnic Dolenjske železnice ničesar izgubili, marveč še pridobili. Torej, gospoda, dne 19. avgusta t. l. ob 6. v mestni dvorani na veselo svidenje.

Dva smrtna slučaja pri zgradbi belokranjske železnice. Iz Novega mesta se nam poroča: Pri zgradbi belokranjske železnice so imeli te dni dva smrtna slučaja. Umrli je inženir Straschiripka, ki je bil kot zgradbeni vodja na enem oddelku podjetja Biedermann v Prelogah zaposlen. Pripoveduje se, da, ko je ležal na smrtni postelji, so šli po najbližjega duhovnika, ta pa da ni hotel priti s svetotajstvi. Kaj in koliko je na tej govorici resnice, se v tem trenutku ne da dognati. — Blizu Smihelja pri Sv. Roku je umrl priprosti železniški delavec Matevž Smrekar. V nedeljo je bil še na delu in zdrav. Zvečer se je z drugimi tovariši vred vlegel k počitku. Ker je drugo jutro še spal, so ga pustili, ker so mislili, da hoče imeti »Blaumontag«. Tudi v torek zjutraj so ga še pustili v miru. Še le ko so videli, da ga tudi v torek ni na delo in so ga zvečer še dobili spečega, ga je le vendar eden tovarišev potipal — pa je spoznal, da je

tovariš morda že v nedeljo ponoči za večno zaspal.

Oproščeni učitelj. Gosp. Janko Golob, nadučitelj na Raki, ki tudi ni dobil nikake draginske deželne doklade, podučuje že več let mladino na Raki, med katero je mnogo zelo surovih elementov. Mem to mladino je nekaj tako razuzdanih pobičev, da ni ti človek ne prehodi Rake, da bi ga ti pobje ne kamenjali ali vsaj zasramovali. Tako so proti koncem šolskega leta kamenjali tudi neko staro domačinko, za kar jih je žena ovadila učitelju. Ni čuda, da jih je učitelj kaznoval in vsem, osim po številu, naložil malo brezovnega mazila. To je na njihove starše tako vplivalo, da so se po preteku petih dni napotili k zdravniku in si pustili izdati zdravniško spričevalo. Kdo ve, če niso bili naučeni od visoke gospodove strani, ker Janko Golob nima križca, kakor nekateri njegovi tovariši in tovarišice na Raki. Vendar gospod na fari tudi niso mogli vplivati na vse prizade starše, ker samo starši dveh otrok so nadučitelja ovadili sodišču. Golob se je moral zagovarjati pred sodiščem v Krškem, kjer je bil obsojen na 10 kron in povrnitev stroškov. Proti tej razsodbi se je Golob pritožil in je bil pred novomeškim prizivnim sodiščem oproščan, iz razloga, da je učitelju težko brzdati surove paglavce, celo take, kot so na Raki, ki so sodniji dobro znani pretepači.

Nasilen delavec. Orožniki nimajo prijetnega stališča, kjer dela pri kakem podjetju mnogo delavcev, ki so skupaj zlobnari od vseh strani. Niso vseskozi najboljši elementi, ki iščejo zaslužka pri takih podjetjih. Pri zgradbi belokranjske železnice se to okuša v polni meri. Pri Novem mestu in v Smihelu je bilo vedno malo delavcev. Število od njih prizahtevnih neprimernih ni veliko. Hujše je pa v Birični vasi, v Lazah in posebno v Rožnem dolu in v Prelogah. Tu ima orožništvo venomer opraviti z nasilnimi ljudmi. V Prelogah je delal pred kratkim tudi tridesetletni delavec Jure Delač. V nedeljo 3. avgusta se je precej napil in je začel sitnari v gostilni Jankota Koznarčiča. Večkrat so ga morali s silo izpeljati iz gostilne, vendar je vselej takoj vdrl zopet v gostilno in razgrajal. Ko je začel pa razbijati šipe in steklenice, so poslali po orožnika, toda vpricho njega je ekskludiral naprej. Ko ga je hotel orožnik vklekniti, se je vrgel na tla, zagrabil orožnika z eno roko za roko, z drugo za nogo in ga hotel vreti. Prišla sta na pomoč še dva orožnika. Vsi trije so ga spravili v orožniško vojašnico in tam so ga vkleknili. Spravili ga pa nikamor niso omgli, ker se je kar vlegel na tla in z vkleknjeno rokama razbijal v sobi orožnikov, kar mu je prišlo pod roko. Naposled so ga morali na vozičku odpeljati k sodniji. Na poti seveda ni mogel razbijati, zato je pa preklinjal boga in pljuval v orožnike. — Nek tovariš Delačev pa je napadel orožnike med vožnjo s kamnom.

Razpuščena orožniška postaja. V Smihelu so dela pri zgradbi belokranjske železnice po večini končane. Zato je prenehala delovati z dnem 1. julijem t. l. orožniška postaja, ki je bila postavljena za čas zgradbe belokranjske železnice.

Požar. V Ilirski Bistrici je dne 14. t. m. okoli 9. ure zvečer izbruhnil ogenj v hiši posetnika gosp. Josipa Valenčiča. Naše vrlo ilirsko-bistriško gasilno društvo je stopilo z dvema brigadama takoj v akcijo in omejilo, da se niso vžgala tikajoča se poslopja gg. Znidaršiča in Viktorja Tomšiča. Oškodovanemu se je ubranilo, da ni hiša docela zgorela. Škoda je velika, a zavarovalnica majhna. Vsi občani so sve sile napeli, da vduše ogenj, ki bi gotovo vpelel vse v kolico požara, posebno so se izkazali gg. tovarnar J. Samsa, Znidaršič in Rajko Tomšič, nad vsepožrtvovalno pa g. Josip Tomšič mlajši, g. Škrablj in gosp. Kolar. Občani in okoličani, prepričali ste se, kaj zamore naše društvo, kako požrtvovalno gre bližnjemu v nesreči na pomoč, zatorej pa tisti, ki vedno ceniti požarna društva, naj ga po močeh podpirajo. Leta 1914. slavi svojo 20letnico in tistikrat vsi v Ilirsko Bistrico. Na pomoč!

Bolezen štajerskega deželnega odbornika Robiča. Iz Varaždinskih Toplic nam poročajo: Stanje štajerskega deželnega odbornika profesorja Fr. Robiča je resna, a ne obupna. Zdravnik dr. Lochar in kopališko ravnateljstvo se trudita po svojih močeh za bolnika. Poročilo »Tagespost«, da je profesor Robič obolen radi kopeli, je napačno. O Robičevem zdravstvenem stanju so si dali poročati ministrski predsednik grof Stürgg, namestnik grof Clara-Aldringen in deželni glavar gr. Attems.

Kinematograf »Ideal«. Vojni film »Bitka ob Bregalnici« je dospel in se predvaja še do vseh ponedeljka. Posnetki tega veleznimivega filma, posebno nekateri deli, so naravnost izborni. Žal pa je, da je cenzura or-

tala strašen prizor mrtvih in ranjenih Bolgarov. — Danes nov spored: 1. Tretinska okolica. (Potovalni film.) 2. Čisti Jožef. (Humoreska.) 3. Otroška igra. (Drama.) 4. Gaumontov teden. (Kinematografska poročila o najnovejših dogodkih, športu, literaturi, modi v Parizu itd.) 5. Bitka ob Bregalnici. (Krasni vojni film z odlično bitko med Srbi in Bolgari.) 6. Junak peresa. (Dramatična življenska slika z najmanjšim igralcem sveta.) 7. Kako poroči Golo Genovefo. (Humoreska.) 8. Pregovor ne pove vedno resnico. (Veseloigra.) 9. Ovčarica iz Ivry. (Krasna dramatična igra v 2 dejanjih.) 10. Avguštin ljubi svojo tačo. (Velekomično.) — V torek senzacijska veseloigra z Moricem: »Kakor so peli stari...« po »Srmežljivi Suzani«.

Solnce, dež, vihar, grom, blisk, tresk, toča, v tem znamenju stoji letošnje poletje v celi srednji Evropi, vsaj tako je sklepati iz vseh časniških poročil o povodnjih in drugih elementarnih neizgadah. Komaj se nekoliko pojavi vročina, pa se že začne oblačiti in mesto običajne vročine imamo vedne nalive in zelo hladne noči. Mokrote je že več kot preveč, kar najbolj občutijo sadeži po polji, za katere se je bati, sosebno se za steber Kranjske, krompir, da ne začne gniti. — Kljub temu pa je Ljubljana izpraznjena, kakor vsako leto, dijaštvo, profesorji, učiteljsvo, posamezne družine in posamezni premožnejši zemljani, vse je zapustilo zaduhlo mestno ozidje ter se šlo krepčat v krasno naravo, kjer pa letos, kakor pripovedujejo srečni dopustniki, nimajo posebnega vžitka in se morajo ponajveč presenečiti po naglem dežju, dolgočasiti po stanovanjih in letoviških salonih, kjer jim preganjajo dolg čas glasbeni orkestri. Vojaštvo, katero je istotako izginilo iz mesta na vaje, tudi mnogo trpi vsled slabega vremena in bi bilo srečno, ako bi moglo biti pod streho, kakor drugi letoviščarji, ter da bi ne nosilo težkih telečnjakov okoli. Splošno je mesto skoraj prazno, promenade so izostale in le po odmoru se ulice ožive tistih pod 10.000 broječih zemljanov, ki jim je že od zibelke do groba prisojeno mučeništvo.

Zanimiv naravni pojav. Včeraj se nebo zopet pošteno oddehnilo, ker je na vseh straneh lilo, padala toča, grmelno in bliskalo. Zanimivo pri tem je, da na Šmarni gori, dasi je na vse strani okrog deževalo, grmelno in padala toča, ni bilo niti kaplje dežja, temveč je popoldne pripekalo prav vroče solnce. Ko je Ljubljano in okolico obiskala nesrečna toča, se je posrečilo amaterju napraviti prav lepa fotografska posnetka o silno zanimivi naravni prikazni. V smeri proti Šiški in Ljubljani se je namreč od oblakov do zemlje videl prav širok steber sivkasto-temne barve in iz teh oblakov se je ravno vsipala toča na zemljo. Zeleti bi bilo, da bi dotični amater razstavil obe sliki na kakem javnem kraju.

Kakor letos že po navadi. Včeraj popoldne se je pokazalo, da hoče biti prav prijazen dan, zato je hladno vreme izvabilo tudi precej mestnega občinstva na deželo. Toda izletniki so se dodobra vrezali. Popoldne je postal zrak silno soparen, okoli 4. ure pa se je nebo pooblačilo, nakar je parkrat močno zagrnelo in vtila se je nenadoma ploha, kakor da bi vtilval iz škafa. Nato je pa jela padati gosta toča, ki je bila nekatera debela kakor droban oreh. To je trajalo kakih 8 do 10 minut, potem se je pa zopet uvedrilo. Ta nenadna ploha je marsikoga ušla na planem in ga skozinsko premočila. Toča je na najhujši točki baje napravila znatno škodo.

Strela je udarila danes popoldne ob 1. uri med neviho v vilo, ki jo gradi gosp. König v Tobačni ulici, in sicer v dimnik. Delavec, ki je delal ob dimniku morda en meter na strani, je omamljen padel v globino, a je k sreči obležal na odru tik pod napušem. Na drugi strani hiše so našli delavca, ki je bil omamljen, ves črn in je gorel. V pritličju zgradbe je strela omamila neko delavko. Poklicali so rešilno društvo, ki je bilo ob trčetrt na 2. že na mestu nesreče. Vsi trije ponesrečenci, za katerih imena še ne vemo, so ob pol 3. že bili pri zavesti, vendar pa se zde kakor da bi bili blazni.

Tržne vesti. Danes sta pripeljala dva Vipavca 93 škatulj sadja in grozdja. Krompirja so pripeljali na trg 12 vozov in je bil 100 kg 6 K. Zeljnatih glav je bilo na trgu 2 voza in so jih prodajali 100 glav po 15 K. Drv je bilo na trgu 23 voz in so bila 19 do 19 K 50 v seženi. Jaje je tržno nadzorstvo od 11. do danes preiskalo 6000, med katerimi je bilo 17 pokvarjenih. Splošno pa današnji trg ni bil z živili tako dobro preskrbljen, kljub temu, da jih je bilo dovolj, kakor običajno ob sobotah, in so bila vsa živila tudi nekoliko dražja. Posebno draga je bila perutnina.

Onesvestila se je danes popoldne na trgu Jera Kozelj, stanujoča na

Viču. Tržni stražniki so obvestili rešilno postajo in so jo nato prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico. V prislino delavnico so danes oddali 29letnega malopridneža Riharda Majerja iz Beljaka.

Narodna obramba.

Pozor! Za veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda so zglasnice in glasovnice odposlane vsem podružnicam, delegatom in pokroviteljem. Poslalo se ni le tistim, katerih naslovi so neznani. Zglasnice, ki so jih prejeli podružnice, morajo imeti podružnični pečat (če ga ima podružnica) in biti podpisane od podružničnega prvomestnika in tajnika. Kjer se niso naznanili zastopniki pokroviteljin in delegati, jih mora tudi podružnični prvomestnik na zglasovnico pravilno vpisati. Vsem drugim, kojih naslovi so zanesljivo znani, so se poimensko zglasnice pravilno spopolnjene poslane po pošti na dom. Prečitajte vodstvena pojasnila in ukrepe na zglasnici. Kdor želi kakih nadaljnjih informacij, naj se obrne do 1. septembra na družbino pisarno.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala mlada rodoljubka Franica Omladičeva, učenka 5. razreda v Braslovčah, 4 K 30 v. V nedeljo, dne 3. t. m. so priredili otroci vasice Polče pri Braslovčah svojo veselico in pridobili za družbo sv. Cirila in Metoda omenjejo svoto. Hvala dobri mladi Slovenci! — G. Heller iz Nabrane je nabral ob sestanku čestilcev novoizvoljenega poslanca g. svetnika Dominka 11 K 20 v. — G. Zdenko Švigelj je nakazal družbi 2 K najdenine. — Gdčna. Rezika Eržen je poslala 8 K, katere je nabrala gdčna. Marjanca Trpin iz Ledina, pred odhodom v Ameriko, v gostilni g. Vinko Demšarja v Zireh. Imenovana je bila tudi članica in sotrudnica naše Ciril-Metodove podružnice v Ledinah in upamo, da ostane družbi vdana tudi v daljni Ameriki. Iskrena hvala!

Ciril-Metodova podružnica v Štepanju vasi ima svoj III. redni občni zbor v nedeljo, dne 17. avgusta t. l. pri g. Ivanu Bricelju v Štepanju vasi. Začetek ob 2. popoldne. Člani, udeležite se polnoštevilno občnega zbora!

Podružnica Ciril-Metodova na Viču izreka vsem mnogostevilnim udeležencem veselice in onim, ki so z darovi pripomogli k nepričakovanemu uspehu privedite najiskrenejšo hvalo. Posebej se še zahvaljujemo našim vztrajnim in neustrašenim gdč. sodelovalkam in sicer: gospodičnam Erjavčevim, gospodičnam: Galičevi, Gregorinovi, Oblakovi, Albinji, Anici in Mici Novakovi, Slugovi in Škrlovi. Je nam dalje prijetna dolžnost zahvaliti se gospodu župniku, ki je znal vzbuditi izvanredno zanimanje za veselico. Vsem še enkrat prisrčna hvala! Odbor.

Zahvala. Odbor C. M. družbe na Posavju s sedežem na Ježici, se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, in vsakemu udeležniku veselice katere se je vršila 3. avgusta „pri Ruskem carju“. Številna udeležba zavednega domačega občinstva in Ljubljančanov z njihovim binam je bila lepa manifestacija za C. M. družbo v moralnem kakor tudi v gmotnem oziru. Odbor smatra torej za svojo dolžnost izreči najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k tako dobremu uspehu družstvene slavnosti. Posebno se zahvaljuje g. župniku Berčetu, ki je veselico v imenu glavne družbe počastil, zahvaljuje se zavednim gospe in gospicam in domačim dekletom v paviljonih in pri razprodajanju srečk, gospodom in gospe za požrtvovalno nabiranje dobrot, kakor tudi vsem darovateljem krasnih dobrot, ter sploh vsem, ki so v denarju ali drugače prispevali. Najlepša hvala končno vrlim gospe in gospicam in brhkim domačim dekletom, ki so s svojim požrtvovalnim sodelovanjem zopet pokazale da znajo ceniti pomen šolske družbe C. M. Nadalje se odbor zahvaljuje domačemu občinstvu ker je tako v obilnem številu obiskalo veselico. Na Posavju se je pričelo daniiti. Odbor.

Narodne strokovne organizacije prirede

jutri, 17. avgusta
po sprejemu gostov ob 9³⁰ popoldne

obhod po mestu

V Mestnem domu
manifestacijsko zborovanje.

Popoldne velika ljudska

veselica

na vrtu Narodnega doma v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Društvena naznanila.

Strašen — zabaven pekel bo na veliki narodni veselici 17. avgusta v Narodnem domu v Ljubljani. Sokolska dvorana bo v ta namen primerno dekorirana in vsa rdeče razstveljena. V peklu bodo razne zanimivosti. Radovednežem bo prerokovala morda čarovnica srečno prihodnost; plesalci se bodo vrteli ob čarobni zeleni luči veselo do ranega jutra; nagajivi šratli bodo posebno zabavali posetnike pekle itd. Vsega ne smemo niti izdati, le to se povemo, da bo vstop v pekel prost vsakomur.

Napredno politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj pozivlja vse svoje člane, da se udeležijo jutrišnje veselice naprednih strokovnih organizacij v Narodnem domu. **Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani** naznanja svojim članom, da se bo vršila preiskušnja vajencev 21. t. m. ob 9. dopoldne v zadrugi pisarni na Sv. Petra cesti pri »Avstrijskem cesarju«. Vajenci, ki mislijo udeležiti se preiskušnje, naj se v nedeljo 17. t. m. zglaste v omenjeni pisarni. Preiskušnje se lahko udeležijo tudi tisti vajenci, katerim manjka še tri mesece učne dobe.

Prostovoljno gasilno društvo Dol-Beričev slavi v nedeljo 17. avgusta petindvajsetletnico svojega obstoja. Popoldne ob 3. bo velika vrtna ljudska veselica v gostilni pri Josipu Reichu, podomače pri Levcu v Dolu. Vabimo vse prijatelje neodvisnega gasilstva, posebno pa še naprednjake, ker se to gasilno društvo še ni upognilo pod klerikalno nasilstvo. Ker mu je deželni odbor vsled tega odtegnil vsako podporo, se obrača društvo na napredno javnost za pomoč. Posebno pa se vabijo sosedna gasilna društva.

Prostovoljno gasilno društvo v Kamniku proslavi v nedeljo, dne 17. avgusta svoj 30letni obstoj. Društvo si je v poslednjem času z velikimi žrtvami nabavilo novo bencinmotorno brizgalno. Prejelo je državno podporo 2000 K, a ker od deželnega odbora vsled znane odredbe nima pričakovati niti belica, je čisti dobiček velikega koncerta, pri katerem iz posebne naklonjenosti sodelujeta kamniški salonski orkester in pevsko društvo »Lira«, namenjen v delno pokritje kupnine za brizgalno, ki znaša skupno 5000 K.V to svrhu se priredi tudi srečolov z lepimi dobitki. — Koncert v prostorih kopališke restavracije se prične ob 4. popoldne. Ker je društvo vzpričo človekoljubnega delovanja potrebno vsestranske podpore, je pričakovati, da se veselice udeležijo najširši sloji, — saj nesebično deluje v dobrobit človeštva, ravnač se po geslu »Bližnjemu na pomoč!« Sodelovalo je v 30letni dobi svojega obstanka pri nešteti požarih, reševalo ljudstvu življenje in imetek pred razdirajočo silo besnega elementa, otiralo solze nebrojnim obupanim hišnim posestnikom ter v slehernem slučaju podalo sijajne dokaze svoje nepristranosti in plemenitosti do bližnjika, brez razlike stanu in imetja. — Zaeno z blagoslovljenjem nove brizgalne pred »Gasilnim domom«, pri kojem kumuje gospa Leopoldina baronica Lazarini, proslavi se isti dan tudi spomin 30letnice bivanja cesarja Frana Josipa I. v Kamniku. Sprejem vnanjih društev in gostov, ki se udeležijo pomembnega slavlja, se vrši ob pol 9. na kolodvoru. Za 25letno zvesto službovanje se odkljuje dva člana z zaslužno kolajno. Ob 2. popoldne je gasilna vaja z mehanično lestvo in novo motorko, ki bo nudila dovolj poučnega in zanimivega gradiva vsem gledalcem. — Opozarjamo zlasti bratska vnanja društva na redko slavlje, vabeč jih, da z obilno udeležbo posvedočijo podpore potrebni jubilatini svojo pozornost in naklonjenost, kliče jim gromki: Na pomoč in na veselo svidenje! — G-c.

Moravsko pevsko društvo v Moravčah priredi v nedeljo, dne 17. avgusta v dvorani Zadružnega doma veselico.

Sokol v Litiji-Smartno je priredil včeraj svojo javno telovadbo, združeno z veselico. Vreme, ki se je že dopoldne kislilo držalo, se je proti popoldne zjasnilo in krepka sokolska četa se je ob 3. uri popoldne napotila proti Smartnem. Prišedši tja pred Gasilni dom, je že začel blagodejni dežek močiti prireditelje. Toda volje Sokola ni premagal in med bliskom in gromom je nastopil litijsko-smarski Sokol s prostimi vajami, katere je na spolskih tleh izvajal prav zadovoljivo. Potem so pa nastopile vrle Sokolice — 24 po številu — ki so nad vse krasno izvajale proste vaje in žele burno pohvalo. Tudi vaje članstva na orodju so pokazale, da se Sokol v Litiji-Smartno giblje in vzpenja višje in višje. Po telovadbi je pa začelo zopet z vso silo deževati, kar je motilo celo prireditelje. Proti večeru pa se je zvedrilo in začel se je ples. Za godbo pa je skrbel šramel iz Ljubljane. Željmo

Sokolu v Litiji-Smartno, da bi se tudi vnaprej držal načel, katere mu je tako krasno očrtal v svojem lepem nagovoru njih starosta brat dr. Premrov. — Na zdar!

Prosveta.

»Knez Semberjski«. Če bo jutri v nedeljo, 17. t. m. deževalo, se »Knez Semberjski« vprizori v deželnem gledališču. Cene so iste, kakor za predstavo na prostem. Prva predstava bo ob pol 3. popoldne, druga ob 7. zvečer. Igralci naj se pridejo v dež. gledališče kostumirani že ob pol ene! Tudi jezdec! Če bo lepo vreme, bo predstava samo ob pol 3. popoldne v parkhotelu »Tivoli«. Kostumirat pa naj se pridejo vsi igralci ob vsakem vremenu v dež. gledališče. Če se bo igralo v gledališču, bo predstavama sledil varieté

K jutrajšnji vprizoritvi »Kneza Semberjskega« na prostem, ki bo točno ob pol 3 popoldan poleg parkhotela »Tivoli«, je prigašenih nad tisoč posetnikov iz Trsta in Primorja in enako število iz Štajerskega, tako da je že sedaj zagotovljen ogromen poset. Udeležijo se je vsi udeleženci kongresa nar. strok. organizacij. Opozarjamo slavno občinstvo na to, da si bo pravočasno oskrbelo vstopnice. Veliki uspeh včerajšnje prve vprizoritve ki se je kar najpopolneje izvršila navzlic ponovnemu pršenju pred približno entisoč gledalci, je najboljša reklama. Varietete veselice jutri glasom prošli teden priobčenega sporeda ne bo. Cene so iste kakor včeraj: 2 K, 1 K, 60 v, 40 v in 20 v. Vse tiste, ki so pri vprizoritvi sodelovali včeraj, prosimo da se pridejo v »Tivoli« maskirani že ob pol ene popoldan!

Deklamacijski večer gosp. Milana Skrbinška, režiserja in igralca, in gosp. Josipa Šesta, igralca, se vrši danes ob pol 9. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. — Vstopnice (sedeži) se dobe tudi v predprodaji in sicer pri gdčni. Jerici Dolencovi, trafikantini, v Prešernovi ulici. Dobe se sedeži po 3 K, 2 K in 1 K. Dijaki plačajo za kronске sedeže samo 60 vin., a ti sedeži se bodo prodajali šele zvečer pri blagajni; ki se odpre ob 8. uri.

Razne stvari.

* **Umor v kinematografskem gledališču.** Iz Bruselja poročajo: V kinematografskem gledališču v Ve-roiersu je nastala predvčerajšnjim velika panika. Lastnik kinematografa, Emanuel Beer, je bil od svojega svaka med predstavo težko ranjen. Svak je šestkrat na njega ustrelil iz revolverja. Občinstvo je v divjem begu bežalo iz gledališča. Beer je smrtnonevarno ranjen.

* **Zlat potok.** Iz Budimpešte poročajo: V nekem potoku blizu občine Konop so te dni našli večjo množino zlata in srebra. Ena tona vode tega potoka vsebuje povprečno 80 gramov zlata in 70 gramov srebra.

* **Benetke brez gondol.** V Benetkah so ustanovili družbo, ki naj uvede in združe majhne motorske parnike za vožnjo po kanalih benečanskih. Če pride do tega, tedaj bodo izginile gondole iz benečanskih kanalov, vsled česar bo mesto na lagunah izgubilo mnogo svoje krasote.

* **Margareta pri šivalnem stroju.** Zabaven slučaj se je zgodil te dni v operi v Montrealu, glavnem mestu Kanade. Peli so Gounodovo opero »Fausta«. In to priliko je vporabil neki tvorničar, da je pridobil ravnatelja gledališča za prav ameriško reklamo. Margareta je dobila namesto kolovrata šivalni stroj in tako pela pesem o tuskem kralju pri drdranju šivalnega stroja.

* **Rekord starcev.** Pred nedavnim je prišel, kakor poročajo ameriški listi, v Mineapol belolas starac Ed. P. Weston, ki hoče dokazati svetu, da se more, če se pametno živi, še v 75. letu starosti izvršiti taka telesna dela, kakršnih ne izvrše niti mladi možje. Stari Weston je nastopil 2. junija v New Yorku peš potovanje skozi ameriški kontinent. Ko je prišel v Mineapol, je prehodil že 2315 kilometrov. Prepotoval je celo vrsto držav, New York, Pensilvanijo, Ohio, Indiano, Illinois, Wisconsin in Minesoto.

* **Dober odgovor.** Pred sodiščem nekega holštajnskega mesta se je pred kratkim razpravljalo jako zabaven in šaljiv proces. Slo je za sledečo zadevo. V neki hiši v parterju je stanoval lastnih hiše, pošten gostilničar, v prvo nadstropje pa se je naselil mlad zobozdravnik. Ni dolgo trajalo, in gostilničar ni mogel videti zobozdravnika in nasprotno. Nekega dne pa je dal gostilničar, da bi jezil zobozdravnika, natisniti na navsnet nekega prijaznega stalnega gosta na svoje jedilne liste sledeči izrek: »Moja jedila so tako izvrstno pripravljena, da se jih more zgosti celo z zobmi, ki jih je popravljal zo-

bozdravniki B.! Neki dober prijatelj je to hitro povedal dentistu. In kmalu je bil na dentistentovi tabli napis: »Umetni zobovi, ki jih jaz vstavljam, so tako izvrstno izdelani, da grizejo celo beefsteake, ki se jih servira v parterju.« Konec procesa je bila poravnava.

* **Baronesa in mizarski pomočnik.** Iz Kapošvara poročajo: Pred par dnevi se je na tukajšnjem magistratu zglasil mizarski pomočnik Legenyei - Pinter z baroneso Elzo Brown, ki jo je odpeljal iz Budimpešte, da se z njo poroči. Baronesa Elza Brown je hči bivšega uradnika aradcsanske kronске domene, barona Rudolfa Browna, ki je moral svojčas to mesto opustiti ter iti v Ameriko. Tam je kmalu umrl, na kar sta se vdova in hči vrnila v Budimpešto. Baronesa je postala učiteljica na neki budimpeštanski šoli za obrtne učenke. Tedaj je spoznala Ladislava Legenyei - Pintera, katerega starši so imeli v Lonyayevi ulici trafiklo. Bil je izučen mizar. Pozneje pa je opustil svoj obrt ter postal igralec. Vsled boleznij je izgubil svoj glas ter od tedaj živel pri svojih starših. Legenyei - Pinter in baronesa sta se iskreno ljubila, vendar pa se nista mogla poročiti, ker je bila stara baronovka proti temu. Nekega dne je mladi par pobegnil. Na Reki pa so ju prijeli ter pripeljali nazaj v Budimpešto. Med tem sta pa dobila vse potrebne dokumente ter se dala v Kapošvaru poročiti. In stara baronovka je morala, hočeš — nočeš, privoliti.

* **Konzorcij beračev.** Debrecinska policija je te dni zasledila posebne vrste sleparije. Odkrila je namreč cel konzorcij beračev, kateremu je načeloval zelo bogat podjetnik, ki je imel zaposlenih več tisoč beračev. Pripomniti je treba, da je na Ogrskem, posebno pa v Budimpešti zelo razširjeno beračenje. Skoraj na vseh koncijih in krajih v Budimpešti stoji berači, ki so postali že kar tipični. Mnogo teh beračev si pridobi tekom let precejšnje premoženje, na kar se umakne v privatno življenje, dočim prodaja svoj prostor svojemu nasledniku. Tako so v Budimpešti berači, ki »zaslužijo« na dan 20 do 30 K in katerih najboljši klientinje so stare bogaboječe aristokratske dame. Pazljiv opazovalec pa lahko vidi te berače, elegantno oblečene, kako se ob nedeljah in praznikih zabavajo v raznih izletnih krajih okoli Budimpešte. V Debrecinu se vrši te dni veliki letni sejem. Pri tej priliki se zberejo berači iz raznih komitatov v Debrecinu, da tam izvršujejo svoj obrt. Ti berači, katerih je več sto, so vendarle nekoliko preveč nadlegovali ljudi. Policija je vsled tega aretirala mnogo beračev. Pri zasliševanju pa so ti berači izpovedali, da so člani konzorcija, katerega »ravnatelj« je podjetnik Jožef Szenassy. Ta je dajal beračem na razpolaganje berglje, vozčke in druge utenzilije, ki so jih potrebovali pri izvrševanju svoje »obrti«. Berači so tudi izpovedali, da so morali polovico svojih dohodkov dajati Szenassiju, ki jih je kontroliral po svojih nastavljenih kontrolnih organih. Tudi se je izkazalo, da so ljudje, ki so kot pohabljeni beračili, zdravi, močni in delazmožni in da so pohabljenje le simulirali, da vzbujajo tem večje sočutje.

* **Kdor odklanja pomoč,** ta zagreši težak greh zoper sebe. Dr. Granichstädt, svetovnoznani munajski mestni fizikat, izrazil se je sledeče: »Pri osebah, ki pogrešajo potrebno telesno gibanje, se pojavi čez kratko ali daljšo dobo breztek, težkoče po vsaki jedi, dolgotrajne želodčne bolezni, trdovratna zaprtost, otečenje jeter in hemeroidi. Da se to odpravi, ne pomagajo ne vegetabilna odvajalna sredstva, ne druge mineralne vode, marveč samo večtedensko zdravljenje z naravno Franc Jožefovo grenčico. V nobeni rodbini, v nobenem gospodinjstvu bi ne smela manjkati priznana Franc Jožefova voda.« Dobi se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Razpošiljalno ravnanje Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dogodki na Balkanu.

Vprašanje revizije.

Berolin, 16. avgusta. V francoskem časopisu se je pojavila vest, da je dospel v Carigrad iniciativni predlog nemškega cesarja v vprašanju Odrina v prilog Bolgarski. Z nemške strani se ta vest dementira. Nemška zunanja politika prepušča rešitev odrinskega vprašanja sklepu vesleš. Glede načina, kako naj vzamejo vesleš Bukareški mir na znanje, se

vrše prijateljska pogajanja od kabineta. Da bi zaradi tega nastala nesoglasja med veselimi, ni misliti.

Odrinsko vprašanje.

Dunaj, 16. avgusta. Oficijozni krogi izjavljajo, da ni nevarnosti za nasilno akcijo veselil proti Turčiji.

Petrograd, 17. avgusta. Ruski finančni krogi so se obrnili do ruskega finančnega ministra v vprašanju, če je res, da je Rusija obvezno obljubila Bolgarski, da ji zopet pridobi Odrin. Odgovor ruske vlade se glasi: Če bi dobila Rusija soglasni mandat Evrope pregneti Turke iz Trakije in Odrina, pri čemer bi morale vesleš garantirati Rusiji, da ne bo imela nikakršne škode, bo Rusija nastopila. Če pa kabineti v tem vprašanju ne pridejo do sporazuma, Rusija ne bo nastopila samostojno, da se izogne zapletitvam.

Sofija, 16. avgusta. Ministrski predsednik dr. Radoslavov in zunanji minister Genadijev sta obiskala tuje poslanike. V diplomatičnih krogih se zatrjuje, da sta ministra iznova vprašala glede Odrina in dobila zagotovilo, da bodo vesleš obstojale na izvedbi londonske pogodbe.

Ožje zveze med balkanskimi državami.

Bukarešta, 16. avgusta. Bolgarski mirovni delegat Tončev je izjavil, da mora biti podlaga bodoče bolgarske politike resnično in ozko prijateljstvo med Bolgarsko in Rumunsko. Tudi Venizelos in Pašić naglašata skupnost srbskih in grških interesov, ki morajo obe državi še ožje združiti.

Povratak srbskih čet.

Belgrad, 16. avgusta. Belgradski mestni svet je sklenil prirediti prihodnji teden vračajočemu se prestolonasledniku Aleksandru slavnosten sprejem. Vse čete, ki dospo z njim, bodo gosti belgradskega mesta. Mestni svet je za sprejem votal 100.000 dinarjev.

Albanski roparji.

Dunaj, 16. avgusta. »Albanska korespondenca« poroča iz Skadra: Voditelji plemenov Hoti, Grudi, Klementi in Skreli so dali angleškemu admiralu Burneyu izjavo, da plemena Malisije ne priznavajo od veleposlaniške konference določene meje. Če bi vesleš ne upoštevale zahtev Albancev, je vojna med Malisori in Črno goro neizogibna. Če bi na ta memorandum ne bilo do 20. t. m. polvoljnega odgovora, bodo Malisori korakali proti Tuziji.

Vprašanje Kavale.

Petrograd, 16. avgusta. »Rječ« piše: Vesti, da je Rusija izpremenila svoje stališče v vprašanju Kavale, so neresnične. Ruski poslanik v Bukarešti je samo izjavil, da si pridržuje prostost revizije oni del mirovne pogodbe, ki govori o Kavali. Revizija naj se izvrši samostojno ali skupno z ostalimi veselimi. Praktičnih odredb ni bilo sklenjenih. V dobro informiranih krogih zatrjujejo, da je prišlo med Rusijo in Francosko do kompromisa, po katerem izjavlja Rusija, da ne bo samostojno sprožila misli glede Kavale. Če pa bo to vprašanje sprožila kaka druga veselila, se Francoska ne bo upirala za Bolgarsko prijateljsko rešitvi.

Grška vojska.

Atene, 16. avgusta. Demobilizacija grške armade se izvrši po povratku kralja in ministrskega predsednika. Po demobilizaciji bo odpravljen tudi moratorij. Kralj je brzojavno naznanil svoj prihod za ponedeljek zvečer. Spremljala ga bo cela grška vojna mornarica. V Pireju bodo kralja slovesno sprejeli.

Turki v Trakiji.

Petrograd, 16. avgusta. »Rječ« piše, da odgovor Turčije na noto vesleš ni tak, da ne bi pripuščal nadaljnjih pogajanj. Upati je, da vesleš ne bodo nastopile na svojo pest.

London, 16. avgusta. Listi poročajo, da se turška armada pripravlja prekoračiti reko Marico in zasesti pokrajine okraj Marice. Turški politični krogi obžaljujejo, da turška vojska tega ni storila že pred 14 dnevi in da ni napovedala Bolgarski vojne. Vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj dnevno povelje, v katerem naznanja, da so bolgarski četaši prekoračili novo mejo in da je dobila turška vojska povelje, da te čete zasleduje in uniči. S tem hoče Turčija motivirati svoje novo prodiranje.

Berolin, 16. avgusta. Poročila o novem turškem prodiranju je povzročilo v političnih krogih veliko vznemirjenje, ker je postal s tem položaj iznova zelo kompliciran. Politični krogi so prepričani, da bo vendar mogoče doseči sporazum med Bolgarsko in Turčijo, zlasti ker se trudijo vse vesleš doseči tak sporazum. Pred vsem je računati z novim pritiskom na Turčijo. Do sedaj se o nasilnih odredbah še ni sklepa-

lo, ker je zlasti Nemčija proti temu.

Povratak mirovnih delegatov.

Belgrad, 16. avgusta. Danes dopoldne so prispeli Venizelos, Vukotić in Pašić sem. Srbski kabinet in velika množica jih je slovesno sprejela. Opolodne je dal delegatom Pašić dejeneur, zvečer jih pogosti kralj.

Komisija na Češkem in pravna pogajanja.

Dunaj, 16. avgusta. Poslanec Marckhl zastopa v nekem članku mnenje, da komisariat na Češkem kot provizorij ne bo mogel sanirati finance in narodnostne razmere na Češkem, ter pozivlja vse nemške stranke na boj proti Čehom.

Praga, 16. avgusta. »Česke Slovo« poroča, da bo vlada povabila vse nemške in češke stranke, da naj nadaljujejo z ozirom na cesarjevo željo pravno pogajanja. Program konference naj bi bil sledeči: Izprememba deželnega reda, ureditev jezikovnega vprašanja pri deželnoknežjih oblastih, ureditev jezikovnega vprašanja pri avtonomnih oblastih in reforma deželnega volilnega reda.

Praga, 16. avgusta. Včerajšnji zaupni shod mladočeške stranke je protestiral proti sistiranju deželne ustave in se je izrekel za deželno volilno reformo. Poslanec dr. Körner je izjavil, da morajo Mladočehi zahtevati, da se takoj razpišejo nove volitve za češki deželni zbor. Novi deželni zbor naj bi imel samo nalogo, da reši deželno volilno reformo in bi moral biti nato takoj razpuščen. Šele deželni zbor, ki bi izšel iz razširjene volilne pravice, naj bi se bavil s pravnimi vprašanji.

Afera Tisza-Pallavicini.

Budimpešta, 16. avgusta. Obmejni grof Pallavicini je očital ogrskemu ministrskemu predsedniku Tiszi, da je v procesu Lukacs-Desy hotel vplivati na eno pričo. Grof Tisza izjavlja sedaj, da je govoril z grofom Karolyjem zato, ker je zadevo izvedel od njega, z neko drugo pričo pa, ker ga je vprašala za svet.

Budimpešta, 16. avgusta. Opozicija hoče izsiliti, da se dožene, na kak način je grof Tisza vplival na dotično pričo.

Bosanski sabor.

Sarajevo, 16. avgusta. V političnih krogih zatrjujejo, da upa vlada, da ji bo mogoče sklicati bosanski sabor meseca septembra, ker baje pogajanja za delavno večino povoljno napredujejo. Delavna večina naj obsega Hrvate, Srbe in muzlimane.

Sarajevo, 16. avgusta. »Novi Vakaf«, glasilo muzlimanov, se bavi s stališčem muzlimanov napram pravnim pogajanjem Srbov in Hrvatov ter prihaja do zaključka, da je tudi v interesu muzlimanov, če pride med Srbi in Hrvati do narodne sprave, ker se morejo muzlimani samo tedaj nacionalizirati, če bodo sedaj obstoječa nasprotstva med Srbi in Hrvati odstranjena. Stališče muzlimanov je tem pomembnejše, ker se ravno sedaj dela na srbsko-hrvaško koalicijsko v narodnem in političnem zmislu.

Kolera.

Sarajevo, 16. avgusta. Kolera se vedno bolj širi. V Dračnici pri Tuzli je umrla ena oseba za kolero. V Brčki in okolici je več mrtvih. Ognjišče kolere je v Brčki, kjer je do sedaj umrlo za kolero 13 oseb. Okuženi okraj so strogo zastraženi, reke, potoke in vodnjake straži vojaštvo. Prebivalstvo sme piti samo destilirano vodo, ki jo dobi ob oblasti.

Dunaj, 16. avgusta. Ker se v Koturu od 6. t. m. naprej ni prigodil noben slučaj kolere, je notranje ministrstvo preklicalo varnostne odredbe.

Angleška zbornica.

London, 16. avgusta. Pri tretjem branju finančnega zakona je George izjavil, da ni misliti na znižanje izdatkov za vojsko, nasprotno bo treba izdatke še zvišati. Vse države so druga drugo sile k vedno večjim izdatkom. Če bi ena sama država omejila svoje vojne izdatke, bi prišla lahko v neljub položaj. Morda pa ni izključeno skupno mednarodno delovanje v tej meri, zlasti po dogodkih zadnjih let, ko je javno mnenje spoznalo, kako strašna in usodna je vojna za industrijalno in socialno življenje prizadetih držav. Dokler pa se to ne zgodi, ni pričakovati drugega, kakor neprestano zvišanje vojnih izdatkov. V Evropi je nastala situacija, vsled katere države ne premissijo trezno svojih priprav.

London, 16. avgusta. Parlament je zaključil svojo sejo s prestolnim govorom, ki naglašala obisk predsednika francoske republike v Londonu. Zbrala se je v Londonu tudi konferenca delegatov vojskujočih se bal-

kanskih držav in se je sporazumela glede pogojev mirovne pogodbe. Obžalujem, da je prišlo do vojne med raznimi narodi na Balkanu, razveseljivo pa je, da je prišlo v konferenci v Bukarešti do sklepa miru. Z zadovoljstvom konstatiram, da so ostale vesleš med seboj v kontaktu in angleška vlada je storila vse, da je olajšala sodelovanje vseh veleposlanikov.

Revolucija na Kitajskem.

Mukden, 16. avgusta. Prvi bataljon v Atunčovu stoječe brigade se je uprl proti svojim častnikom in jih poklal. Vojaki so se priklopili Kunguzom. V okrožju Kuafia so Kunguzi premagali vladne čete.

Sangaj, 16. avgusta. Vladne čete pod generalom Sangsunom so se zapletle pri Nankingu z vstaši v boj ter zasedle vse višine, ki obvladajo mesto. Vlada je prepričana, da bo mogla to trdnjavo v najkrajšem času vzeti.

Slovenske liste iz Ljubljane in Celja obletava zadnje dni kukavica iz Savinjske doline, rodom iz Šoštanja in leže potvorke grde laži in nestrannega obrekovanja. Odpodena izpred praga našega lista in »Narodnega Lista« iz Celja uselja se je danes v gnezdo ljubljanskega »Dana«. Pričakujemo, da tudi to uredništvo uvidi, pri čem da je. Izkoriščanje narodne ogroženosti in narodnega ponosa v namene osebne dobičkarije. Ponavljamo istinitost popravka našega lista v št. 173. in v pokrepitev dostavljamo naslednjo lastnoročno izjavo: Lastnoročno podpisani izjavljamo, da sem in ostanem Slovenec in tudi volim na slovenskem programu s pogojem, da mi ni usojeno voliti Skazo vulgo Špenka. V tem slučaju se vzdržim volitve. Velenje, 3. avgusta 1913. Karel Ocirk, kovaški mojster. — O g. Prevcu ni dvoma o značaju in narodnem ponosu. Do tu komika. Nadaljuje se tragika z vložnjem 500 K, ki je gospod Prevc takoj pri objavljenju imena kompetentnemu uredništvu vložil. Glasom dopisa »Dneva« ceni se značaj po vložnju gotovine — temu je g. Prevc že vstregel, podvijaže se g. župan Špenk in tožite. Ne določilajte pa vaših domačih ljudi v hišo Prevc-Skubic za spravo brez tožbe! Raniki zdravnik, župan g. Škubic je o vas že sodil in vi lažete tudi o njem? Reva sebičnega župana!

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali: za »Ciril-Methodovo družbo« Minka Perko nač. soproga v Vidmu 10 K, nabranil pri veselem omizju gospe Juvancičeve na Vidmu (kjer se je pilo vince sladko, da ga jednacega ne premore cela Stajerska); Poldi Tomšič iz Toplice na Dolenjskem 8 K, pod geslom »Neimenovani topliški Vilinci in Vilinke« in F. Tomšič iz Vidma ob Savi 10 K. Skupaj 28 kron.

Za III. slov. vesokolski zlet.

II. zbirka uradništva ljublj. kreditne banke 20 kron.

Živeli nabiralci in darovalci!

Umrlj so v Ljubljani:

Dne 14. avgusta: Julijana Kobilca, vrtnarjeva hči, 13, Dunajska cesta 25. — Marija Magdalena Valentincič, posestnikova hči, 5 tednov, Reber 9. — Friderika Falle, hči krojaškega pomočnika, 6 tednov, Hrenova ulica 17.

Dne 15. avgusta: Alojzija Gorjan, žena tovarniškega kurjača, 43 let, Fracovo nabrežje 23.

Dne 16. avgusta: Marija Ludwig, žena učitelja in posestnika, 57 let, Bleiweisova cesta 15.

V deželni bolnici:

Dne 13. avgusta: Juri Jarc, ubožec, 67 let. — Marija Antonija Herman, hči postrežnice, 5 dni.

Dne 14. avgusta: Ivan Zupan, poljski dninar, 57 let. — Ivan Potočnik, tovarniški delavec, 26 let.

Današnji list obsega 18 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Narodno zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce rep-juče, kot mazilo dobro znano »Mollovo francosko žganje in sol«, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 2.—. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 5 33

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu ne samo »kocke za govejo juho«, nego izrecno

MAGGI-JEVE kocke

po 5 vin.

kajti te so

najboljše!

Samo prave

z imenom MAGGI in

varstveno znamko s zvezdo s križcem

prijatelj moj,
Gre na vsako pot zmenoj!
Ker se večkrat z njim kreptam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepcilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!

Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 16. avgusta 1913.

Termin.

Pšenica za oktober 1913. . . za 50 kg 11.46
Pšenica za april 1914. . . za 50 kg 11.98
Rž za oktober 1913. . . za 50 kg 8.90
Oves za oktober 1913. . . za 50 kg 8.28
Koruza za avgust 1913. . . za 50 kg 8.32
Koruza za maj 1914. . . za 50 kg 7.60

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

avgust	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
14.	2. pop. 9. zv.	732.3 732.2	12.9 11.2	sl. jug. sl. vzh.	dež soparno
15.	7. zv.	731.5	8.6	brezvetr.	megla
"	2. pop. 9. zv.	730.3 732.7	20.2 12.7	sl. jvzh. brezvetr.	pol oblač. del. jasno
16.	7. zv.	733.7	8.5	sl. svzh.	megla

Srednja predvčerajšna temperatura 12.5°, norm. 19.0° in včerajšna 13.8°, norm. 18.9°. Padavina v 24 urah 6.4 mm in 9.6 mm. Včeraj ob 4. uri popoldne močna ploha s točo.

Zahvala.

Za sožalje, ljubezen in iskreno prijateljstvo ob boleznih in smrti našega iskrenoljubljenega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

OTONA GREBENCA

o. kr. dav. viš. upravitelja v p.

2888

izrekamo najprejšejo zahvalo vsem, ki so ga spremlili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala tudi vsem darovalcem krasnih šopkov in vencev. Bog povrni!

Ljubljana, 16. avgusta 1913.

Zalujoca rodbina Grebenc.

Slovenski profesorji o slovenskem učnem jeziku.

(Dalje.)

11. Slovenski učni jezik za vse predmete, »toda le pod pogojem, da se preuredi učni načrt za nemščino.«
»Nikakor pa ne gre, da se sedaj samo nekateri predmeti uče slovenski, ker pri tem preveč trpe radi nemščine drugi predmeti.

Zgodovinski pouk v gornjih razredih je pravzaprav nemška ura. Večno popravljanje v pripovedovanju učne snovi utruditi učitelja in učenca in jemlje zadnjemu vse zanimanje (in veselje) do predmeta.

12. Ako se vpelje slovenščina kot učni jezik za vse predmete, »bode to za učence gotovo bolj ugodno, kakor če bi se poučevalo nekaj predmetov nemški, nekaj slovenski. Učenci bodo dosegali gotovo veliko večje stvarno znanje, ker bodo vse posameznosti veliko hitreje, lažje in bolje razumeli v materinem kakor v tujem jeziku.«

Pomagano bode s tem mladini, narodu in državi, ki bo imela dosti stvarno veliko boljše podkovane mlade inteligence kakor sedaj. — »Kdor pa se bo učil nemščine samo v šoli, ne bo nikdar znal nemščine popolnoma, tudi če bi se vsi predmeti poučevali v nemščini.«

13. »... Utravizem se ni še nikjer izkazal in tudi tu (na naših srednjih šolah) je škodljiv. Učenca ne more toliko zanimati snov predmeta, če se mora z jezikom mučiti. Tako trpita učenec in predmet. Tretjič je to na škodo slovenščini sami.«
»V intelektualnem kakor tudi v moralnem oziru bode bolje, če se vpelje slovenski učni jezik. Učenec se v predmet, ki ga zanima, veliko bolj uglobi v materinem jeziku, ker se lažje izraža po svoje, ne da bi se moral krčevito držati besed, ki so v knjigi s tujim učnim jezikom, (kakor se navadno dogaja.) — Duševni obzor se mu mora veliko hitreje širiti in to mu je v vzpodbudo in zadoščenje.

14. »Učni jezik na vseh stopnjah srednje šole bode slovenščina, kajti le na podlagi materinskega jezika more učenec snov popolnoma razumeti. S tem bi bila učenca dana prilika, da se izobrazi v vseh predmetih brez težave v toliki meri, kolikor je sploh mogoče na srednjih šolah.«
»Ker bi bilo učenca z uvedbo slovenskega učnega jezika olajšano učenje v vseh predmetih, bi imel tudi več časa za učenje nemščine kot jezika, imel bi torej dvojen dobiček. Gotovo bi tudi izginila sedanja mržnja do učenja nemškega jezika, kar bi bilo velikega pomena.«

15. »Slovenski učni jezik za vse predmete v vseh razredih bode vplival intelektualno in moralno na vsak način ugodno, kar je nepotrebno dokazovati, ker dela predmet učencem seve manj težav, če se ga uči v bolj razumljivem jeziku. — Tudi bi bilo veselje do učenja pri učencih večje, nego pri sedanjih protinaravnih razmerah, ko mora učenec imeti čut, da njegov jezik ni sposoben za izražanje misli.«

16. »Ni nobenega dvoma po dosedanjih izkušnjah, da s slovenskim poukom pridobi mladina na svojem intelektualnem razvoju. — Dosedanja borba z nemško obliko ubije vsebino, duha!«

17. »Odgoja v tujem jeziku provzroča tako v jezikovnem kakor v splošnem oziru negotovost (nesigurnost), katere posledica je površnost, nezmožnost poglobiti se v bistvo vede itd.«

18. »Če poučujemo katerisibodi predmet s tujim učnim jezikom, se pregrešimo proti temeljnim pedagoškim načelom, vrh tega pa učence direktno oškodujemo, ker jih — (na korist tujemu jeziku) — ne moremo privesti do tistega poglobljenja v predmet, kakor je mogoče pri nemških učencih v njih materinem jeziku.«

19. »Bilo bi brez dvoma ugodno za intelektualni razvoj učencev, če bolj pa za moralni, ker bi bil konec polovičarstva. Torej bi tudi bilo ugodno za njih bodočnost. V prehodni dobi bi nekateri trpeli, — toda zdaj trpijo mnogi še hujše! — Nova vzgoja pa bo vzgojila nov zarod in nova doba bo bogato nadomestila vse trenutne težave.«

20. »Glavna zahteva vsake pedagogike je, da učenec obvladuje popolnoma en jezik, to je v tem slučaju materinščino. Zato mora biti učni jezik v vseh predmetih slovenščina.

Nobena okolnost ne ovira umstvenega razvoja naše srednješolske mladine tako kakor »dvojezičje«. — »Dvojezičje« je izmed prvih vzrokov nesamostojnosti, premale samozvesti in povsod v javnem življenju se pojavljajoče omahljivosti.

21. »Na podlagi materinščine naj si učenec pridobi poglobljeno splošno izobrazbo, ki naj ustvari iz učenčeve osebe — osebnost!«

»S pomočjo materinščine zamore učenec predmete vsebinsko in formalno pravilno umevati, kar je na podlagi tujega jezika izključeno. Pa ne samo duh, ampak tudi čut in predvsem voljo vzgojimo enakomerno in v tem oziru je treba temeljite reforme!«

(Za nemščino kot predmet več ur, uče jo naj germanisti, manj nemške literature, v berila več drugih sestavkov iz raznih predmetov in našim učencem pa več zanimanja za njo, ne pa mržnje!)

22. »Da bi to — (sc. slovenski učni jezik) povzdignilo moralno in intelektualno vrednost našega naraščaja, o tem ni dvoma. Saj baš utravizem naših šol povzroča utravizem, razklanost naših duš in značajev; — o izgubi moralnih in umskih sil, ki gredo edino za pridobitvijo — borm — (novih) t. j. tujih jezikov, niti ne govorim.

Drugo in kočljivo pa je vprašanje — o praktičnih posledicah, ki bi nastale iz te prenosne. — Mi absolutno rabimo nemščino, torej se je moramo tudi — naučiti. — To pa bi se dalo doseči na ta način, da odmerimo nemščini v nižjih razredih pet, če treba šest tedenskih ur, v višjih po 4, a še pri teh naj bi se bolj gojil — govor in praktična uporaba pisane besede: slovstvo le v pregledu, finese v slogu — naj ne bode naš cilj.

23. (Ako se bodo poučevali vsi predmeti slovenski), »si bodo učenci pridobili večjo samozavest in zaupanje v se in svoj jezik. Kedar se bodo naši dijaki tudi prepričali, da v najvišjih študijah ne odločuje jezik kot takšen, (da se goje znanstva in umetnosti), temveč le korenita podlaga po ljudskih in srednjih šolah, ki je pridobljena tudi z materinščino, se bodo tudi z večjim zaupanjem in večjo samozavestjo učili vsega, kar je treba znati in vedeti.

Vsi predmeti naj se torej učijo slovenski, »ker si na tak način dobi mladež v popolno last ne le stvarno raznih predmetov, temveč ono gibčnost v rabi materinščine, kakor jo vidimo pri vseh olikanih narodih. Koliko smo v miselni elasticiteti in v besedni gibljivosti že pridobili, ker smo le nekaj desetletij učili nekatere predmete slovenski, (in sicer samo na nižji gimnaziji)! — Kakšen bo pa še dobiček, če to polovičarstvo odstranimo in učimo vse predmete (razun nemščine) v slovenskem jeziku.«

24. »Sem odločno za slovenski učni jezik na naših srednjih šolah (razen pri nemščini), pod tem pogojem, da se pouk, oziroma učni načrt slovenskega jezika tako uredi, da postane res središče vsega pouka, kakor se to zahteva o nemščini na nemških srednjih šolah; 2.) pouk nemščine bode bolj praktičen, tako da se je vsak abiturijent priuči v tej meri, da je je popolnoma zmožen v govoru in pisavi.«

»Da je edino prava uredba ljudskih in srednjih šol, ako stoji na podlagi materinega jezika, t. j. ako se uče vsi predmeti v materinem jeziku, nam je dokaz dejstvo, da so se vsi narodi intelektualno in moralno pravzaprav še le razvijati začeli, ko se je začelo v narodnem jeziku v ljudski in srednji šoli poučevati.«

»Žalostno je, da se nam še ni posrečilo preustrojiti učnega načrta za slovenščino v smislu gori navedene važne naloge pouka materinega jezika v srednjih šolah.«
(Konec prihodnjic.)

Proti 22

zobobolu in gnjilobi zob
izborno deluje dobro znana
antiseptična

Melusine ustna
in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1
poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.
V tej lekarni dobivajo zdravniki tudi člani
bolniških blagajn juž. železnice, c. k. tobačne
tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.

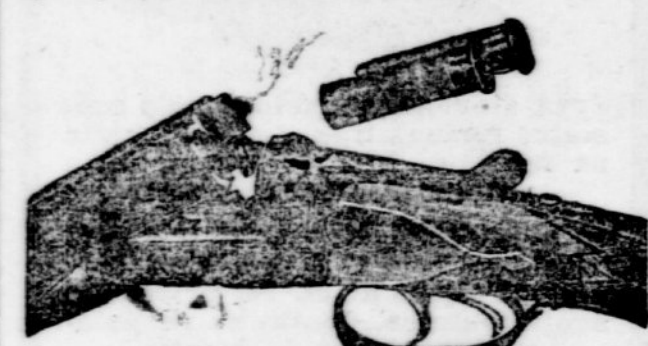
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarnar!
Prosim vlijudno, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izborno delujoče
antiseptične melusine-ustne
vode, katere je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje F. Hiti
Pred Skofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Ustanovljen 1845.
Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.
Apretura sukna.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Selenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

F.K. Kaiser, puškar
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebnih, vseh del koles (biciklov)
kakor tudi
umetelni ogenj po najnižjih cenah.
Popravila pušk, samokresov in biciklov
točno in solidno.
Cenovnik zastoj in poštne prosto.

AVG. AGNOLA
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.
Velika zaloga
**steklenine, porcela-
na, svetilk, zrcal,
šip, kozarcev, vrčkov**
I. t. d.
**Gostilniška in kavarnar-
ska namizna posoda**
po najnižjih cenah.

Fr. J. Zajec
Ljubljana, Karlova 9.
ZPRAŠANI OPTIK.
NAJVEČJA ZALOGA OČAL, SOLIC, KOP.
KOV, TOPLOMEROV, ZRAKOMEROV,
DALJNOGLEDOV, ZEIS, BUSCH, GUN.
ITO, MIKROSKOPOV, INSTRUMENTOV
ZA FOTENIJE, KINEMATO.
DELAVNICA Z ELEKTRONIM
OBRATOM, CENIKI BREZPLA.

! 500 kron !
Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balsam Rila Vaših kurjih oces, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin.
Cena lončka z garancijskim pismom 1 K.
Komeny, Kodice 1, Postfach 12/64 Ogrsko

„Zdravnik žolodca“ je najboljši liker za žolodca.
„Zdravnik žolodca“ je najboljši liker za žolodca.

Hotel Lloyd.
Restavracijo in najlepši gostilniški vrt
priporoča slavnemu občinstvu
KAROL TAUZES, hotelir na Sv. Petra cesti št. 7.
Gospice za pouk v kuhanju se vedno sprejemajo.

Potniki v Severno in Južno Ameriko
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
Avstro-Amerikana
Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos itd.
z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma,
električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na
katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.
ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.
Vožnja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.
Vsakovrstna pojavnika daje radevolje brezplačno in predaja vozne liste glavni zastopnik za
Kranjsko, Štajersko in Koroško
SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Brez konkurence!
F. L. Popper čevlji
za gospode in gospe so nogam
najbolj priležni, lični in najboljše
kakovosti. Naprodaj samo pri
JULIJ STOR, Ljubljana
Prešernova ulica št. 5.
Goysserski čevlji za turiste, higijski
čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.
K 12:50—16:50.

Kolesarji, zahtevajte
v lastnem interesu nemudoma brezplačno in pošt-
nino prsto prvi slovenski pravkar izšli
bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.
Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših
trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvevrstno
blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.
Karel Camernik & Co., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12,
Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanika delavnica in garaža.

Kupi se v mestu ali vojem trga
majhna, dobro vpeljana

trgovina s čevlji

Ponudbe s ceno do 24. t. m. pod
naslov „A. B. poštno ležeče Radeče pri
Zidanem mostu.“ 2890

Odda se vinska klet

v Šelenburgovi ulici šte. 6
tako ali pozneje.

Poizve se istotam v II. nadstr., desno.

Lepo pritlično stanovanje

obstoječe iz 4 sob z vsemi pripadki
se odda za november 1913 v Knafljovi ulici 5.
Podrobnosti v upravnistvu „Nar. tiskarne“.

Glavno zastopstvo

za Ljubljano in Kranjsko dobro upeljane in slovite tuzemske zavarovalne družbe
: : se zopet obnovi. : :

Centene ponudbe (od izvežbanih uradnikov, ki so že z uspehom opravljali akvizitorska
dela, imajo prednost) z označbo referenc pod „Trajna namestitve F. 129“ na anončni biro
Kienreich, Gradec. 3883

Samo K 4-85 ura, verižica, vžigalo s 6 užigalniki.
Krasna fantazijska srebrna remontoarska ura za gospode.

Soliden, ploščnat in bogato graviran oklop z jako dobrim anker-delom,
točno idoča z triletnim pisanim jamstvom, z elegantno ameriško
double-zlato kavalir-verižico in modernim nikelnastim žepnim vži-
galom s 6 rezervnimi vžigali, zadostujoči eno leto. Vse skupaj proti po-
vzetju za samo K 4-85.

Pri naročilu 6 garnitur, se da 1 garnitura zastoj.
Trgovina ur Schaechter Leopold
Dunaj 184—XVI 2 Lerchenfeldergürtel 5. — Zamenja ali denar vrne.

: Na patentiranem dr. Gasparyjevem :

stroju za strešno opeko

dela mnogo sto obratov. Tudi na

dr. Gasparyjeve votloskladovne betonske stroje,
cementne zidne opeke, plošče, drenažne cevi itd.

Oblike za stopnice, cevi, beton. stebre itd.

Tovarna strojev

Dr. Gaspary & Co., Markranstädt pri Lipskem.

Obisk dobrodošel.

Korespondenca češka.

Katalog št. 24 zastoji.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

vozniških koles

Šivalni stroji

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.

Pisalni stroji
„ADLER“

Pletilni stroji
vseh velikosti.

Ali ste oženjeni?

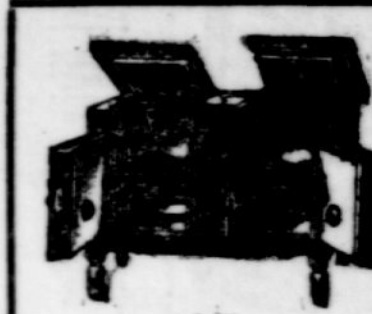
Potem zahtevajte nove
vzorke 3 za 1 K, 6 za
1 K 80 h, 12 za K, 3-4z
ilustrovan cenovnik i
zdravniški nasveti
gratis in franko (zaprite
30 h). L. Šinge.
higienična man-
šaktura, Dunaj, L.
Wiesingerstr. 8 F

Lep, svetel lokal

pripraven za pisarno ali komptoir
se odda.

Poizve se:

Miklošičeva cesta 18, I. nadstr. 2892

Ledenice
z izbornim hladil-
nico, močno cin-
kasto pločevino,
vložene s stekle-
nimi ali mramor-
natimi deskami,
nadaje
hladilnice za
gostilne, mesar-
je in mlekarne
dvor. dobavitelj v Plznu.
I. E. Rudolt, c. in kr. izdeluje stro-
kovna trdka

Kleparskega pomočnika

sprejme Primož Justin, kle-
par na Viču pri Ljubljani.
2881

Vrtnar

oženjen, 34 let star, z 1 otrokom, dobra moč,
izvežban v sadjereji, zelenjavi, cvetličju in
parkih ter je bil samostojni trgovski vrtnar
išče trajno mesto pri graščini ali zavodu.

Prijazne ponudbe na Ivan Toplay,
Gradec, Schlesstatigasse št. 2., II. nadstr.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Pisarniški vodja

30 let star, vsestransko izobražen, z
desetletno prakso, več knjigovodja,
korespondent in stenograf, govori in piše
slovnično razum slov. še hrvaški, nemški
in laški jezik, želi stalne službe na Slo-
venskem. Tudi kot hran. uradnik, bla-
gajnik ali tajnik kake mestne občine,
oz. kot solicitor. Cenj. ponudbe pod
„Sinceritas“ glavno poštno ležeče Trst.

Prva slovenska izdelovalnica mo-
stnih, živinskih in drugih tehnic
za trgovino in obrt, stavbeno in
umetno ključavničarstvo

Iv. Rebek
Celje, Poljska ul. št. 14, priporoča
svoje tehnic. Ceniki na razpola-
go brezplačno in franko.

Seydlin

Najbolje za zoba

Kupiti se želi

starine

vseh vrst, kakor silke, vložena in
rezljana oprava, skrinje, mož-
njike iz vezanih bisorov, bar-
vaste steklene predmete, porcela-
naste predmete, stara nakitja, orožje itd.

Ponudbe pod 2887

„Schlosseirichten“, Ljubljana,
poste restante.

Meblovana mesečna soba

s posebnim vodom, 2886

se takoj odda na Vrtači šte. 3.
Na željo tudi s hrano. Al. Korsika.

Skoraj nov pisalni stroj

se zasebno prav ceno prodaja.

E. W. Ljubljana, Bleiweisova cesta
šte. 1./I. 3. 2889

Velik koncert

se vrši

jutri, v nedeljo 17. avgusta t. l. na
prostornem vrtu pri Travnu na
Glincah - Viču.

Záčetek ob 4. uri pop. Vstopnina prosta.

za dobra gorka in mrzla jedila ter pristno
pijačo bode preskrbljeno. K obilni udeležbi
vkljudno vabi J. Traun.

Pri neugodnem vremenu se vrši koncert
v salonu. 2124

Stanovanje

v I. nadstropju z eno veliko sobo, ku-
hinjo, delom vrta in drugimi pritliklinami
se odda za novembrov termin na
Dunajski cesti 71. Poizve se v pritličju.
2880

Učenec

zdrav in krepak, poštenih starišev, ki
ima veselje do trgovine, s primerno
šolsko izobrazbo, se sprejme pri A.
Kašman, trgovcu z železnino v
Škofji Loki na glavnem trgu.

Stanovanje

v podpritličju z 2 sobama, kuhinjo
jedilno shrambo in drvarnico

se da takoj v najem.

Naslov pove upravnistvo „Sl. Naroda“.
2808

Za njive in travnike, za sadje, zelenjad,
za žito, vinograd, moraš žlindre pridat.

Tomasova žlindra

zvezdne

znamke

je priznana najboljša in po ceni fosforatokislo gnojilo za jesensko setev.

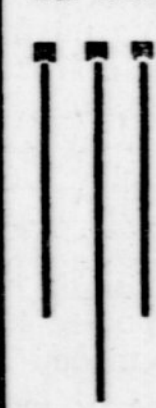
Gotov učinek! — Bogat donese! 2885

Pozor! Tomažova žlindra zvezdne znamke se prodaja le v plom-
biranih, z zvezdo zaznamovanih vrečah. Za vsebino fos-
forove kisline, ki je na vrečah označena, se da popolno jamstvo.
Zalogo zvezdne znamke Peter Majdič v Celju. Naročila na debelo in
ima veletrgovina »Merkur« drobno se takoj izvrše.

Narodna tiskarna

== v Ljubljani. ==

Telefon
št. 85.

Se priporoča v izvršitev
vseh tiskarskih del, ka-
kor: časopisov, knjig, tis-
kovin za urade, hranilnice
in posojilnice, cenikov,
okrožnic, jedilnih listov,
mrtvaških listov itd. itd.

Telefon
št. 85.

Priporoča se domača

konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Predaja trgovine.

Radi pomanjkanja prostora sem primoran opustiti mojo špecerijsko, detajlno trgovino
(Mestni trg št. 26) ter vkljudno naznanjam, da sem jo predal v nadaljno vodstvo firmi

Viktor Schiffrer („Pri Bučarju“, Mestni trg).

Zahvaljujoč se p. n. odjemalcem za meni v tako veliki meri izkazano zaupanje, prosim,
da je prenesete tudi na mojega naslednika.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. Krisper.

Prevzetje trgovine.

Na poleg stoječe naznanilo se naslanjajoč, dovoljujem si mojim p. n. odjemalcem
vkljudno naznaniti, da sem prevzel tu dobro znano detajlno

špecerijsko trgovino firme Ant. Krisper.

Z vkljudno prošnjo, da naj se blagovoli mojemu predniku izkazano zaupanje v isti meri
prenesti tudi name, bilježim

z odličnim spoštovanjem

Viktor Schiffrer

(„Pri Bučarju“).

2879

Mlad, spreten, odvetniški 2874

solicitator

z večletno odvetniško in nekajletno notarsko prakso, vešč koncepta in samostojnega pisarnovodstva, želi prenesti službo. Nasl. pri upr. „Sl. Nar.“

Dobro ohranjeno, zelo lahko 2842

kolo prodaja

Ivan Rozman, Florijanska ul. 24.

Dva dijaka

sprejme na hrano in stanovanje
Janko Likar, mestni učitelj, Nova ulica št. 3. I. nadstropje.

Deklica

Izučena v šivanju, salviranju, likanju in izvežbana tudi v gospodinjstvu ter je služila že pri več plemenitih rodbinah, želi službo v kakšni slaščičarni ali kot pridna deklica v kakšni boljši rodbini. Gre tudi kot gospodinja in kakšni plemeniti rodbini na grajsko. — Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Izurjen

stenograf - strojepisec

ali stenografinja 2799

se sprejme takoj ali pozneje.

Dr. Kolšek, Laški trg.

Dva krasna 3letna 2748

bernhardinca

eden dolgodlak in drugi kratkodlak. Na verigi sta zelo huda, a spuščena pa krotka. Priporočljiva za samotna posestva ali tovarne. Cena vsakemu 150 K. Več pove upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod šifro „Bernhardinec“.

Dobro ohranjen 12—15 konjskih sil močan

stroj za pesek

transmisije in prednji nastavki, odbijalne plošče, krožna žaga, jermenje itd. se zaradi opustitve podjetja ceni primerno

prodajo.

Vpraša se pri tvrdki Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg. 2811

Išče se kuharica

obenem gospodinja

k samostalnemu gospodu na deželi na Kranjskem. Nastop službe takoj. — Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod št. „2835“.

G. Skrbic

Zagreb, Ilica 40.

Tvornica žaluzij rolet, lesenih in železnih vetrnic

Telefon 492.

Ceniki in troškovnik na zahtevo brezplačno.

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatli za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Della Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: Lekarne Mariabill, Budapesta, VI. Liszt Ferenc-tér 20 po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Iščem 2825

za dva otroke resno in ljubeznjivo

gospodično

ev. penzionirano učiteljico, katera bi nekoliko gospodinjstva razumela.

Ponudbe upravništvu „Slov. Naroda“.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja: 535

Šmbožev trg št. 9.

1995 Prva domača tovarna

omar za led

Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.

Prevzemajo se vsa v stavbno in pohištveno: mizarstvo spadajoča: dela, katera se točno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Zajamčen uspeh ali denar nazaj.

Zdravilniški izkaz o izvršnem učinku.

Bujne, lepe prsi

dobite ob rabi med.

Dr. A. Rixa kreme za prsi

oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Poizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8.—. Razpošiljanje strogo diskretno. 2680

Kos dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E

Zaloga v Ljubljani: Lekarne pri „Zlatem jelenu“, drogeriji Kanc in „Adrija“.

Gramofonske plošče

Triglav-Rekord in Sava-Rekord

z najnovejšimi slovenskimi posnetki

so izšle in se dobe v

:: ateljeju za gramofone ::

A. Rasberger, Ljubljana

Sodna ulica št. 5.

Največja zaloga godbenih avtomatov in gramofonov.

Cen. gg. gostinčarjem posojem godbene avtomate brez vsakega plačila in dajem še od nabranega denarja odstotke. — Kdor rabi tedaj avtomat, naj se zgleda — tudi pisмено Ako imate gramofon, pošite po seznam naj-novejših plošč. ::

Carl Kronsteinerja

proti vremenom odporne apnene

façadne barve

obavstveno varovane

V 50 različicah od 24 h kilogram naprej.

Ze desetletja najbolj preizkušene, prekašajo vse ponarobe. Edini primerni pleskalni material za že pobarvana pročelja.

Emailne fasadne barve, ki se ne od-barvajo, da-jo se umivati, krijejo z eno potezo, brez grundiranja, emailne trde, porabne samo pomešane z mrzlo vodo. Raz-kuževalne, nestrupene, porodne. Idealno barvanje za notranje prostore, še ne podbarvane fasade, lesene stavbe, ka-kor kolnice, paviljone, plotove itd. Dobivajo se v vseh niansah, stroškov za štirjaški meter 5 vinarjev. Knji-ge z vzorci in prospekti zastoj in pošt-nine prosto.

Carl Kronsteiner, Dunaj III., Hauptstr. 120.

Glavna zaloga za Ljubljano: Brata Eber-

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe,
graver in izdelovatelj
kavčakovih stampilij
Ljubljana, Šolenburgova ulica 1.
Ceniki franko.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke, slamnike
cilindre, čepice itd.
najnovejše fasone
po najnižji ceni.
Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto.

Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

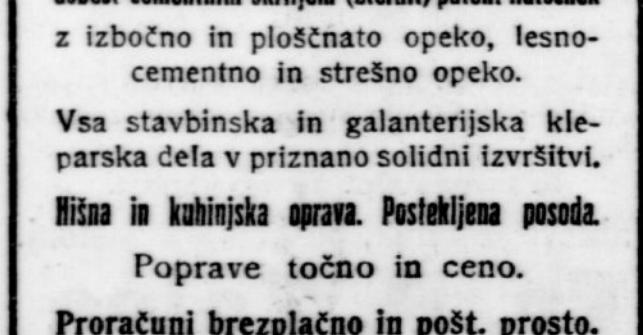
Teodor Korn
(poprej Henrik Korn)
pokrivalec streh in klepar, vpeljalet
strelododov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.
Priporoča se sl. občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter po-
krivanje z angleškimi, francoskim in
tuzemskim škrljem z
asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-
cementno in strešno opeko.
Vsa stavbinska in galanterijska kle-
parska dela v priznani solidni izvršitvi.
Nišna in kuhinjska oprava. Posteljena posoda.
Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

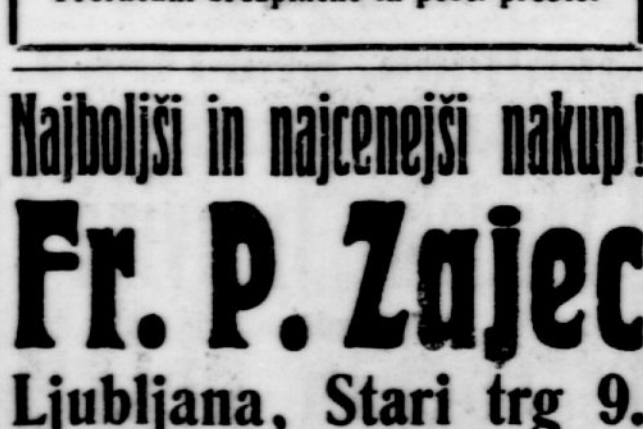
Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.
Predno se obrnete drugam, oglejte si
mojo bogato zalogo pravih, najfinjših
švicarskih ur iz
zlata in srebra, ure
za dame z diamanti
in briljanti, zapest-
nice, uhane, vratne
verize, poročne
in druge prstane,
krasne nastavke iz
kisa srebra, na-
mizna orodja itd.
Zahtevajte cenik,
pošljem ga zastoj!
Vsa popravila izvršujem v svoji lastni
delavnici točno in solidno.

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo
tvrdke G. HELL & COMP.
Priporočeno od najodličnejših zdravnikov, se v skoro vseh evropskih državah s sijajnim uspehom rabi proti izpuščajem vsake vrste
zlasti proti kroničnim in lažnim na glavi in parazitskim izpuščajem. Bergerjevo kotranovo milo obsega 40 od-
stotkov lesnega kotrana in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jih pride na trg.
Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.
Miloje kotranovo milo za odstranitev vseh nečisto-
st, proti izpuščajem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekojivo kosmetično sredstvo in kopalo milo za vsakdanjo rabo je:
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.
Za radikalno zdravljenje proti lapananju las in boleznim lasišča rabimo
Bergerjevo tekoče kotranovo milo.
Izvrstne uspehe kot odlična kožna sredstva dosežajo na-
dalje Bergerjeva medicinska mila brez kotrana:
Bergerjevo boraksovo milo
proti ogreom, pogam in prhlju ter kompozicije z ben-
coem, žveplom, žveplanim mlekom, naftolom in timolom
in druga v brošuri priporočana.
Cena komada vsake vrste 70 h z
navedilom vred. Zahtevajte pri na-
kupu izrecno Bergerjevo kotranovo
milo in boraksovo milo in glejte na vsi
vredoljubno varstveno znamenje in na
poleg asocijati podpis firme G. Hell &
Comp. na vsaki etiketi. —
Odlisovano s častno diplomom
na Dunaju leta 1888 in s zlato
svetnjo v Parizu leta 1904.
Dobiva se po vseh lekarnah in zadevnih trgovinah
Na debelo: 1383
G. Hell & Comp., Dunaj, I., Riberstrasse 8.
V Ljubljani se dobiva v lekarnah:
Milana Leustika dodik, Ph. Mr. Josip
Götscher, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl.
Trankoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo
tvrdke G. HELL & COMP.
Priporočeno od najodličnejših zdravnikov, se v skoro vseh evropskih državah s sijajnim uspehom rabi proti izpuščajem vsake vrste
zlasti proti kroničnim in lažnim na glavi in parazitskim izpuščajem. Bergerjevo kotranovo milo obsega 40 od-
stotkov lesnega kotrana in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jih pride na trg.
Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.
Miloje kotranovo milo za odstranitev vseh nečisto-
st, proti izpuščajem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekojivo kosmetično sredstvo in kopalo milo za vsakdanjo rabo je:
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.
Za radikalno zdravljenje proti lapananju las in boleznim lasišča rabimo
Bergerjevo tekoče kotranovo milo.
Izvrstne uspehe kot odlična kožna sredstva dosežajo na-
dalje Bergerjeva medicinska mila brez kotrana:
Bergerjevo boraksovo milo
proti ogreom, pogam in prhlju ter kompozicije z ben-
coem, žveplom, žveplanim mlekom, naftolom in timolom
in druga v brošuri priporočana.
Cena komada vsake vrste 70 h z
navedilom vred. Zahtevajte pri na-
kupu izrecno Bergerjevo kotranovo
milo in boraksovo milo in glejte na vsi
vredoljubno varstveno znamenje in na
poleg asocijati podpis firme G. Hell &
Comp. na vsaki etiketi. —
Odlisovano s častno diplomom
na Dunaju leta 1888 in s zlato
svetnjo v Parizu leta 1904.
Dobiva se po vseh lekarnah in zadevnih trgovinah
Na debelo: 1383
G. Hell & Comp., Dunaj, I., Riberstrasse 8.
V Ljubljani se dobiva v lekarnah:
Milana Leustika dodik, Ph. Mr. Josip
Götscher, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl.
Trankoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo
tvrdke G. HELL & COMP.
Priporočeno od najodličnejših zdravnikov, se v skoro vseh evropskih državah s sijajnim uspehom rabi proti izpuščajem vsake vrste
zlasti proti kroničnim in lažnim na glavi in parazitskim izpuščajem. Bergerjevo kotranovo milo obsega 40 od-
stotkov lesnega kotrana in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jih pride na trg.
Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.
Miloje kotranovo milo za odstranitev vseh nečisto-
st, proti izpuščajem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekojivo kosmetično sredstvo in kopalo milo za vsakdanjo rabo je:
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.
Za radikalno zdravljenje proti lapananju las in boleznim lasišča rabimo
Bergerjevo tekoče kotranovo milo.
Izvrstne uspehe kot odlična kožna sredstva dosežajo na-
dalje Bergerjeva medicinska mila brez kotrana:
Bergerjevo boraksovo milo
proti ogreom, pogam in prhlju ter kompozicije z ben-
coem, žveplom, žveplanim mlekom, naftolom in timolom
in druga v brošuri priporočana.
Cena komada vsake vrste 70 h z
navedilom vred. Zahtevajte pri na-
kupu izrecno Bergerjevo kotranovo
milo in boraksovo milo in glejte na vsi
vredoljubno varstveno znamenje in na
poleg asocijati podpis firme G. Hell &
Comp. na vsaki etiketi. —
Odlisovano s častno diplomom
na Dunaju leta 1888 in s zlato
svetnjo v Parizu leta 1904.
Dobiva se po vseh lekarnah in zadevnih trgovinah
Na debelo: 1383
G. Hell & Comp., Dunaj, I., Riberstrasse 8.
V Ljubljani se dobiva v lekarnah:
Milana Leustika dodik, Ph. Mr. Josip
Götscher, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl.
Trankoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo
tvrdke G. HELL & COMP.
Priporočeno od najodličnejših zdravnikov, se v skoro vseh evropskih državah s sijajnim uspehom rabi proti izpuščajem vsake vrste
zlasti proti kroničnim in lažnim na glavi in parazitskim izpuščajem. Bergerjevo kotranovo milo obsega 40 od-
stotkov lesnega kotrana in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jih pride na trg.
Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.
Miloje kotranovo milo za odstranitev vseh nečisto-
st, proti izpuščajem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekojivo kosmetično sredstvo in kopalo milo za vsakdanjo rabo je:
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.
Za radikalno zdravljenje proti lapananju las in boleznim lasišča rabimo
Bergerjevo tekoče kotranovo milo.
Izvrstne uspehe kot odlična kožna sredstva dosežajo na-
dalje Bergerjeva medicinska mila brez kotrana:
Bergerjevo boraksovo milo
proti ogreom, pogam in prhlju ter kompozicije z ben-
coem, žveplom, žveplanim mlekom, naftolom in timolom
in druga v brošuri priporočana.
Cena komada vsake vrste 70 h z
navedilom vred. Zahtevajte pri na-
kupu izrecno Bergerjevo kotranovo
milo in boraksovo milo in glejte na vsi
vredoljubno varstveno znamenje in na
poleg asocijati podpis firme G. Hell &
Comp. na vsaki etiketi. —
Odlisovano s častno diplomom
na Dunaju leta 1888 in s zlato
svetnjo v Parizu leta 1904.
Dobiva se po vseh lekarnah in zadevnih trgovinah
Na debelo: 1383
G. Hell & Comp., Dunaj, I., Riberstrasse 8.
V Ljubljani se dobiva v lekarnah:
Milana Leustika dodik, Ph. Mr. Josip
Götscher, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl.
Trankoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Dijaki

ali gospodične

se sprejmejo ceno na stanovanje in hrano
pri boljši rodbini. Vprašati je na
Mostnem trgu št. 25. I. nadstr.

5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahte-

vate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči

glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino

potrebni porabnih predmetov in pri-

mernih daril, ki ga pošljem vsakomur za-

stoj in poštne prosto.

Razpošiljalnica JAN KONRAD, c. in kr. dvorni do-

bivatelj, Most št. 2399 (Česko).

Prave niklaste žepne ure K 4'20, 5'— in

več. Niklaste budilke K 2'90, harmonike

K 5'—, vijoline K 5'80, samokresi K 8'—.

Razpošilja se proti povzetju ali predplačilu. Brez

rizika. — Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Proda se nova

HIŠA

v Zatični na Dolenjskem

10 minut od cerkve, 20 minut od ko-

lodvora. Krasna lega, v zdravem zraku

in z lepim razgledom. 6 opremljenih sob,

kuhinja in 12. metrov dolg mostovž,

3 obokane kleti, strelod, vodnjak.

Sadni vrt in vinograd s 3000 koprskimi

trtami in mnogo zemljišča. Pojanila daje

Ludovik Rikobelli št. 34. Zatična.

G. Flux

Gospodna ulica 4,

I. nadstropje, levo. 2865

Uradno dovoljena, že 20 let obsto-

ječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

je v udobnost cenj. občinstva zopet v

središču mesta.

Priporoča in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor

privatno trgovsko in gostilniško osebje

izbira različnih služeb, zlasti za žensko

vestna in kolikor možno hitra postrežba

zagotovljena.

Pri vnanjih vprašanjih se prosi znanja za odgovor

Bleščeče belo perilo.

Kakor na solncu beljeno — izgleda

perilo po polurnem kuhanju s primesjo

Persil

MODERNO PRALNO SREDSTVO

Persil ne vsebuje — kljub svojemu

hitremu učinku — nikakih perilu

škodljivih snovi. Zajamčeno neškod-

ljivo pralno sredstvo.

TOVARNA:

Gottlieb Voith

DUNAJ III. 1.

Naprodaj po vseh trgovinah.

Že od l. 1868 sijajno preizkušeno

Bergerjevo medicinsko

kotranovo milo

tvrdke G. HELL & COMP.

Priporočeno od najodličnejših zdravnikov, se v skoro vseh evropskih državah s sijajnim uspehom rabi proti izpuščajem vsake vrste

zlasti proti kroničnim in lažnim na glavi in parazitskim izpuščajem. Bergerjevo kotranovo milo obsega 40 od-

stotkov lesnega kotrana in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jih pride na trg.

Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.

Miloje kotranovo milo za odstranitev vseh nečisto-

st, proti izpuščajem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekojivo kosmetično sredstvo in kopalo milo za vsakdanjo rabo je:

Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.

Za radikalno zdravljenje proti lapananju las in boleznim lasišča rabimo

Bergerjevo tekoče kotranovo milo.

Izvrstne uspehe kot odlična kožna sredstva dosežajo na-

dalje Bergerjeva medicinska mila brez kotrana:

Bergerjevo boraksovo milo

proti ogreom, pogam in prhlju ter kompozicije z ben-

coem, žveplom, žveplanim mlekom, naftolom in timolom

in druga v brošuri priporočana.

Cena komada vsake vrste 70 h z

navedilom vred. Zahtevajte pri na-

kupu izrecno Bergerjevo kotranovo

milo in boraksovo milo in glejte na vsi

vredoljubno varstveno znamenje in na

poleg asocijati podpis firme G. Hell &

Comp. na vsaki etiketi. —

Odlisovano s častno diplomom

na Dunaju leta 1888 in s zlato

svetnjo v Parizu leta 1904.

Dobiva se po vseh lekarnah in zadevnih trgovinah

Na debelo: 1383

G. Hell & Comp., Dunaj, I., Riberstrasse 8.

V Ljubljani se dobiva v lekarnah:

Milana Leustika dodik, Ph. Mr. Josip

Götscher, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl.

Trankoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

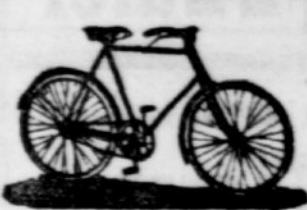
Učenko

sprejme takoj v trgovino

Obleke po meri B. Götzl Ljubljana

najnovije oblike pri: Mestni trg 19 — Stari trg 8.

Pozor kolesarji!

Namesto K 120
samo kron 80.

Franko na vsako
postajo.

V reklamne namene razpošljam 200 novih svetovno znamenitih **grških** dvokoles model 1913, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem namesto za K 120, za 80 K. S torbami prostim tekom K 95 — s poštno vred. Ze rabljena kolesa od K 40 — naprej. Nova čvrsta guma po K 5 —, 6 —, 7 —, 8 —, zračne cevi po K 3 —, 4 —, 5 —. Svetiljke, zvonci, pedalji in vsa ostala pritrilina po cenah na debelo. Popravila, emajliranje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa naplačila K 20 —. Plačevanje na obroke izključeno. Cenovniki gratis in franko. Srbo-hrvaško dopisovanje. 1069

Tvorniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev
A. Weissberg, Dunaj II.
Untere Donaustrasse šte. 23/III.

Pege

in vse napake polti, ogrce, rdečo raskavo kožo, celo gube odpravi samo in edino **dr. A. Rix Pasta Pompadour** v malo dneh. Obilno preiskano in spoznano za zar. neškodljivo. Od mnogih profesorjev in zdravnikov najbolje pripočeno. Ob neučinku denar nazaj. Poizkusna škatlica K 1 —, velika K 3 —. **Kos. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX.**, Bergasse 17/E. Zaloge v Ljubljani: **Lekarna pri „Zlatem Jelenu“**, drogerija **A. Kanc** in drogerija „**Adria**“.

2681

Ottoman tukaj, Ottoman tam,

povsod me iščejo, povsod ljubijo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“

Rezervni fond K 58.461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

čigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani

v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

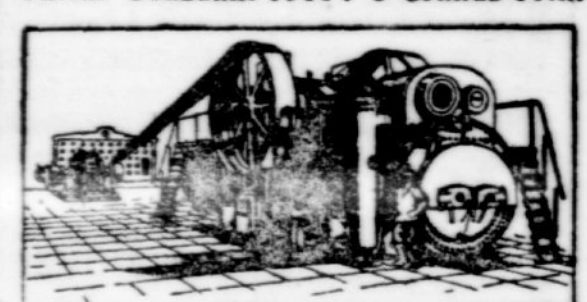
R. WOLF

Devin - Buckau.

Podružnica:

Dunaj III, Am Heumarkt 21.

Bruselj, Buenos Aires 1910, Roubaix, Turin. Draždani 1911: 8 Grands Prix.

Lokomobili z nasičeno in preogreto paro.

Originalna konstrukcija Wolf 10—800 k. s.

Najizdatnejša poraba sile za vse obrti.

V celem izdelanih okoli 1 milijon k. s.

Gosp. in konsumno društvo v Lokvi pri Divači
preda svojo

prodajalno

z mešanim blagom.

Prodajalna je pri glavni cesti na lepem prostoru, ter je lepo opremljena, priprava je tudi za trgovino na debelo, ker stoji ob tako prometni cesti. Oddaljena je 3/4 ure pešpoti od železniške postaje. Zraven prodajalne se proda na željo kupca tudi lep travnik, vse prav pod ugodnimi pogoji. 2843

.. Pojasnila in pogoji pri načelstvu. ..

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča
Narodna tiskarna.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osebn vlak na Škofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

1-30 popoldne. Osebn vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-40 popoldne. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-48 zvečer. Osebn vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osebn vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osebn vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždani, Prage, Linc, (London) Vlissingen, Monakovo, Solnograd, Inomost, Beljaka, Trzica, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-52 dopoldne. Osebn vlak iz Trzica, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linc, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osebn vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Linc, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osebn vlak od Trsta, Gorice, Trzica, Jesenice, Linc, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Trzica, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenice z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždani, Prage, Dunaja, Linc, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-16 zvečer. Osebn vlak iz Trsta, Gorice, Trzica, Jesenice, Dunaja, Linc, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

9-00 zvečer. Osebn vlak iz Jesenice, Radovljice, Kranja, Škofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

9-18 po noči. Osebn vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osebn vlak iz Trsta, Gorice, Trzica, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: **7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-20 ob nedeljah in praznikih).**

Prihod iz Kamnika: **6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).**

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

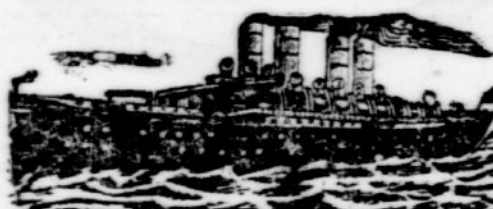

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preizkušene. — Ilustrovani ocniki zahtevni.

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Ivernica iz Trsta dne 10. avgusta 1913.

Saxonia iz Trsta dne 24. avgusta 1913.

Pannonia iz Trsta dne 7. septembra 1913.

Iz Liverpoola:

Lusitania dne 2. in 23. avgusta, 13. septembra, 4. oktobra, 1913.

Mauretania dne 9. avgusta, 30. avgusta, 20. sept., 11. oktobra 1913.

Carmania dne 12. avgusta, 9. septembra, 18. oktobra 1913.

Campania dne 16. avg., 6. sept., in 27. septembra 1913.

Caronia dne 26. avgusta, 23. sept. 25. oktobra 1913.

Pojasnila, vozne karte:

Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25

Dunaj I., Kärntnerring 4, Trst, Via Ghega 8, pri vseh agenturah v deželnih glavnih mestih, vseh potovalnih pisarnah, pri trdnici Thomas Cook & sin, pri vseh Lloydovih agenturah in agentih Dalmatie. — Cene: III. razred Trst-New York: za v Kanado potujoče K 120 za prostor, za v Združene države potujoče K 140 s pristojbino za osebo.

Izboljšajte promet v svoji gostilni

2150 z izvršnim cenim

plzenjskim pivom

.. iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejovicah. ..

Največja čisto slovanska pivovarna. 2505

Zaloga v Ljubljani: V. H. Rohrmann.

zaloge v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru itd.

Poskusite to pivo v slovanskem grandhotelu „Balkan“ v Trstu, Via della Caserma in v slovanskem hotelu „Lacroma“ v Građežu.

Modely 1913

7/6 H.P. 2000

19/0 H.P.

Automobily

Laurin & Klement

del. dr.

Tvornica v Mladi Boleslavi.

Naročila sprejema **A. Parzer-Mühlbacher,**

Imperialgarage, Građec, Pestalostrasse 37.

Štajersko slivovko

tropinovec, brinjevec, vse vrste likerjev ter

medicinalna žganja

in sicer štajerski konjak, borovničev, vinsko žganje, žganje iz šipkovih jagod priporoča

edina žganjarna

ROBERT DIEHL v Celju

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1912:

.. **K 214,160.979—.** ..

C. kr. priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjižice 30. julija 1913:

.. **K 70,963.302—.** ..

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vogal Marijin try-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in reserve 52,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančni stroke spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje bančnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodarja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. 1660

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41.

Pfaff šivalni stroji

so priznane najboljše.

Pouk šivanja in vezenja na stroj brezplačen.

NOVOST: Najnovejši brzošivalni stroj za krojače, obrtnike, brez čolnička, do 3000 vbojajev v 1 minuti. Dobi se le pri

Ign. Vok specialna trgovina šivalnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ulica šte. 7.

Desetletno jamstvo. — Ceniki zastoj in poštne prosto.

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priloga svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremišljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Vsak dan svež sladoled in ledena kava

se dobi
v slaščičarni
J. ZALAZNIK
Stari trg št. 21.

G. Čadež
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančeve manuf. trgovine
priporoča
**klobuke
slamnike**
čepice, razno moško perilo,
kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solnčnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Prvovrstna in najboljša

kolesa

sedanjosti.

Specialna trgovina s kolesi in deli

Ana Gorec, Ljubljana

Marije Terezije cesta šte. 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja).

Zahtevajte cenik. Rabljena kolesa od 25 K naprej. Izposojevanje koles.

Prihranite mnogo denarja! Se danes!
: pišite za zbirko odrezkov sukna :

odrezkov

volnenega in
modnega blaga

odrezkov

razne prave
svile itd. itd.

dobro znane tvrdke

V. J. Havliček brata, kopališče Podčrbrady.

Uzorci franko. Le kratak čas.

Istotako pošljamo še novo zbirko novosti modnih barbatov, flanel in zimskih blaga. Zavoj 40 m lepih razreznih kosov blaga za 18 K poštne prosto. Uzorci tega ne pošljamo. Ker v nas so pravi.

Koroško!

Koroško!

Edino slovensko narodno podjetje!

Hotel TRABESINGER

v Celovcu, Velikova cesta šte. 5.

Podpisana voditeljica „Hotela Trabesinger“ se vlijudno priporoča vsem velen. slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnega vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah, prijetno slovensko družbo.

Slovenci, ustavljajte se samo v edini slovenski narodni gostilni „HOTEL TRABESINGER“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojni obisk se toplo priporoča voditeljica hotela

Leon Alojzija.

POZOR! NA OBROKE! BERITE!
Prva, največja, najstarejša in najposobnejša slovenska trdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na avstrijskem jugu. Velikanska trgovina vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene matice in sodno zaprišeženi strokovnjak c. kr. dež. sodnije

»Zvezda« nasproti : nunske cerkve : Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti : nunske cerkve :

Klavirji, pianini in harmoniji
najslavitejših svetovnih trdk
Bösendorfer, Rudolff (ne An-
ton) Stolzhammer, (najboljši
: angleški sistem sedanosti),
Höhl & Heitzmann (neprekos-
ljivi pianini z Lexovo mehaniko),
Bratje Stingl, Czapka, Laub &
Gloss (koncertni 7/4 okt. pianini)
in Hörügel (amer. harmonij od
90 K naprej), imam le jaz, njih
edini zastopnik za Kranjsko v
velikanski zalogi in izbiri (vedno 30 do 40 instrumentov).
Zato svarim pred nakupom event. falsifikatov ali navidezno
cenega bofelna zlasti, ker vsakdo kupi pri meni na obroke od K 15 naprej prvovrsten in-
strument goraj omenjenih najboljših trdk z resnično 10letno postavnoobvezno garancijo.
Tudi preigrani klavirji v zalogi. Zamena najugodnejša. Uglasevanje in popravila sol. in ceno.
Nobena druga trdka ne zamore nudit tako cenega, ugodnega in zanesljivega nakupa že zategadelj,
ker goraj označene prve tovarne ne dajo svojih klavirjev na Kranjskem nikomur v zalogo kakor
edino meni in drugič pa zato, ker je ta kupčija moj postranski zaslužek in brez vsake režije.

Avtomobilna zveza

Idrija - Logatec,
kolodvor.

Idrija - Logatec,
kolodvor.

Odhod iz Idrije:	Prihod v Logatec:	Odhod iz Logatca:	Prihod v Idrijo:
ob 6:— zjutraj	ob 7:50 zjutraj	ob 8:30 zjutraj	ob 10:20 zjutraj
12:— popoldan	1:40 popoldan	2:30 popoldan	4:— popoldan
3:30 popoldan	5:10 popoldan	6:30 popoldan	8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:	Cene s kombiniranim avtomobilom
4649	
I. razred za osebo	I. razred za osebo
Idrija - Logatec ali nasprotno K 3:—	Idrija - Logatec ali nasprotno K 3:—
Idrija - Godovič 1:50	Idrija - Godovič 1:50
Godovič - Hotedrška 1:50	Godovič - Hotedrška 1:50
Hotedrška - Logatec 1:50	Hotedrška - Logatec 1:50

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Najhitrejša
in najsigurnejša
vožnja

v Ameriko

je z ekspresnimi cesar-
skimi brzoparniki:

„Kronprinz Wilhelm“, „Kronprinzessin Cecilie“, in z največjimi brzoparniki
„Prinz Friedrich Wilhelm“, „George Washington“, „Columbus“ itd.

Vožnja 5 do 6 dni!

Posebno opozarjam na novo vpeljane kajute (kabine). — III. razr. V teh je pro-
stora za 2—4 osebe, opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih
jedilnih dvoranah ob pograjenih mizah izborna hrano. Na razpolago imajo poleg
družabnih in kadilnih dvoran tudi posebni šatlni krov, kopelji itd. Na krovu
jim igra vsak drugi dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in
četrtak. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi hrano in stanovanje v prista-
nišču brezplačno! — Edino veljavne vozne listke za te parnike, kakor tudi za vse
proge ameriških železnic pri

EDVARDO TAVČARJU v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35

nasproti občeznane gostilne „pri Starem Tišlerju“.

Izdajanje vozni listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada,
Avstralija. — Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni rt itd.

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smodnika Lechner & Jungl, Gradec, Spargasse 1.

priloga po tvorniških cenah kot najboljše branilno orodje avtom. žepne pištole, točno zastreljene sistemo "Browning", Steyr, "Mausers" in "Bayard" samokres, najbogatejše izbire že od K 550 naprej, floberti in karabinice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd. Cenovnik gratis in franko. 4658 Cenovnik gratis in franko.

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice, Akrotov vrelc 38°C, ki daje vsak dan čez 30.000 m³ radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem, izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 1178

POZOR! Ker izdelujejo enako se glaseče, ničvredne ponaredbe, zahtevajte torej izrecno **GOZDNI BISER** iz izdelovalnic gozdnega bisera, Brno-Hruvica.

C. kr. domobransko ministrstvo.
Dep. XII, št. 3700 I. 1913.

2832

Javni ponudbeni razpis

zadevajoč dobavo storjenih oblačilnih predmetov in opremljenih vrst za c. kr. domobranstvo.

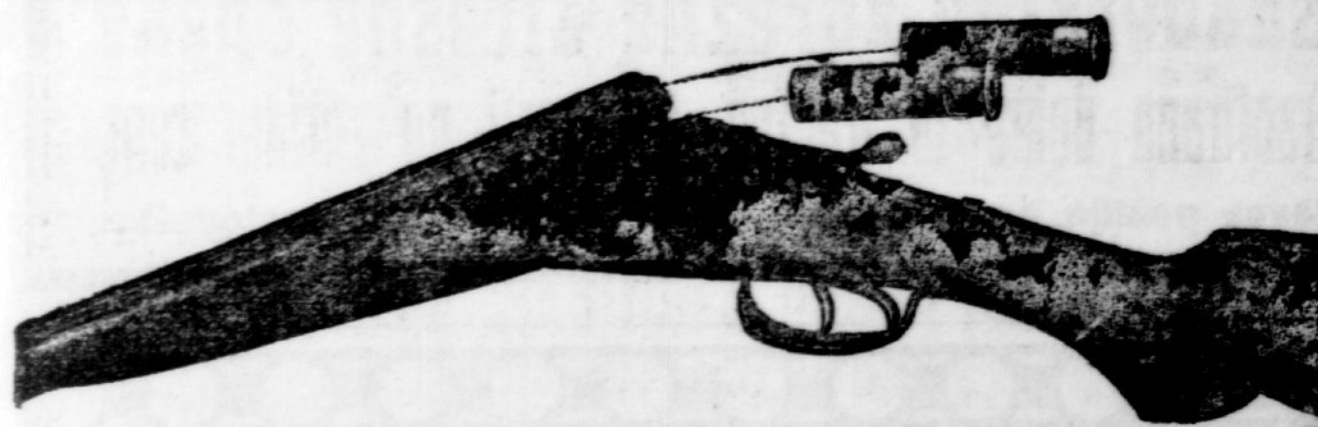
Domobransko ministrstvo namerava zagotoviti si potom splošne konkurence dobavo raznih oblačilnih predmetov in opremljenih vrst za leto 1914 in je razpisalo s tem javen razpis za vložitev pisemnih ponudb, ki se morajo najkasneje **do 23. septembra 1913 ob 10. uri dopoldne** vložiti pri zgoraj imenovanem ministrstvu.

Na dobavo se nanašajo ponudbeni razpis, iz katerega je razvidna vrsta in število dobavilnih predmetov, dalje vse okolnosti pri vložitvi ponudbe in splošni dobavilni pogoji, so se objavili v »Slovenskem Narodu« z dne 13. avgusta št. 185 v polnem obsegu.

Dunaj, v avgustu 1913.

Od c. kr. domobranskega ministrstva.

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :	Fr. Kapus	Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.		
Zaloga spalnih ter jedilnih sob : v različnih najnovejših slogih. :	Otomane, divani in žimnice : različne kakovosti. :	
Vsakovrstno drugo pohištvo. Priznано solidno blago ter najnižje cene. Zajamčeno trpežni izdelki.	Velika izbira 3403 otroških vozičkov, vsakovrstnih slik, ogledal itd.	

Ljubljana **Fr. Ševčik** Zidovska ul. 7.

puškar

priloga svojo veliko zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin
po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne preste.

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadnih do najfinjših

žimo.

M. Pakič
v Ljubljani.

Reklamirani naročniki se
pošilja s porzajem.

Josip Rojina

krojač prve vrste
se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožeta cesta 3.

konkurira z največjimi tvrdkami
glede **finega kroja** in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl.
in franc. specialitet blaga.

: **Zavod za uniformiranje.** :

Zdrave, rdečelične otroke
hočete imeti?

Potem jim dajte uživati izboljšano, aromatično **ribje olje** iz lekarne pri zlatem orlu. Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje olje iz katerega je popolnoma odstranjen zoperni duh in vonj. 1 steklenica K 180.

Zoper kašelj, zasliženost in prehlajenje

je v tem času za otroke najboljše preizkušen in mnogostransko priporočen **trpotčev sok**. — 1 steklenica 1 krono. Zaloga vseh tu- in inozemskih specialitet ter preizkušenih domačih zdravil.

Izborna toaletna sredstva „Ada“. Vedno sveže gumijave specialitete. Oddajajo se tudi zdravila za člane vseh bolniških blagajn. Razpošilja se 2krat na dan na vse strani.

Pharm. Mag.

Josip Čižmár

lekarna pri zlatem orlu
Ljubljana, Jurčičev trg št. 2.

Cvetlični salon
Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napismi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.
Brzojavi: Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Tržaška trgovina z vinom na debelo išče mladega moža

2849

spodobnega za zastopstvo in izurjenega v vseh pisarniških poslih, uporabnega event. kot potovalca. Znati mora najmanj slovensko in nemško v govoru in pisavi. Ponudbe z zahtevkom plače in s pričevali na „Poštni predal št. 437 Trst“.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovlijah

priloga svoj priznано izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote **daleč nadkrijujoči** dobroti kakor tudi svoje priznано izvrstno **apno**.

Priporočila in izpričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

P VIII 352/10/56.

2876

V skrbstveni zadevi Polone Tomšič iz Tomačevega 53 se dovoli in odredi

prostovoljna javna dražba

sledenih zemljišč: vlož. št. 537 ad Stožice, parcela 1379/4 **hiša št. 53** v **Tomačevem**, parcela 1379/2 **vrč** in 1393/3 **njiva**, vlož. št. 582 ad Stožice parcela 1396/2 **njiva**.

Posedstvo je pripravno za vrtnarijo, gostilniško in kamnoseško obrt. — Vrtnarija se je izvrševala do predzadnjega časa.

Dražbeni pogoji se lahko berejo pri podpisani sodnji, soba št. 33.

Kot izključna cena se določa za celo posedstvo znesek po 25.000 kron. Pritikline ni. — Pod izključno ceno se ne bode prodajalo in ostanje vknjiženim upnikom njihove pravice neprikrajšane.

Prodaja se vrši dne **25. avgusta 1913 ob 9. uri dopoldne** počenši na licu mesta v **Tomačevem št. 53**.

Prodajalka si pridrži pravico, da tekom 8 dni ponudbo zavrne.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 10. avgusta 1913.

Triumph-
Štedilnike, peči,
trajno gorilne vlože
(za uzidat v ločene peči)

varstvena **TRIUMPH** znamka

ceniki zastoj!

Do bavi nastavi se vsakemu razprani jo.

Triumph tovarna
Štedilnikov in peči z z.o.z. Wels
Gorenje Avstrijsko.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga

Red Star Line
Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kroonland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez **Kanado** v **Severno Ameriko** in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica odslej **stev. 35,**

od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gospodarske sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, tkanati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg. velefinnega anežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg. puha, sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfiniši prsni puh 12 K. Narečila od 5 kg naprej franco.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franco. Lahko se franco zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franco. **S. Benisch, Dešenice št. 767, Češko.**

„PFAFF“ Pozor!

Pozor!

Kdor si želi kupiti v resnici dober šivalni stroj, naj kupi samo pravi

PFAFFOV STROJ

ki nosi na glavi in stoja ime „Pfafl“ in se zanj 10 let jamči.

Velika zaloga koles

kakor **Wallenrad, Fuch**, solidno ljudsko kolo **Kosmos** in **Ilirija** kakor tudi vsi posamezni deli in popravila po najnižji ceni pri trvdki:

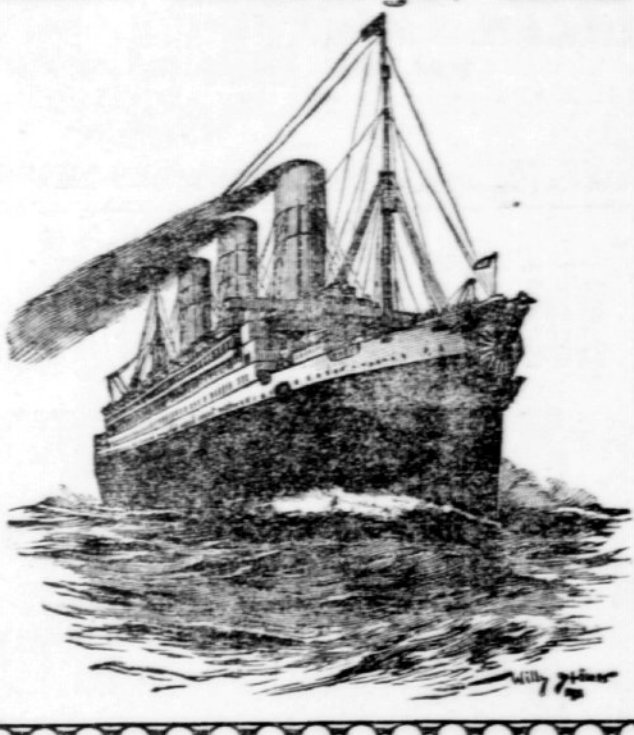
Franc Tschinkel, Kočevje št. 240.

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z najnovejšimi parniki „Velikani“ preko **Hamburga.**

Največji parnik na svetu je „**Imperator**“.

Dolg je 920 čevljev (280 metrov), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili do sedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „**Imperator**“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in v New Yorku z izkladanjem in nakladanjem po poldrugi dan muditi.

Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma jamči.

O prvi vožnji „**Imperatorja**“ piše „**Glas Naroda**“ iz New-Yorka: „**Imperator**“ je višek moderne tehnike. Ropotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve, da je na vodi ter se niti malo ne da primerjati z drugimi morskimi velikani. Približno tako so urejeni tudi drugi „**Velikani**“ Hamburg-Amerika linije. Vsi imajo v III. razredu sobe z 2, 4, ali k večjem s 6 posteljami. Hrana je obila in dobra. Taki „**Velikani**“ so poleg „**Imperatorja**“: „**Kaiserin Auguste Viktoria**“ (25.000 ton), „**Amerika**“ (24.000 ton), „**Cleveland**“ in „**Cincinnati**“ (po 20.000 ton) itd. Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismeno garancijo, da je prost vseh stroškov za hrano in stanovanje, kakor hitro se pripelje v Hamburg. — Vsakojaka pojasnila daje brezplačno:

FR. SEUNIG,

Ljubljana, Kolodvorska ulica, velika številka 28.

Sprejme se takoj 5 izurjenih

čevljarskih pomočnikov

Plača po dogovoru. 2861

Anton Lesjak, čevljarski mojster, Novo mesto.

Zobotehnik 2871

Hermann Peters

ne ordinira do 3. septembra.

! Superfosfat !

obsega v vodi topljivo fosforjevo kislino! najučinkovitejša, zato najcenejša

gnojilo s fosforovo kislino
Zajamčeno največji donosi na tleh vseh vrst, za vse sadežne in kulturne stroke! Zajamčeno najhitrejši učinek! Superfosfat prekaša vsako drugo gnojilo s fosforovo kislino. Posebno učinkuje mešan s kalijem, amonijakom in solitrom. Dalje amonijakove, kalijeve in solitrove superfosfate dobavljajo vse tvornice umetnih gnojil, trgovci, kmetijske družbe in društva. Predznanje za gnojilne poskuse sprejema:

Centralna pisarna društva

avstr. superfosfat. tvornice

Praga, Příkopy 17.

Mnogo milijonov
konzervnih steklenic
vkuhalnih aparatov

poceni domače konzerve.

Nova iznajdba: Dreyerjevi aparati za sadni sok „**REX**“.
Dobiva se povsod zadostnih trgovinah „**REX**“, družba za konzervne steklenice Hamburg a. d. H.
Glavna zaloga: Dunaj VII., Neubaugasse 41. Tel. 33435
Nekaj prodajališč se še odda.

Kompanjon

sedaj z 10 tisoč kron pozneje z 40 tisoč kron gotovine, želi trgovsko izvežban, kot tih sodelujoč družabnik k dobro uspevejoči tovarni ali veletrgovini vstopiti. — Tajnost častna stvar. — Ponudbe pod „**A. Z**“ na upravištvo „Slovenskega Naroda“ do 1. septembra 1913. 2854

Fran Sax, elektrotehnik

Ljubljana, Rimska cesta št. 19

oblastv. konc. inštalater za električne naprave, luči, prenos sile; dalje hišnih zvonil, telefonov itd. Strelvodne naprave! Poprava v stroko spadajočih del. V zalogi blago prve vrste, proračuni na razpolago. Opremljen sem z najboljšimi in najnovejšimi preskuševalnimi aparati. — Cene in delo solidno!

Izborno sredstvo

zoper vse

2860

želoščne

boleznin in motenje prebave je Stomoxigen. Če bolestate na hemeroidih, želodčni kislini, napenjanju, glavobolu, točenju srca, bolestin v hrbtenici in v jetrah, če ste nervozni, se počutite oslabelega ali pobitega in če nimate teka, nabavite si takoj v bližnji lekarni Stomoxigen. Večji del zgoraj navedenih bolezni izvira iz infekcije čreves in se je v teh slučajih Stomoxigen izborna obnesel. Ta preparat razvija v želodcu kisik, ki umori bacile, izčisti želodec in učinkuje oživljajoče in okreptajoče. En poskus vas bo prepričal o izbornoosti tega sredstva. — Dobiva se v skoraj vseh lekarnah ali pri

generalnem skladišču za Avstro-Ogrsko: Josip pl. Török, Budimpešta VI., Király utca 12.

Ferd. Palovec

konces. zobotehnik 2852

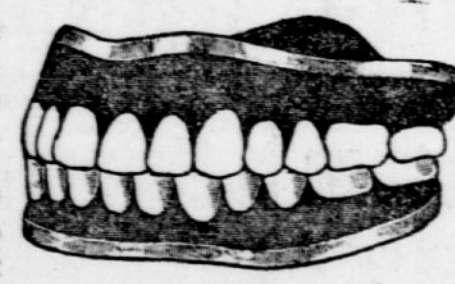
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 5

(poleg Kmetijske posojilnice v neposredni bližini hotela Union).

Umetno zobovje

po najnovejši moderni tehniki.

Zlato zobovje, zlate krone, zobe na kavčukove plošče in sploh poprave vsake vrste. Brez izruvanja zobnih korenin. Jamči se za perfektno izvedbo.

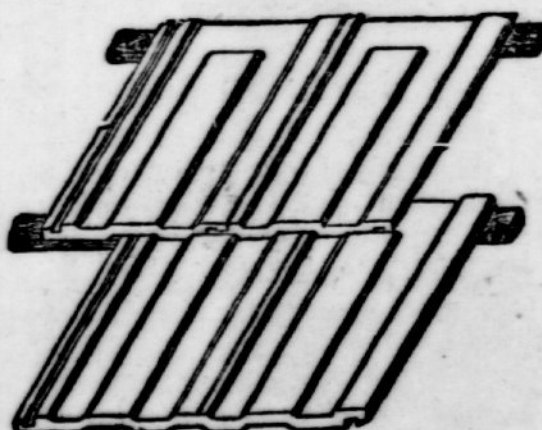

Zmerne cene z ozirom na razmere manj popravil sedujočih slojev. Opravki se izvršujejo v 2 urah. Sprejema od 8—12. dopoldne od 2.—6. popoldne.

Ob nedeljah in praznikih samo dopoldne.

Parna tovarna opeke v Brdu

p. Vič, trvdke I. Knez v Ljubljani

priporoča svoje izdelke strojne zidne in vsakovrstne zarezne strešne opeke garantirano dobre in trpežne kakovosti po znižani ceni.

Vzorco pošilja brezplačno. 579

Sprejema zastopnike.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.